

HRVATSKI SABOR

Odbor za europske poslove

KLASA: 022-03/22-01/121

URBROJ: 6521-31-22-01

Zagreb, 21. rujna 2022.

D.E.U. br. 21/051

ODBOR ZA PRAVOSUĐE

Predsjednik Mišel Jakšić

Poštovani predsjedniče Odbora,

Odbor za europske poslove na temelju članka 154. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora prosljeđuje Odboru za pravosuđe stajalište o dokumentu Europske unije iz Radnog programa za razmatranje stajališta Republike Hrvatske za 2021. godinu:

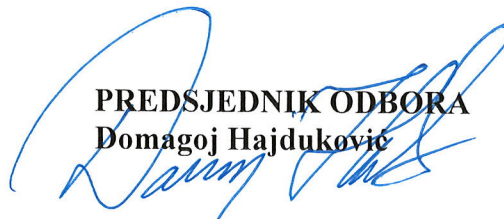
**Stajalište Republike Hrvatske o
Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o povratu i oduzimanju
imovine
COM (2022) 245**

koje je Koordinacija za unutarnju i vanjsku politiku Vlade Republike Hrvatske usvojila Zaključkom KLASA: 022-03/22-07/300, URBROJ: 50301-21/06-22-2 na sjednici održanoj 30. kolovoza 2022.

Predmetni Prijedlog direktive je Europska komisija objavila 25. svibnja 2022. u sklopu inicijative „Prijedlog direktive o uredima za oduzimanje imovinske koristi“ iz Programa rada Europske komisije za 2021., te je u tijeku njegovo donošenje u Europskom parlamentu i Vijeću Europske unije.

U skladu s člankom 154. stavkom 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, molim Vas da Odboru za europske poslove dostavite mišljenje o Stajalištu Republike Hrvatske do 21. listopada 2022.

S poštovanjem,

PREDSJEDNIK ODBORA
Domagoj Hajduković

U prilogu: - Stajalište Republike Hrvatske o COM (2022) 245

- COM (2022) 245

Na znanje: Informacijsko-dokumentacijska služba (INFODOK)

PRIJEDLOG OKVIRNOG STAJALIŠTA RH

Naziv dokumenta (na hrvatskom i engleskom):

Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o povratu i oduzimanju imovine

Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on Asset Recovery and Confiscation

Brojčana oznaka dokumenta Vijeća: 9598/22, ADD1, ADD2, ADD 3

Nadležno TDU za izradu prijedloga stajališta (nositelj izrade stajališta) i ustrojstvena jedinica

Nadležno tijelo državne uprave: Ministarstvo pravosuđa i uprave

Ustrojstvena jedinica: Uprava za kazneno pravo

Uprava za europske poslove, međunarodnu i pravosudnu suradnju i sprječavanje korupcije

Druga tijela državne uprave, agencije i javne ustanove uključene u izradu Prijedloga okvirnog stajališta:

DORH

Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine

Ministarstvo financija

Ministarstvo unutarnjih poslova

Nadležni službenik/ica u MVEP-u (Sektor za COREPER II, Služba za pravosuđe i unutarnje poslove):

Katarina Hodak Katarina.Hodak@mvep.hr, **Hrvoje Maček** Hrvoje.Macek@mvep.hr

Nadležna radna skupina Vijeća EU i nadležna službenica u SP RH pri EU:

Radna skupina COPEN, Ivana Skitarelić, e-mail: Ivana.Skitarelic@mvep.hr

Osnovne sadržajne odredbe zakonodavnog prijedloga:

Glavni motiv prekograničnog organiziranog kriminala, uključujući visokorizične kriminalne mreže, jest financijska dobit. Stoga bi, kako bi se suzbila ozbiljna prijetnja koju predstavlja organizirani kriminal, nadležnim tijelima trebalo pružiti sredstva za učinkovito praćenje i identifikaciju, zamrzavanje, oduzimanje i upravljanje predmetima i imovinskom korišću ostvarenom kaznenim djelima i imovinom koja potječe od kriminalnih aktivnosti.

Učinkovit sustav povrata imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom zahtijeva brzo praćenje i identifikaciju takve koristi imovine za koju se sumnja da je takvog podrijetla. Takvu imovinsku korist, sredstva i imovinu trebalo bi zamrznuti kako bi se spriječio njezin nestanak, nakon čega bi ih, po okončanju kaznenog postupka, trebalo oduzeti.

Predloženom direktivom utvrđuju se minimalna pravila o praćenju i identifikaciji, zamrzavanju, oduzimanju i upravljanju imovinskom korišću u kaznenim stvarima te olakšavanje provedbe mjera ograničavanja Europske unije kada je to potrebno radi sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela povezanih s kršenjem ovih mjera.

Pravila iz direktive primjenjuju se na kaznena djela navedena u članku 83. UFEU-a i kaznena djela usklađena na razini EU-a te na brojna kaznena djela koja su karakteristična za organizirane kriminalne skupine. Osim toga, uključena su kaznena djela povezana s kršenjem mjera ograničavanja Unije. Međutim, mjere iz ove direktive i dalje su ograničene na situacije u kojima imovina proizlazi iz kriminalnih aktivnosti. Ne uređuje se zamrzavanje financijskih sredstava i gospodarskih izvora koji su predmet mjera ograničavanja Unije. Područje primjene direktive trebalo bi nadalje uključivati kaznena djela protiv okoliša koja su često povezana s pranjem novca ili se odnose na otpad i ostatke proizvedene u kontekstu proizvodnje droga i trgovine drogom. Olakšavanje neovlaštenog ulaska i boravka predstavlja temeljnu djelatnost organiziranih kriminalnih skupina i tipično je povezano s trgovanjem ljudima. Uključena su i druga kaznena djela koja imaju ključnu ulogu i omogućuju daljnje činjenje kaznenih djela, kao što su krivotvorenje i piratstvo proizvoda povezanih s pranjem novca i krivotvorenjem dokumenata, nezakonita trgovina kulturnim dobrima, krivotvorenje administrativnih dokumenata i trgovina njima. Druga kaznena djela počinjena u okviru zločinačke organizacije uključuju ubojstvo ili teške tjelesne ozljede, nezakonitu trgovinu ljudskim organima i tkivima, otmicu, reketarenje i iznudu, oružanu pljačku, trgovinu ukradenim vozilima, porezna kaznena djela.

"Postupci u kaznenim stvarima" su autonoman koncept prava Unije. Direktivom su obuhvaćene sve vrste naloga za zamrzavanje i oduzimanje izdanih u vezi s postupcima povezanim s kaznenim djelom, ali i druge vrste naloga izdanih bez pravomoćne presude. Obuhvaćena je kriminalistička istraga koju provodi policija.

„Imovina“ koja može biti predmet zamrzavanja i oduzimanja trebala bi se definirati široko i obuhvaća pravne dokumente ili instrumente kojima se dokazuje pravo vlasništva ili pravni interes na imovini, na primjer financijski instrumenti. Obuhvaćene su sve vrste imovine, uključujući kripto imovinu.

„Zamrzavanje“ označava privremenu zabranu prijenosa, uništenja, konverzije, raspolaganja ili kretanja imovine ili privremeno preuzimanje skrbništva ili kontrole nad imovinom, pod uvjetom da je ona u konačnici predmet izvršenja naloga za oduzimanje. Imovina se također može zamrznuti radi njezina mogućeg naknadnog povrata ili radi naknade štete prouzročene kaznenim djelom.

„Oduzimanje“ znači konačno oduzimanje imovine koje je naložio sud u vezi s kaznenim djelom.

Države članice trebale bi osigurati praćenje imovine kako bi se olakšala prekogranična suradnja, posebno kada postoji sumnja da bi kazneno djelo moglo dovesti do znatne gospodarske koristi te kako bi se spriječilo, otkrilo ili istražilo kršenje mjera ograničavanja Unije.

Svaka država članica trebala bi osnovati barem jedan ured za oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom (dalje: ured za oduzimanje imovinske koristi), što je u skladu s već važećom Odlukom Vijeća. Utvrđene su posebne zadaće ureda za oduzimanje imovinske koristi, uključujući razmjenu informacija s drugim uredima u drugim državama članicama i u kontekstu sprečavanja, otkrivanja i istrage kršenja mjera ograničavanja Unije. Predviđena je i zadaća ureda za oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom da prate i identificiraju imovinu osoba i subjekata koji podliježu mjerama ograničavanja Unije. U tom bi kontekstu uredi za oduzimanje imovinske koristi imali ovlasti i za poduzimanje hitnih mjera za privremeno zamrzavanje predmetne imovine.

Uredi za oduzimanje imovinske koristi trebali bi imati izravan pristup relevantnim informacijama kako bi obavljali svoje zadaće, ali i kako bi osigurali brzu reakciju na zahtjeve

za informacijama postavljene od strane drugih država članica, ali čak i postupali bez zahtjeva te slali informacije kada god smatraju potrebnim za ispunjenje svrhe direktive. Te informacije obuhvaćaju fiskalne podatke, podatke o državljanstvu, podatke iz državnih registara, baze podataka o trgovačkim društvima, informacije o socijalnoj sigurnosti, policijske podatke, pristup podacima o bankovnim računima. Pristup podacima podliježe posebnim zaštitnim i nužnim sigurnosnim pravilima i pravilima o povjerljivosti. Tijela koja pružaju te informacije nadziru pristup podacima i vode evidenciju o tome. Kanal za razmjenu informacija je SIENA. EK je istaknula nove ovlasti koje bi se omogućile AROs-ima, među kojima i poduzimanje hitnih mjera za brzo i privremeno zamrzavanje imovine koje je značajno za rizik odvođenja jahti u područje međunarodnih voda prije izdavanja sudskog naloga.

Države članice moraju poduzeti potrebne mjere kako bi se nezakonita imovina mogla brzo zamrznuti i s trenutačnim učinkom izbjegavanja njezinog rasipanja. Mogu poduzeti i privremene hitne mjere zamrzavanja dok se ne izda službeni nalog za zamrzavanje.

Države članice trebaju omogućiti oduzimanje predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima nakon pravomoćne presude i oduzimanje imovine jednake vrijednosti kao i imovinska korist ostvarena kaznenim djelom („standardno oduzimanje“ i „oduzimanje ekvivalentne vrijednosti“, kako je predviđeno postojećim pravilima EU-a). Države članice mogu odrediti oduzimanje imovine jednake vrijednosti kao supsidijarnu mjeru ili kao alternativu izravnom oduzimanju, u skladu s nacionalnim pravom.

Od država članica zahtijeva se da omogućie oduzimanje imovine koju je osumnjičenik ili okrivljenik prenio trećoj strani u svrhu izbjegavanja oduzimanja imovine („oduzimanje od treće strane“, kako je predviđeno postojećom Direktivom o oduzimanju). Takvo oduzimanje opravdano je samo ako je treća strana znala ili je trebala znati da je prijenos imovine izvršen radi izbjegavanja oduzimanja imovine.

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile oduzimanje imovine, bilo u cijelosti ili djelomično, koja pripada osobi osuđenoj za kazneno djelo ako to kazneno djelo može izravno ili neizravno dovesti do gospodarske koristi i ako se nacionalni sud uvjeri da je imovina stečena kaznenim djelom. To znači da, ne samo da se može oduzeti imovina povezana s određenim kaznenim djelom, nego i dodatna imovina za koju sud utvrdi da je stečena kriminalnom aktivnošću. Pri utvrđivanju je li predmetna imovina stečena kaznenim djelom uzima se u obzir činjenica da je vrijednost imovine neproporcionalna zakonitom prihodu osuđene osobe.

Države članice moraju predvidjeti mogućnost oduzimanja i kada postoje dokazi za kazneno djelo, ali osuđujuća presuda nije moguća zbog određenih okolnosti. Te okolnosti uključuju, osim bolesti i bijega (koji su već uključeni u postojeću Direktivu o oduzimanju), smrt osumnjičenika ili okrivljenika, kao i imunitet ili amnestiju, ili činjenicu da su istekli rokovi propisani nacionalnim pravom. Područje primjene kaznenih djela ograničeno je na kaznena djela s maksimalnom kaznom zatvora od najmanje četiri godine. Oduzimanje imovine bez pravomoćne presude trebalo bi ograničiti na slučajeve teških kaznenih djela.

Direktivom se uvodi nova mogućnost oduzimanja neobjašnjivog bogatstva povezanog s kriminalnim aktivnostima. To je moguće u kontekstu istrage kriminalnih aktivnosti počinjenih u okviru zločinačke organizacije i kada kazneno djelo može dovesti do znatne gospodarske koristi. Za takva kaznena djela mora biti propisan zakonski maksimum od najmanje četiri godine. Zaključak se mora temeljiti na sveobuhvatnoj procjeni svih okolnosti slučaja, uključujući i to je li vrijednost imovine nerazmjerna zakonitom dohotku vlasnika.

Države članice moraju osigurati praćenje imovine nakon donošenja presude kako bi osigurale učinkovito izvršenje naloga za oduzimanje. Osim toga, države članice moraju razmotriti korištenje oduzete imovine za javne ili društvene svrhe.

Ako žrtve imaju odštetne zahtjeve protiv osobe čija je imovina oduzeta, države članice moraju osigurati da mjere oduzimanja imovine ne utječu na prava žrtve na ostvarivanje naknade. Zamrznutom ili oduzetom imovinom mora se upravljati učinkovito do njezina raspolaganja. Vrijednost imovine mora se očuvati, a troškovi se moraju svesti na najmanju moguću mjeru. Država članica mora provesti preliminarnu procjenu troškova koje će upravljanje nekretninama prouzročiti („planiranje prije zamrzavanja”).

Države članice moraju predvidjeti mogućnost prijenosa ili prodaje zamrznute imovine prije izdavanja naloga za oduzimanje („interlokutorna prodaja”) kako bi se izbjegao gubitak vrijednosti imovine ili kako troškovi upravljanja ne bi bili nerazmjerni.

Države članice moraju osnovati barem jedan ured za upravljanje imovinom u svrhu upravljanja zamrznutom i zaplijenjenom imovinom.

Osobe čija imovina je predmet zamrzavanja i oduzimanja moraju biti obaviještene o odnosnim mjerama, uključujući razloge za njihovo donošenje. Moraju im biti dostupni učinkoviti pravni lijekovi protiv mjera poduzetih na temelju predložene direktive i osporavanje mjera pred sudom. To uključuje i pravo na pristup odvjetniku.

Oduzimanje se ne bi trebalo naložiti ako bi bilo nerazmjerno predmetnom kaznenom djelu i ako bi bilo nepotrebno teško za pogođene osobe. Za tu procjenu odlučujuće su okolnosti svakog pojedinačnog slučaja. Takve iznimne okolnosti bile bi, na primjer, ako bi oduzimanje dovelo do situacije u kojoj bi vlasniku imovine bilo teško preživjeti.

Države članice moraju donijeti nacionalnu strategiju za povrat imovine i ažurirati je svakih pet godina.

Države članice osiguravaju da uredi za povrat imovinske koristi i uredi za upravljanje imovinom koji obavljaju zadaće u skladu s ovom direktivom imaju odgovarajuće kvalificirano osoblje i odgovarajuće financijske, tehničke i tehnološke resurse potrebne za učinkovito obavljanje njihovih funkcija povezanih s provedbom ove direktive.

Države članice uspostavljaju centralizirani registar koji sadržava relevantne informacije o zamrznutoj i zaplijenjenoj imovini kojom se upravlja. Uredi za povrat imovine, uredi za upravljanje imovinom te druga tijela zadužena za praćenje i identifikaciju imovine ili upravljanje njome trebali bi moći pristupiti tom registru. Pristup informacijama u centraliziranom registru trebalo bi omogućiti samo tijelima odgovornima za povrat imovine stečene kaznenim djelima, kao što su uredi za oduzimanje imovine, uredi za upravljanje imovinom, nacionalni sudovi ili druga tijela imenovana u skladu s nacionalnim pravom.

Ova bi direktiva trebala biti usklađena s Direktivom 2016/680 o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP. Svi osobni podaci razmijenjeni između ureda za oduzimanje imovine ostaju isključivo podaci koji spadaju u kategoriju iz odjeljka B točke 2. Priloga Uredbi 2016/794 o Agenciji Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol) te zamjeni i stavljanju izvan snage odluka Vijeća 2009/371/PUP, 2009/934/PUP, 2009/935/PUP, 2009/936/PUP i 2009/968/PUP. Također, primjenjuju se pravila o zaštiti podataka utvrđena u Uredbi 2016/679 o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka: GDPR).

Države članice će prikupljati statističke podatke o mjerama poduzetima na temelju ove direktive i svake godine dostavljati te podatke Komisiji.

Uredi za oduzimanje imovine moraju surađivati s EPPO-om, Europolom i Eurojustom kako bi se olakšala identifikacija predmeta i imovinske koristi ili imovine koja može postati ili je predmet naloga za zamrzavanje ili oduzimanje.

Mora se osigurati suradnja između ureda za oduzimanje imovinske koristi te ureda za upravljanje imovinom i istovjetnih ureda u trećim zemljama, u skladu s primjenjivim pravnim okvirom za zaštitu podataka. U tom bi pogledu države članice trebale osigurati da uredi za oduzimanje imovinske koristi uspostave radne aranžmane s odgovarajućim tijelima u onim trećim zemljama s kojima postoji sporazum o operativnoj suradnji kojim se omogućuje razmjena operativnih osobnih podataka s Europolom ili Eurojustom.

Države članice moraju obavijestiti Komisiju o imenovanim nadležnim tijelima i relevantnim kontaktnim točkama (uredi za oduzimanje imovine, uredi za upravljanje imovinom, kontaktne točke za suradnju ako je imenovano više ureda).

Komisija mora izvijestiti Europski parlament i Vijeće o provedbi i naknadnoj evaluaciji ove Direktive (tri godine odnosno pet godina od stupanja iste na snagu).

Danska ne sudjeluje u ovoj Direktivi, a Irska je obavijestila da želi sudjelovati.

Postojeći pravni akti (Zajednička akcija od 3. prosinca 1998. o pranju novca, utvrđivanju, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine ili imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom 98/699/PUP; Okvirna odluka Vijeća od 26. lipnja 2001. 2001/500/PUP o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima, Okvirna odluka Vijeća 2005/212/PUP od 24. veljače 2005. o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine pribavljene kaznenim djelom, Odluka 2007/845/PUP o suradnji između ureda za oduzimanje imovinske koristi, Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji), koji reguliraju područje primjene ove Direktive zamjenjuje se istom, samo će Danska i dalje biti obvezana Odlukom Vijeća o suradnji između ureda za oduzimanje imovinske koristi.

Razlozi za donošenje i pozadina objave zakonodavnog prijedloga:

Organizirani kriminal jedna je od najvećih prijetnji sigurnosti Europske unije zbog njegovog internacionalnog karaktera, sustavnog činjenja nasilja i pribjegavanja korupciji te nezapamćenog stupnja gospodarske infiltracije.

Kriminalne organizacije koriste sofisticirana sredstva za pranje ogromnih prihoda, koji se procjenjuju na najmanje 139 milijardi EUR godišnje. Kako je istaknuto u Strategiji EU-a za borbu protiv organiziranog kriminala (2021. – 2025.), lišavanje kriminalaca te nezakonite dobiti ključno je za ometanje aktivnosti kriminalnih skupina i sprečavanje njihova prodiranja u gospodarstvo. Budući da je glavni motiv organiziranog kriminala financijska dobit, povrat imovine vrlo je učinkovit mehanizam za odvratanje od kriminalnih aktivnosti. Stoga bi, kako bi se suzbila ozbiljna prijetnja koju predstavlja organizirani kriminal, nadležnim tijelima trebalo pružiti sredstva za učinkovito praćenje i identifikaciju, zamrzavanje, oduzimanje i upravljanje predmetima i imovinskom korišću i imovinom ostvarenom kaznenim djelima.

Postojeći pravni okvir Unije o praćenju i utvrđivanju, zamrzavanju i oduzimanju imovinske koristi, predmeta i imovine te upravljanju njima te o uredima za oduzimanje imovinske koristi sastoji se od Direktive 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u

Europskoj uniji, Odluke Vijeća 2007/845/PUP o suradnji između ureda za oduzimanje imovinske koristi i Okvirne odluke Vijeća 2005/212/PUP o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine pribavljene kaznenim djelom Komisija je ocijenila Direktivu 2014/42/EU i Odluku Vijeća 2007/845/PUP te zaključila da trenutačni okvir nije u potpunosti ostvario cilj politike borbe protiv organiziranog kriminala povratom imovine. Stoga postojeći pravni okvir treba ažurirati kako bi se olakšalo i osiguralo učinkoviti povrat i oduzimanje imovine u cijeloj Uniji.

Odlukom Vijeća iz 2007. o suradnji između ureda za oduzimanje imovinske koristi od država članica zahtijeva se da uspostave urede za oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom kako bi se olakšalo praćenje te koristi i utvrđivanje iste te se utvrđuju minimalni zahtjevi za olakšavanje prekogranične suradnje. Direktivom o oduzimanju iz 2014., kojom se djelomično zamjenjuju prethodni zakonodavni instrumenti, utvrđuju se minimalna pravila za zamrzavanje, upravljanje i oduzimanje imovine stečene kaznenim djelima. Unatoč tome, sustavi država članica za povrat imovine nisu dobro opremljeni za učinkovito rješavanje složenog načina djelovanja kriminalnih organizacija. Evaluacijom je zaključeno da i dalje postoje izazovi u utvrđivanju imovine i da je ukupna zapljena imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima i dalje preniska da bi znatno utjecala na dobit organiziranog kriminala. Unatoč poboljšanju različitih aspekata sustava povrata imovine nakon donošenja Odluke Vijeća i Direktive o oduzimanju, problemi utvrđeni prije donošenja relevantnih akata (a posebno Direktive o oduzimanju) i dalje su prisutni u velikoj mjeri, zajedno s nizom nedostataka koji utječu na kapacitete država članica za praćenje i identifikaciju, zamrzavanje, oduzimanje i upravljanje nezakonitom imovinom na djelotvoran i učinkovit način.

Stoga se predloženom direktivom o povratu i oduzimanju imovine olakšava oduzimanje imovine u kaznenim stvarima, jačaju sposobnosti nadležnih tijela za utvrđivanje i zamrzavanje imovine te upravljanje njome te jačaju i proširuju mogućnosti oduzimanja kako bi se obuhvatile sve relevantne kriminalne aktivnosti koje provode organizirane kriminalne skupine, čime se omogućuje oduzimanje sve relevantne imovine. Naposljetku, direktivom se poboljšava suradnja među svim tijelima uključenima u povrat imovine i promiče više strateški pristup povratu imovine te predanost nadležnih tijela postizanju zajedničkih ciljeva u ovom području. Nadalje, kao odgovor na rusku vojnu agresiju na Ukrajinu, Europska unija donijela je mjere ograničavanja protiv Rusije i Bjelorusije nadovezujući se i proširujući mjere ograničavanja prvotno uspostavljene u ožujku 2014. kao odgovor na nezakonito pripojenje Krima i Sevastopolja od strane Rusije. Te mjere, donesene na temelju članka 29. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) i članka 215. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), uključuju sektorske mjere i pojedinačne mjere u obliku zamrzavanja imovine i ograničenja ulaska, kao i klauzule o sprečavanju izbjegavanja mjera kojima se zabranjuje svjesno i namjerno sudjelovanje u aktivnostima kojima se nastoje zaobići te mjere. Uključene su i druge obveze, posebno izvješćivanje o koracima poduzetima za provedbu mjera ograničavanja Unije. Ovim Prijedlogom direktive pridonosi se pravnom okviru kojim se uspostavljaju mjere ograničavanja Unije, a čiji je cilj osigurati sveobuhvatnu provedbu mjera ograničavanja u cijeloj Uniji i kojim se od država članica zahtijeva da utvrde pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenja relevantnih odredaba. Međutim, mjere povezane sa zamrzavanjem i oduzimanjem na temelju ove direktive, posebno one iz poglavlja III. i IV., i dalje su ograničene na situacije u kojima imovina potječe iz kriminalnih aktivnosti, kao što je kršenje mjera ograničavanja Unije. Ovom se direktivom ne uređuje zamrzavanje financijskih sredstava i gospodarskih izvora u okviru mjera ograničavanja Unije.

Iako nisu kriminalne prirode niti zahtijevaju kazneno ponašanje kao preduvjet za njihovo nametanje, mjere ograničavanja Unije oslanjaju se i na zamrzavanje financijskih sredstava (tj. ciljane financijske sankcije) i sektorske mjere te bi stoga trebale imati koristi od pojačanih mogućnosti u kontekstu utvrđivanja i praćenja imovine. U tu svrhu trebalo bi utvrditi pravila za poboljšanje učinkovite identifikacije i praćenja imovine u vlasništvu ili pod kontrolom osoba i

subjekata koji podliježu mjerama ograničavanja Unije te za promicanje veće međunarodne suradnje ureda za oduzimanje imovinske koristi s odgovarajućim tijelima u trećim zemljama. Direktiva će utjecati na temeljna prava, posebno na pravo vlasništva, postupovna prava i zaštitu podataka. Međutim, direktivom su predviđene snažne zaštitne mjere koje će ispuniti postojeće pravne i postupovne zahtjeve.

Postojeće zakonodavstvo RH

Zakonom o pojednostavljenju razmjene podataka između tijela država članica EU-a nadležnih za provedbu zakona, koji je stupio na snagu 30. svibnja 2015., u nacionalni pravni okvir RH prenesena je Odluka Vijeća 2007/845/PUP te je u veljači 2015. godine dostavljena notifikacija Europskoj komisiji i Vijeću Europske unije da je nacionalni ARO ured u RH Služba gospodarskog kriminaliteta i korupcije koja djeluje unutar PNUKOK-a, (tj. Uprava kriminalističke policije). U ožujku 2019. godine Službi gospodarskog kriminaliteta i korupcije u svojstvu ARO ureda dodijeljen je direktan pristup Europolovom SIENA kanalu.

Međutim, može se ustvrditi kako, s obzirom na kompleksnost pravnog okvira RH, posebno u smislu traganja, identificiranja i oduzimanja nezakonito stečene imovinske koristi, dosad nije postignut optimalan učinak u procesima zamrzavanja i oduzimanja nezakonito stečene imovine. Naime, hrvatski nacionalni ARO ured, odnosno Služba gospodarskog kriminaliteta i korupcije unutar PNUKOK-a nema izravan pristup nužnim podacima za utvrđivanje imovine osumnjičenika, kao npr. izravan pristup jedinstvenom registru bankovnih računa kojeg vodi FINA, zemljišnoknjižnom odjelu i registru plovila.

Stupanjem na snagu Direktive 2019/1153 dana je mogućnost imenovanja jednog ili više nacionalnih tijela koje će imati ovlast za izravan pristup informacijama o bankovnim računima u svrhu progona teških kaznenih djela u okviru kojeg se omogućava identifikacija, praćenje i zamrzavanje imovine povezane s kaznenim djelima (pristup centraliziranom/jedinstvenom registru računa). Taj pristup je u Hrvatskoj omogućen Uredu za sprječavanje pranja novca koji djeluje u okviru Ministarstva financija, ali još ne i policiji. Zakon o olakšavanju uporabe financijskih i drugih informacija u svrhu sprječavanja, otkrivanja, istraživanja ili progona kaznenih djela je u travnju ove godine prošao javno savjetovanje te je dana 10. lipnja 2022. prošao 1. čitanje u Hrvatskom saboru. Donošenjem spomenutog zakona nadležnoj ustrojstvenoj jedinici MUP-a trebao bi biti omogućen pristup jedinstvenom registru bankovnih računa kojeg vodi FINA.

Također, potrebno je istaknuti kako su za zamrzavanje druge imovine nadležna ona tijela državne uprave koja vode registre te imovine.

Usvajanjem ovog Prijedloga direktive omogućilo bi se jačanje ovlasti nacionalnih ARO ureda.

Status rasprave o zakonodavnom aktu:

Prijedlog direktive predstavljen je na sastanku radne skupine COPEN 8. lipnja 2022. i nakon toga je održan još jedan sastanak 1. srpnja.

Idući sastanci trebali bi se održati 15. rujna i 6. listopada 2022. te nadalje prema dinamici na mjesečnoj osnovi (odnosno jedan sastanak mjesečno) do održavanja sastanka Vijeća za JHA u formaciji ministara pravosuđa za koji češko predsjedništvo, u ovoj fazi, predviđa raspravu o politikama.

Stajalište RH

Člankom 2. Prijedloga direktive propisuje se područje primjene direktive.

Pozdravljamo iznesen prijedlog proširenja popisa kaznenih djela u odnosu na koja će se direktiva primjenjivati koji predstavlja dodanu vrijednost u odnosu na dosadašnje stanje.

U stavku 2. predmetnog članka navodi se kako će se direktiva primjenjivati na određena kaznena djela počinjena u sastavu zločinačke organizacije (npr. krivotvorenje proizvoda, nezakonita trgovina kulturnim dobrima, iznuda, trgovina ukradenim vozilima...), međutim, nejasno je gdje su navedena kaznena djela definirana, odnosno uzima li se u obzir njihova zakonska definicija u nacionalnim pravnim sustavima. Stavkom 3. predviđa se primjena Prijedloga direktive i na kršenje mjera ograničavanja Unije, koja kršenja tek trebaju biti harmonizirana na razini EU usvajanjem odluke Vijeća o uvrštavanju kršenja mjera ograničavanja Unije u područja kriminala utvrđenih člankom 83. stavkom 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. U hrvatskom zakonodavstvu već postoji kazneno djelo koje je propisano u Zakonu o međunarodnim mjerama ograničavanja ("Narodne novine" broj 139/08, 41/14 i 63/19). Radi se o kaznenom djelu iz članka 15. tog Zakona koji u stavku 1. propisuje novčanu kaznu ili kaznu zatvora od šest mjeseci do pet godina za onoga tko ne postupi po propisu kojim je određena mjera ograničavanja iz članka 2. stavka 2. točke c) i d) Zakona, te u stavku 2. propisuje novčanu kaznu ili kaznu zatvora do 3 godine tko ne postupi po propisu kojim je određena mjera ograničavanja iz članka 2. stavka 2. točke a), b), e) i f) Zakona te je u stavku 3. propisano kažnjavanje za kaznena djela počinjena iz nehaja, a u stavku 4. propisano je da je pokušaj kaznenog djela iz stavka 2. kažnjiv. Nije jasno na koji način će postojeće kazneno djelo kršenja međunarodnih mjera ograničavanja biti uklopljeno u područje primjene direktive.

Direktiva bi se trebala primjenjivati i na kaznena djela gospodarskog kriminaliteta i kaznena djela poreznih utaja te zlouporabe položaja i ovlasti (počinitelji službene i odgovorne osobe). Naime, visina protupravne imovine koristi ostvarena počinjenjem ovih kaznenih djela opravdava da se direktiva i na njih primjenjuje. Ova kaznena djela ne mogu se podvesti pod korupciju, niti prijevaru, kako su definirani u Okvirnoj odluci Vijeća 2003/568/PUP, odnosno Direktivom 2017/1361. Porezna kaznena djela su predmet direktive samo ukoliko su počinjena u okviru zločinačke organizacije, a kaznena gospodarska kaznena djela niti u tom slučaju.

Člankom 3. Prijedloga direktive propisuju se definicije izraza koje se koriste u Prijedlogu direktive. Pojam imovine – Prijedlog govori o „imovini bilo koje vrste“ pa je za pretpostaviti da se misli i na kriptoimovinu, međutim, kako recital Prijedloga izričito zahtijeva da i ta imovina bude uključena u definiciju za naglasiti je da treba obratiti pozornost na to da li je i ta imovina uključena u pojam imovine.

U pojam imovinske koristi u nacionalnom zakonodavstvu trebalo bi, sukladno uvodnoj izjavi Prijedloga direktive, uključiti i to da imovinska korist obuhvaća i onu imovinu koja je pomiješana s imovinom stečenom iz zakonitih izvora do procijenjene vrijednosti pomiješane imovine, te bi trebala uključivati i prihode ili druge koristi proizašle iz imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima ili iz imovine u koju je ta imovinska korist preoblikovana ili pretvorena odnosno s kojom je pomiješana.

Pojam zamrzavanja prema Prijedlogu direktive znači privremenu zabranu prijenosa, uništenja, prenamjene ili premještaja imovine ili raspolaganja njome, odnosno privremeno čuvanje i nadzor imovine; ova definicija nije sukladna nacionalnom zakonodavstvu jer postojeći ZKP u članku 557.a stavku 1. alineja a) predviđa privremenu mjeru zabrane otuđenja i opterećenja nekretnine ili stvarnih prava upisanih na nekretnini, uz zabilježbu zabrane u zemljišnu knjigu, oduzimanjem nekretnine i njezinim povjeravanjem na čuvanje i upravljanje državnom tijelu

nadležnom za upravljanje državnom imovinom. U toj odredbi nije izričito naznačena i zabrana raspolaganja imovinom, posebno u vidu crpljenja plodova od imovine (npr. prihod od iznajmljivanja). Prema sadašnjem stanju stvari i uočenom u predmetima u praksi, vlasnik može crpiti plodove i iz imovine u odnosu na koju je određena privremena mjera osiguranja, što smatramo neprihvatljivim.

Definicija žrtve iz stavka 9. šira je od definicije žrtve propisane člankom 87. stavkom 25. Kaznenog zakona i člankom 202. stavkom 11. Zakona o kaznenom postupku, jer obuhvaća i pravnu osobu, koja je pretrpjela štetu kao rezultat nekog od kaznenih djela u dosegu Prijedloga direktive. U nacionalnom kaznenom zakonodavstvu pravna osoba može imati tek status oštećenika, a ne smatra se žrtvom kaznenog djela, stoga bi predložena definicija žrtve zahtijevala zakonodavne izmjene.

Članak 4. stavak 2. Prijedloga direktive - Istrage radi praćenja imovine - ovom odredbom propisuje se da nadležna tijela odmah provode istrage radi praćenja imovine u skladu sa stavkom 1., kad god se pokrene istraga kaznenog djela koje bi moglo dovesti do znatne ekonomske koristi ili kad je to potrebno za sprječavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela povezanih s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja. Ovo je sporno, posebno što nacionalno zakonodavstvo ne predviđa poduzimanje mjera radi sprečavanja kaznenih djela, u ovom slučaju to se odnosi na kaznena djela povezana s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja, za što iz Prijedloga (trenutno) nije potpuno jasno koja su to kaznena djela. Očito treba doći do izmjene čl. 83. UFEU-a kojom bi se utvrdila ostala područja kriminaliteta za koja Europski parlament i Vijeće mogu direktivama utvrditi minimalna pravila o definiranju kaznenih djela i sankcija u području osobito teškog kriminaliteta. Kada sa bude mijenjao ovaj čl. UFEU-a, postoji prostor da se kao takva područja kriminaliteta utvrde i kaznena djela gospodarskog kriminaliteta i utaja poreza. Međutim, obzirom da se direktivom uređuju samo minimalna pravila, nema zapreke da države članice u svom zakonodavstvu pojedine institute iz Prijedloga direktive primjenjuje i za druga kaznena djela.

Članak 5. - uredi za oduzimanje imovinske koristi - uredi za oduzimanje imovinske koristi (*Asset Recovery Office-ARO*) osnovani su pri PNUSKOK-u, te postoje od 2015. Pravna osnova za osnivanje tog Ureda je Zakon o pojednostavljenju razmjene podataka između tijela država članica Europske unije ("Narodne novine" broj 56/15). Člankom 9. tog Zakona propisano je da je nacionalna točka za podnošenje zahtjeva i razmjenu podataka između domaćih i stranih tijela za svrhe traganja i utvrđivanja imovinske koristi stečene kaznenim djelom, ustrojstvena jedinica MUP-a nadležna za suzbijanje gospodarskog kriminaliteta. Ovim Zakonom je u hrvatsko zakonodavstvo preuzeta Odluka Vijeća 2007/845/JHA od 6. prosinca 2007. koja se odnosi na suradnju između ARO ureda država članica u području traganja i identifikacije imovine koja potječe od kaznenog djela.

Republika Hrvatska poziva na jačanje ovlasti nacionalnih ARO ureda. Smatramo da bi trebao postojati detaljniji pravni propis kojim će se normirati rad, djelokrug i ovlasti ureda za oduzimanje imovinske koristi, posebno radi primjene članka 5. Prijedloga direktive, odnosno izvršenja svih zadaća ureda propisanih tim člankom. Posebno bi trebao urediti način suradnje s državnim odvjetništvom, a obzirom na informacije kojima ured mora imati pristup (članak 6. Prijedloga direktive).

Ono što je značajna novina je čl. 5. stavak 4. Prijedloga direktive, odnosno prijedlog da države članice osiguraju provedbu istraga radi praćenja imovine (i hitne mjere zamrzavanja imovine) kad kod se pokrene istraga kaznenog djela koje bi moglo dovesti do znatne imovinske koristi ili kad je to potrebno za sprječavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela povezanih s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja. U nacionalnom kaznenom zakonodavstvu (posebno u odnosu na postupanje državnog odvjetnika) poduzimaju se radnje otkrivanja i istrage kaznenih djela, ali

ne i sprječavanja počinjenja kaznenog djela, pa ovaj dio nije u skladu s nacionalnim zakonodavstvom. Sličnu ovlast trenutno ima Ured za sprječavanje pranja novca, te bi trebalo u nacionalnom zakonodavstvu opisati način postupanja nakon što ARO ured poduzme ovu mjeru (postupanje Ureda za sprječavanje pranja novca propisano je u Zakonu o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma).

Članak 6. Prijedloga direktive - Pristup informacijama - ARO ured u RH ima pristup većini registara iz tog Prijedloga. Međutim, sporan je pristup podacima iz popisa stanovništva (članak 6. stavak 1., alieneja c; to su klasificirani podaci i mogu se koristiti samo u svrhu izrade statističkih izvješća). Nadalje, iz dikcije stavka 1. alineje g članka 6. slijedi da bi ARO ured trebao imati izravan pristup relevantnim informacijama koje posjeduju tijela nadležna, između ostalog, za istragu ili kazneni progon kaznenih djela, a to znači i državnog odvjetništva. Postavlja se pitanje, znači li to da ARO ured ima pristup podacima iz CTS-a državnog odvjetništva, što se ukazuje spornim, a osim toga nije jasno što točno znači „izravan pristup“. Postoje i nastojanja u državama članicama da ARO uredi imaju izravan pristup bankovnim podacima.

Članak 10. – rokovi za pružanje informacija, i to 8 sati za hitne zahtjeve te 7 kalendarskih dana za sve zahtjeve koji nisu hitni – RH podržava, međutim skrećemo pažnju da nacionalni ARO ured nema izravan pristup podacima imovine osumnjičenika koja se u pravilu razmjenjuje posredstvom ARO mreže, tako da je za primjenjivost tog roka, ARO uredu potrebno omogućiti izravan pristup svim relevantnim bazama podataka.

Člankom 11. stavkom 2. i 3. Prijedloga direktive uvodi se mogućnost da uredi za oduzimanje imovine poduzmu hitne radnje privremenog osiguranja oduzimanja imovinske koristi (*immediate action of temporary urgent freezing*) prije donošenja rješenja o privremenoj mjeri osiguranja, s rokom valjanosti od maksimalno 7 dana. Navedena mogućnost u nacionalnom zakonodavstvu ne postoji, odnosno privremenu mjeru osiguranja oduzimanja imovinske koristi, sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku, određuje sud rješenjem, na prijedlog državnog odvjetnika, slijedom čega će predložene odredbe članka 11. stavka 2. i 3., ako budu usvojene u opisanom tekstu, zahtijevati zakonodavne izmjene. U odnosu na članak 11. stavak 2. Prijedloga direktive, a u vezi s člankom 5. stavkom 4. Prijedloga direktive, kojim se propisuje poduzimanje hitnih mjera u skladu s člankom 11. stavkom 2. kad je to potrebno za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela povezanih s kršenjem mjera ograničavanja Unije, ukazujemo kako nacionalno kazneno zakonodavstvo ne poznaje „zamrzavanje“ (privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi) imovine u svrhu sprječavanja kaznenih djela.

U odnosu na članak 12. stavak 1. Prijedloga direktive kojim se propisuje, između ostalog, obveza država članica da omoguće oduzimanje predmeta i sredstava uporabljenih ili namijenjenih za počinjenje kaznenog djela, upitno je hoće li fakultativno oduzimanje takvih predmeta i sredstava, propisano člankom 79. stavkom 2. Kaznenog zakona zadovoljiti predmetni zahtjev. U odnosu na članak 12. stavak 2. Prijedloga direktive kojim se propisuje, između ostalog, obveza država članica da omoguće oduzimanje imovine čija vrijednost odgovara vrijednosti predmeta i sredstava uporabljenih ili namijenjenih za počinjenje kaznenog djela, ukazujemo kako navedeno nije predviđeno nacionalnim zakonodavstvom.

Članak 13. Prijedloga direktive usklađen je s nacionalnim zakonodavstvom, koje također omogućava oduzimanje imovinske koristi od trećih osoba koje nisu u dobroj vjeri.

U odnosu na članak 14. Prijedloga direktive, kojim se propisuje prošireno oduzimanje imovinske koristi, ističemo kako je navedeni institut poznat u nacionalnom kaznenom zakonodavstvu, ali nije u potpunosti usklađen s člankom 14. Prijedloga direktive. Naime, prošireno oduzimanje imovinske koristi, prema članku 78. Kaznenog zakona, može doći u primjenu u odnosu na imovinsku korist od kaznenog djela za koje je nadležan Ured za

suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta te za kaznena djela iz Glave XVII. (kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta) i Glave XXV. (kaznena djela protiv računalnih sustava, programa i podataka) Kaznenog zakona, dok prema tekstu Prijedloga direktive proizlazi da bi se ovaj institut mogao primijeniti u odnosu na sva kaznena djela iz članka 2. Prijedloga direktive, što obuhvaća širi krug kaznenih djela od onog propisanog važećim nacionalnim zakonodavstvom. Smatramo da ne postoji zapreka da se u hrvatskom zakonodavstvu proširi primjena ovog instituta i na kaznena djela iz područja gospodarskog kriminaliteta.

Člankom 15. propisano je oduzimanje imovinske koristi i predmeta koje se ne temelji na osuđujućoj presudi, obzirom da kazneni postupak nije mogao biti nastavljen uslijed smrti, bolesti ili bijega, imuniteta ili amnestije okrivljenika, ili zato što su istekli rokovi zastare, a radi se o rokovima koji nisu dovoljno dugački da bi omogućili učinkovitu istragu i progon. U nacionalnom pravu, takav posebni postupak za oduzimanje imovinske koristi ostvarene protupravnom radnjom (propisan člancima 560.a do 560. f Zakona o kaznenom postupku) može se provesti ako je osoba protiv koje je pokrenut kazneni postupak umrla, trajno raspravno nesposobna ili je nedostupna tijelima kaznenog postupka, kada je vjerojatno da ta imovinska korist iznosi najmanje 60.000,00 kuna. Iz navedenog je razvidno kako zakonodavstvo RH nije u potpunosti usklađeno s zahtjevima Prijedloga direktive. Potrebno je izmijeniti Zakon o kaznenom postupku na način da će se ovaj poseban postupak moći pokrenuti i u slučajevima imuniteta i amnestije, te u slučaju zastare kaznenog progona.

U odnosu na način na koji je u Prijedlogu direktive propisana zastara kaznenog progona kao okolnost zbog koje nije bilo moguće donijeti presudu, valja ukazati da je ova odredba sporna, nejasna i neodređena. Naime, kako je predloženo, zastara kao okolnost zbog koje bi se mogao pokrenuti poseban postupak za oduzimanje imovinske koristi postaje relevantna jedino ukoliko rokovi zastare propisani domaćim pravom nisu dovoljno dugi da bi omogućili učinkovitu istragu i kazneni progon kaznenih djela. Nije jasno tko će procjenjivati kvalitetu propisanih zastarnih rokova. Smatramo da treba izostaviti tu dodatnu značajku za zastaru. To stoga što zastara kaznenog progona nije privilegij počinitelja kaznenog djela. Kao institut podijeljene naravi (materijalne i procesne) njegova svrha je postizanje pravne sigurnosti kod počinitelja da nakon proteka određenog razdoblja više protiv njega neće biti poduziman kazneni progon. S druge strane, okolnost da je nastupila zastara kaznenog progona, ne smije niti na koji način omogućiti takvom počinitelju da zadrži imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom. Time bi se narušilo temeljno načelo kaznenog zakonodavstva sadržano u članku 5. Kaznenog zakona, prema kojem nitko ne može zadržati imovinsku korist ostvarenu protupravnom radnjom.

S obzirom da se stavkom 4. članka 15. Prijedloga direktive propisuje da pojam kazneno djelo uključuje kaznena djela navedena u članku 2. ako su kažnjiva oduzimanjem slobode u najduljem trajanju od najmanje četiri godine, osim iznosa ostvarene imovinske koristi (znatna ekonomska korist – termin iz Prijedloga direktive), treba prilagoditi Zakon o kaznenom postupku i u ovom dijelu.

Člankom 16. Prijedloga direktive uvodi se institut oduzimanja neobjašnjelog bogatstva povezanog s kriminalnim aktivnostima, koji se primjenjuje kada nije moguće oduzimanje imovinske koristi, prošireno oduzimanje, oduzimanje od trećih osoba, niti oduzimanje koje se ne temelji na osuđujućoj presudi, a imovina je predmetom privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi u okviru istrage kaznenog djela počinjenog u sastavu zločinačke organizacije koje može neizravno ili izravno dovesti do značajne gospodarske koristi. Sukladno uvodnoj izjavi 28. radi se o oduzimanju imovinske koristi koja nije dovedena u vezu s konkretnim kaznenim djelom za koje je njezin vlasnik osuđen, već sud, na temelju okolnosti slučaja, uključujući posebne činjenice i dostupne dokaze, npr. da je vrijednost imovine u znatnom nerazmjeru sa zakonitim prihodom vlasnika, smatra da dotična „zamrznuta“ imovina potječe od kriminalnih aktivnosti počinjenih u sastavu zločinačke organizacije. Ova vrsta oduzimanja imovinske koristi ne postoji u hrvatskom zakonodavstvu.

Do primjene ovog instituta dolazilo bi kada nisu mogući ostali oblici oduzimanja imovinske koristi, ali je ograničene primjene, te se primjenjuje samo za kaznena djela koja su počinjena u okviru zločinačke organizacije. Dakle, suština je da je: imovina zamrznuta u okviru kaznenih djela počinjenih u okviru zločinačke organizacije, da kazneno djelo može izravno ili neizravno dovesti do znatne ekonomske koristi i da je sud uvjeren da je zamrznuta imovina stečena kaznenim djelima počinjenima u okviru zločinačke organizacije. Kazneno djelo uključuje kaznena djela iz članka 2. Prijedloga direktive ako su kažnjiva oduzimanjem slobode u najduljem trajanju od najmanje četiri godine. Smatramo da nema zapreke da RH u svoje zakonodavstvo uvede ovaj institut i za druga kaznena djela, posebno ako se ocijeni korisnim za pojedine vrste kriminaliteta (npr. kaznena djela utaje poreza ili carine, druga gospodarska kaznena djela, zlouporaba opojnih droga i sl.).

Izričaj odredbe nije do kraja jasan, odnosno ostavlja dvojbu treba li u opisanoj situaciji doći do osude za konkretno kazneno djelo. Ovo iz razloga što se u članku 16. stavku 1. točki c) i stavku 2. koristi izričaj „*criminal offences*“, dok se u Recitalu 28. koristi izričaj „*criminal activities*“. Unatoč ovoj jezičnoj neusklađenosti, iz ukupnosti teksta predmetne odredbe i pripadajućeg Recitala proizlazi da bi se radilo o situaciji gdje ne postoji osuđujuća presuda, niti sud mora utvrditi postojanje protupravne radnje (kao što je to slučaj npr. u članku 15. stavku 2. Prijedloga direktive).

S aspekta nacionalnog zakonodavstva, ukazujemo kako je oduzimanje imovinske koristi moguće samo temeljem sudske odluke kojom je utvrđeno da je ostvarena protupravna radnja (članak 77. stavak 1. Kaznenog zakona). U tom smislu, može se raditi o osuđujućoj presudi za kazneno djelo ili utvrđujućoj presudi da je određena osoba počinila protupravnu radnju i da je tom protupravnom radnjom ostvarena imovinska korist. Stoga se ovako predloženi članak 16. ne uklapa u temeljna načela instituta oduzimanja imovinske koristi u nacionalnom zakonodavstvu.

Valjalo bi izmijeniti naziv ovog instituta, te umjesto izraza "kriminalne aktivnosti" navesti „protupravna radnja“, obzirom da je sukladno članku 77. stavkom 1. Kaznenog zakona propisano da će se imovinska korist oduzeti sudskom odlukom kojom je utvrđeno da je ostvarena protupravna radnja. Izraz kriminalna aktivnost – "*criminal activities*" nije u skladu s nacionalnim pravom te je nejasan. Treba osigurati dosljednost u korištenju termina. Dakle, koristiti termine kazneno djelo i protupravna radnja (za slučajeve kada postoje stvarne ili pravne zapreke za donošenje presude kojom će se počinitelju presuditi za kazneno djelo). Vjerujemo da je takav slučaj i u ostalim kaznenim zakonodavstvima država članica.

Člankom 17. propisana je obveza država članica da poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile praćenje i identifikaciju imovine koja će se zamrznuti i oduzeti čak i nakon pravomoćne presude za kazneno djelo ili nakon dovršetka posebnog postupka za oduzimanje imovinske koristi (bez presude) te za oduzimanje bogatstva neobjašnjeno podrijetla.

Do sada u nacionalnom kaznenom zakonodavstvu nije bilo propisano provođenje istraga u pravcu utvrđenja imovine nakon pravomoćnog okončanja postupka. Možebitno, u postupku ovrhe odluke o oduzimanju imovinske koristi, nadležno državnog odvjetništvo (građansko-upravni odjel) može prikupljati podatke o imovini kako bi se promijenio predmet ovrhe. Ovo bi zahtijevalo odgovarajuće izmjene kaznenog zakonodavstva, za potrebe postupanja kaznenog odjela.

Članak 18. Prijedloga direktive usklađen je s nacionalnim zakonodavstvom.

Članak 19. Prijedloga direktive - Upravljanje imovinom i planiranje prije privremenog oduzimanja - od država članica zahtjeva se da osiguraju učinkovito upravljanje zamrznutom ili oduzetom imovinom do raspolaganja njome. U ovoj odredbi dodatno se pojašnjava područje primjene tog općeg zahtjeva te je njezin cilj sačuvati vrijednost imovine i smanjiti troškove upravljanja. Kako bi se proveo taj cilj, države članice moraju provesti početnu procjenu troškova koji će nastati pri upravljanju imovinom ("planiranje prije zapljene").

Navedeno nije predviđeno u sadašnjem zakonodavstvu. Iz dikcije predložene odredbe članka 19. stavka 2. Prijedloga direktive slijedi da bi procjenu vršila tijela odgovorna za upravljanje zamrznutom i oduzetom imovinom prije izdavanja naloga za zamrzavanje. Dakle, državni odvjetnik (ili ARO ured u slučaju kada vrši privremeno zamrzavanje) bi, prije nego što je nalog izdan, trebao obavijestiti tijelo koje upravlja zamrznutom imovinom o namjeri zapljene kako bi se provela tražena procjena. S obzirom da je postupak predlaganja privremenih mjera osiguranja hitan, ovo će otežati postupanje državnog odvjetnika te takvo postupanje treba izričito propisati.

Članak 21. - od država članica zahtjeva se da osnuju najmanje jedan ured za upravljanje imovinom. Smatramo da bi bilo svrhovito i učinkovito da se u RH osnuje takav ured, koji bi bio samostalan te bi na taj način bolje upravljao zamrznutom i oduzetom imovinom te vodio potrebne registre i surađivao s drugim tijelima odgovornima za praćenje, identifikaciju, zamrzavanje i oduzimanje imovine, i u prekograničnim predmetima. Ovo sve kako bi se što više smanjili troškovi upravljanja zamrznutom imovinom i osigurala što bolja uporaba oduzete imovine u općekorisne svrhe, ali i vodila točna evidencija takve imovine. Ured treba imati dovoljan broj zaposlenih osoba odgovarajuće struke, tehničke i prostorne uvjete rada. Time će se pomoći cjelokupnom sustavu, uključivo sudovima i državnom odvjetništvu. Bit će ključno odrediti tijelo državne uprave za upravljanje oduzetom imovinom te ističemo da je dosad za to u RH bio zadužen bivši Državni ured za upravljanje državnom imovinom.

Nije jasna odredba članka 21. stavka 2. alineje b) koja propisuje da bi ured bio nadležan za pružanje potpore nadležnim tijelima odgovornima za upravljanje zamrznutom i oduzetom imovinom u planiranju prije zapljene, obzirom da je upravo ured nadležan i ovlašten upravljati zamrznutom imovinom (kojim tijelima pruža potporu).

Članak 23. Prijedloga direktive - Pravni lijekovi - vrlo je sporna odredba stavka 5. članka 23. Prijedloga direktive koja propisuje da pri provedbi direktive države članice predviđaju da se oduzimanje ne nalaže ako bi to bilo nerazmjerno počinjenom kaznenom djelu ili optužbama protiv osobe na koju se odnosi nalog za oduzimanje te da države članice predviđaju da se oduzimanje u iznimnim okolnostima ne nalaže ako bi to, u skladu s nacionalnim pravom, predmetnoj osobi predstavljalo nepotrebne teškoće. Ovo nije u potpunosti u skladu s nacionalnim kaznenim zakonodavstvom. Kazneni zakon u članku 77. stavku 6 Kaznenog zakona propisuje da sud može odlučiti da se neće oduzeti imovinska korist ako je neznatna. To ne znači da državni odvjetnik ne može predložiti da se imovinska korist oduzme, jer sud odlučuje je li imovinska korist neznatna i hoće li se, iako je takva korist pribavljena, oduzeti. Predlažemo da se zahtijevaju pojašnjenja ove sporne odredbe članka 23. stavka 5., na koje bi se točno situacije odnosilo, posebno što su "iznimne okolnosti", "nerazmjerno počinjenom kaznenom djelu ili optužbama", kako bi se izbjegla različita tumačenja, koja bi omogućila da se korist ne oduzme od onoga tko ju je nezakonito pribavio.

Članak 27. Prijedloga direktive - Statistički podaci - smatramo da bi u ovoj odredbi trebalo precizirati što su sveobuhvatni statistički podaci koji se vode na središnjoj razini (koji su to podaci), a to se predviđa putem delegiranih akata (stavak 3 članka 27.) kojima se utvrđuju

detaljnija pravila o informacijama koje će se prikupljati i metodologiji za prikupljanje statističkih podataka i načinima njihovog dostavljanja Komisiji.

S obzirom da je člankom 30. stavkom 4. Prijedloga direktive propisano da će se pri donošenju delegiranog akta Komisija savjetovati sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica, smatramo potrebnim ovome posvetiti pozornost. Naime, vođenje statističkih podataka mora biti jednoobrazno na razini Europske unije, te pravilno određen obuhvat podataka o kojima se moraju voditi statistički podaci pridonosi poboljšanju primjene instituta oduzimanja imovinske koristi u svim oblicima te uočavanja odstupanja u pojedinim državama članicama pri primjeni svih oblika oduzimanja imovinske koristi.

Stajališta država članica i EK:

Države članice (**DE, SI, HU, PL, FI, AT, PT, LV, BE, ES, LT, BG, SE, LU, MT, EE, HR, SK**) su uložile analitičku rezervu.

FR je za vrijeme svog predsjedanja Vijećem EU naglasila kako kriminaliziranje kršenja mjera ograničavanja u smislu dodavanja ovog kaznenog djela u čl.83. UFEU-a i naknadno donošenje direktive o kaznenim sankcijama za navedeno kršenje treba promatrati i raspravljati zasebno od ovog Prijedloga direktive.

DC su izrazile skeptičnost spram korištenja kaznenih sankcija u domeni građanskog prava, odnosno oduzimanja imovine zbog kršenja Unijinih mjera ograničavanja. **SI** i **SK** smatraju da bi naglasak u vezi mjera ograničavanja trebao biti na prevenciji i zamrzavanju, odnosno podržavaju mjere za praćenje i identificiranje imovine, no ne i njezinu zapljenu zbog administrativne naravi mjera ograničavanja koje ne potpadaju pod područje kaznenog prava, **LU** i **MT** zanima hoće li se Prijedlog primjenjivati nakon usvajanja relevantne odluke o proširenju područja kriminaliteta iz čl. 83. st. 1. UFEU-a ili direktive čiji prijedlog tek treba biti objavljen. **EE** i **ES** smatraju kako je kršenje EU mjera ograničavanja najprije potrebno kriminalizirati, a onda uvrstiti u Prijedlog naglasivši pritom problematiku retroaktivnosti. **EK** je razjasnila kako u vidu praćenja imovine sankcioniranih osoba odluka o proširenju čl. 83. st. 1. UFEU-a nije potrebna obzirom da nacionalna prava država članica pružaju dovoljno pravne osnove, što se razlikuje od mjere oduzimanja imovine koja zahtijeva harmonizaciju u kriminalizaciji kršenja mjera ograničavanja.

DE i **SI** smatraju kako bi postupanje glede Unijinih mjera ograničavanja trebalo regulirati u zasebnom instrumentu budući da se Prijedlog treba odnositi na kaznene postupke, temeljem kojih je moguće oduzeti imovinu, a mjere ograničavanja potpadaju pod preventivno djelovanje. S tim u vezi, **DC** (**FI, ES, LU, MT, HR, CY**) su zatražile pojašnjenje glede djelovanja iz domene kaznenog prava (oduzimanje imovine) spram mjera ograničavanja koje su administrativne naravi, u odnosu na njihovu različitu pravnu osnovu te činjenicu da kršenje mjera ograničavanja još uvijek nije harmonizirano na razini EU-a.

NL zanima može li se oduzimanje imovine proširiti na građanske postupke. **EK** je navela kako se Prijedlog primjenjuje samo na kaznene postupke, odnosno kazneno ponašanje jer je u nekim slučajevima irelevantno postojanje kaznene presude. Zaključno je naglasila kako države članice mogu koristiti dodatne mehanizme radi ispunjenja ciljeva Prijedloga.

DE je zatražila provjeru proporcionalnosti i nadležnosti AROs-a za prošireno područje primjene, posebice glede kršenja mjera ograničavanja i utvrđivanja imovine sankcioniranih osoba. **DE** je također izrazila skeptičnost u vezi pristupa podacima iz mnogobrojnih registara.

FI smatra da čl. 14., 15. i 16. idu predaleko, kao i uspostava detaljnog centraliziranog registra zamrznute i oduzete imovine iz čl. 26.

Naglasila je i kako ulogu ureda za oduzimanje imovinske koristi (asset recovery office, dalje: ARO) treba precizirati budući da nije jasno u kojoj fazi ARO započinje s aktivnostima glede praćenja imovine (potrebna razina sumnje na počinjenje kaznenog djela).

U odnosu na područje primjene (čl.2.); **FR** je naglasila kako pojedina kaznena djela ne potpadaju pod nadležnost EU-a te predložila izričaj iz Direktive 2014/42/EU. Također ju zanima je li popis iscrpan. **HR** smatra kako bi se područje primjene u st. 2. trebalo jasnije odrediti, jer prema trenutnom izričaju nije jasno gdje su pojedina kaznena djela definirana, odnosno uzima li se u obzir njihova zakonska definicija u nacionalnim pravnim sustavima.

HR je pitala odnosi li se „definiranje u nacionalnom pravu“ iz točke 9 članka 3. na definiciju pravne osobe ili pravne osobe u svojstvu žrtve, jer prema hrvatskom kaznenom zakonodavstvu pravna osoba se ne smatra žrtvom, već ima status oštećenika, a pitanje je podržalo **češko predsjedništvo** obzirom da Direktiva o pravima žrtava uvodi obvezu države članice samo u pogledu fizičkih osoba. Vezano uz pojam pravne osobe kao žrtve, EK je uputila na uvodnu izjavu 45 iz Uredbe 2018/1805 prema kojoj pojam „žrtve“ treba tumačiti u skladu s pravom države izdavanja, a njime bi trebalo moći biti predviđeno da za potrebe ove Uredbe žrtva može biti i pravna osoba.“

U odnosu na pravnu osnovu Prijedloga, **AT** smatra kako Poglavlje III. (Zamrzavanje i oduzimanje imovine) ne potpada pod čl. 83. st. 1. UFEU-a, kojeg je EK navela. Također smatra kako nedostaje pravna osnova za proširenje područja primjene, s čime se složila **SI**, posebice glede kršenja mjera ograničavanja. **DE** se složila s obje delegacije i navela kako Poglavlje VI. (Strateški okvir za povrat imovine) ide predaleko te zatražila pisano mišljenje PSV-a o pravnoj osnovi Prijedloga, što je podržala **AT**. **PSV** je zaključio kako traženje **DE** i **AT** nije svrsishodno te naglasio kako pravnoj sigurnosti teksta može doprinijeti i putem usmenih intervencija tijekom rasprave o konkretnim člancima.

U odnosu na čl.4. koji glasi *Kako bi se olakšala prekogranična suradnja, države članice poduzimaju potrebne mjere za omogućivanje brzog praćenja i identifikacije predmeta i imovinske koristi ili imovine koji mogu postati ili jesu predmet naloga za zamrzavanje ili oduzimanje tijekom kaznenog postupka*, **SI** smatra problematičnim dio st. 1. „ili imovine koji mogu postati ili jesu predmet naloga za zamrzavanje ili oduzimanje“, budući da nije jasno kako se može unaprijed prepoznati da bi imovina mogla postati predmetom navedenog naloga, s čime su se složile **DE** i **ES**. **FR** zanima hoće li DČ imati pravo na diskrecijsku ocjenu u vezi „znatne ekonomske koristi“ iz st. 2., dok **ES** smatra da navedeni kriterij nije prikladan ni potreban obzirom da do znatne ekonomske koristi dolazi uvijek kada se radi o zločinačkim organizacijama. **EK** je navela da, budući da se pragovi za provođenje financijskih istraga u državama članicama razlikuju, iznos nije preciziran, već se ostavlja na diskrecijsku ocjenu.

U odnosu na čl.5. **EK** je naglasila novinu hitne privremene mjere zamrzavanja imovine koju može poduzeti ARO. **FI** je pozvala na oprez u vezi nove ovlasti ARO-a budući da nisu sve sankcije, obuhvaćene predmetnim člankom, kaznene. Predložila je da praćenje imovine bude ograničeno samo na istrage kaznenih djela, što su podržale **RO** i **CY**. **IT** također zanima podrazumijeva li režim hitnih privremenih mjera zamrzavanja naknadnu sudsku potvrdu. **AT** i **DE** su izrazile zabrinutost glede zadiranja u ovlasti drugih nacionalnih tijela. **EK** je naglasila kako namjera nije da ARO preuzme ovlast nad drugim nacionalnim tijelima u čijem je djelokrugu praćenje imovine, već da u tome da svoj obol. Vezano uz problematiziranu mjeru, istaknula je kako je samo pomoćna, a ne glavna mjera, u slučajevima gdje je izgledno da će imovina brzo biti sakrivena.

U odnosu na čl.6. (Pristup informacijama,) AT je rekla kako je pristup fiskalnim podacima iz t. a) dvojbena po pitanju pravne osnove te predložila da ARO dobije pristup na temelju pojedinačnog zahtjeva, a ne izravno. DE se složila s AT i dodatno istaknula kako odredba navodi setove podataka na nedovoljno precizan način. S druge strane, NL je predložila proširenje predmetnog stavka na način da se pristup omogući i u pogledu financijskih i bankovnih registara, posebice o kriptovalutama.

Sporna/otvorena pitanja za RH:

Nejasno je određeno područje primjene direktive u članku 2. stavku 2. Prijedloga direktive, obzirom da nije jasno gdje su navedena kaznena djela definirana, odnosno uzima li se u obzir njihova zakonska definicija u nacionalnim pravnim sustavima.

Direktiva bi se trebala primjenjivati i na kaznena djela gospodarskog kriminaliteta i kaznena djela poreznih utaja te zlorabe položaja i ovlasti (počinitelji službene i odgovorne osobe). Prijedlog direktive uključuje i nadležnost za kaznena djela povezana s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja. U hrvatskom zakonodavstvu već postoji kazneno djelo koje je propisano u Zakonu o međunarodnim mjerama ograničavanja ("Narodne novine" broj 139/08, 41/14 i 63/19). Radi se o kaznenom djelu iz članka 15. tog Zakona. Nije jasno na koji način će postojeće kazneno djelo kršenja međunarodnih mjera ograničavanja biti uklopljeno u područje primjene direktive.

U članku 3. -pojam imovine – Prijedlog govori o „imovini bilo koje vrste“ pa je za pretpostaviti da se misli i na kriptovalutinu, no kako recital Prijedloga izričito zahtijeva da i ta imovina bude uključena u definiciju za naglasiti je da treba obratiti pozornost je li i ta imovina uključena u pojam imovine.

Definicija žrtve iz članka 3. stavka 9. Prijedloga direktive šira je od definicije žrtve u nacionalnom zakonodavstvu, jer obuhvaća i pravnu osobu, koja je pretrpjela štetu kao rezultat nekog od kaznenih djela u dosegu Prijedloga direktive. U nacionalnom zakonodavstvu pravna osoba nije žrtva, stoga bi predložena definicija žrtve zahtijevala zakonodavne izmjene.

Odredba članka 4. stavka 2. Prijedloga direktive - istrage radi praćenja imovine - je sporna; posebno što nacionalno zakonodavstvo ne predviđa poduzimanje mjera radi sprečavanja kaznenih djela.

Članak 6. Prijedloga - ARO ured u RH ima pristup većini registara iz tog Prijedloga. Međutim, sporan je pristup podacima iz popisa stanovništva (članak 6. stavak 1., alieneja c; to su klasificirani podaci i mogu se koristiti samo u svrhu izrade statističkih izvješća). Nadalje, iz dikcije stavka 1. alineje g članka 6. slijedi da bi ARO ured trebao imati izravan pristup relevantnim informacijama koje posjeduju tijela nadležna, između ostalog, za istragu ili kazneni progon kaznenih djela, a to znači i državnog odvjetništva. Postavlja se pitanje, znači li to da ARO ured ima pristup podacima iz CTS-a državnog odvjetništva (program za upravljanje predmetima), što se ukazuje spornim, a osim toga nije jasno što točno znači „izravan pristup“.

Hitne radnje privremenog osiguranja oduzimanja imovinske koristi (*immediate action of temporary urgent freezing*) iz članka 11. stavaka 2. i 3. Prijedloga direktive, prije donošenja rješenja o privremenoj mjeri osiguranja, s rokom valjanosti od maksimalno 7 dana, zahtijevat će izmjene u Zakonu o kaznenom postupku. Posebno napominjemo kako nacionalno kazneno zakonodavstvo ne poznaje „zamrzavanje“ (privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi) imovine, u svrhu sprječavanja kaznenih djela, kako se predlaže člankom 5. stavkom 4. Prijedloga direktive, u vezi s člankom 11. stavkom 2. Prijedloga direktive.

Upitno je hoće li fakultativno oduzimanje predmeta i sredstava uporabljenih ili namijenjenih za počinjenje kaznenog djela propisano člankom 79. stavkom 2. Kaznenog zakona zadovoljiti zahtjev iz članka 12. stavka 1. Prijedloga direktive. Oduzimanje imovine čija vrijednost odgovara vrijednosti predmeta i sredstava uporabljenih ili namijenjenih za počinjenje kaznenog djela iz članka 12. stavka 2. Prijedloga direktive, nije predviđeno nacionalnim zakonodavstvom.

Prošireno oduzimanje imovinske koristi iz članka 14. Prijedloga direktive primjenjivo je u odnosu na sva kaznena djela iz članka 2. Prijedloga direktive, što obuhvaća širi krug kaznenih djela od onog propisanog važećim nacionalnim zakonodavstvom. Smatramo da ne postoji zapreka da se u hrvatskom zakonodavstvu proširi primjena ovog instituta i na kaznena djela iz područja gospodarskog kriminaliteta.

Zakonodavstvo RH nije u potpunosti usklađeno s zahtjevima Prijedloga direktive iz članka 15. vezano za posebni postupak oduzimanja imovinske koristi i predmeta koje se ne temelji na osuđujućoj presudi. S tim u vezi, postavlja se i pitanje tko bi i po kojim kriterijima procjenjivao da li su zastarni rokovi iz nacionalnih zakonodavstava dovoljno dugački za učinkovitu istragu i progon, slijedom čega se odredba članka 15. stavka 1. točke f) Prijedloga direktive ukazuje nejasnom i neodređenom.

Institut oduzimanja neobjašnjelog bogatstva povezanog s kriminalnim aktivnostima iz članka 16. Prijedloga direktive, kojim se omogućava oduzimanje imovinske koristi koja nije dovedena u vezu s konkretnim kaznenim djelom za koje je njezin vlasnik osuđen, nije u skladu s temeljnim načelima instituta oduzimanja imovinske koristi u nacionalnom zakonodavstvu, sukladno kojima je oduzimanje imovinske koristi moguće samo temeljem sudske odluke kojom je utvrđeno da je ostvarena protupravna radnja.

Nadalje, valjalo bi izmijeniti naziv ovog instituta, te umjesto izraza "kriminalne aktivnosti" navesti protupravnom radnjom, obzirom da je sukladno članku 77. stavkom 1. Kaznenog zakona propisano da će se imovinska korist oduzeti sudskom odlukom kojom je utvrđeno da je ostvarena protupravna radnja. Izraz kriminalna aktivnost - "*criminal activities*" nije u skladu s nacionalnim pravom te je nejasan. Treba osigurati dosljednost u korištenju termina. Dakle, koristiti termine kazneno djelo i protupravna radnja (za slučajeve kada postoje stvarne ili pravne zapreke za donošenje presude kojom će se počinitelju presuditi za kazneno djelo). Vjerujemo da je takav slučaj i u ostalim kaznenim zakonodavstvima država članica.

Članak 17. - propisana je obveza država članica da poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile praćenje i identifikaciju imovine koja će se zamrznuti i oduzeti čak i nakon pravomoćne presude za kazneno djelo ili nakon dovršetka posebnog postupka za oduzimanje imovinske koristi (bez presude) te za oduzimanje bogatstva neobjašnjelog podrijetla.

Do sada u nacionalnom kaznenom zakonodavstvu nije bilo propisano provođenje istraga u pravcu utvrđenja imovine nakon pravomoćnog okončanja postupka. Možebitno, u postupku ovrhe odluke o oduzimanju imovinske koristi, nadležno državnog odvjetništvo (građansko-upravni odjel) može prikupljati podatke o imovini kako bi se promijenio predmet ovrhe. Ovo bi zahtijevalo odgovarajuće izmjene kaznenog zakonodavstva, za potrebe postupanja kaznenog odjela.

Članak 19. Prijedloga direktive - iz dikcije predložene odredbe članka 19. stavka 2. Prijedloga direktive slijedi da bi procjenu vršila tijela odgovorna za upravljanje zamrznutom i oduzetom imovinom prije izdavanja naloga za zamrzavanje. Dakle, državni odvjetnik (ili ARO ured u slučaju kada vrši privremeno zamrzavanje) bi prije nego što je nalog izdan trebao obavijestiti tijelo koje upravlja zamrznutom imovinom o namjeri zapljene kako bi se provela tražena procjena. S obzirom da je postupak predlaganja privremenih mjera osiguranja hitan, ovo će otežati postupanje državnog odvjetnika te takvo postupanje treba izričito propisati.

U odnosu na članak 21. stavak 2. točku b) ukazujemo kako je odredba nejasna, jer kao jedan od zadataka ureda za upravljanje imovinom propisuje pružanje podrške tijelima nadležnim za upravljanje oduzetom i zamrznutom imovinom, a upravo je to zadatak ureda za upravljanje imovinom.

Člankom 23. stavkom 5. Prijedloga direktive propisana obveza da se oduzimanje ne nalaže ako bi to bilo nerazmjerno počinjenom kaznenom djelu ili optužbama protiv osobe na koju se odnosi nalog za oduzimanje te da se oduzimanje u iznimnim okolnostima ne nalaže ako bi to u skladu s nacionalnim pravom predmetnoj osobi predstavljalo nepotrebne teškoće, nije predviđena u nacionalnom zakonodavstvu. Predlažemo da se zahtijevaju pojašnjenja ove vrlo sporne odredbe članka 23. stavka 5., na koje bi se točno situacije odnosilo, posebno što su "iznimne okolnosti", "nerazmjerno počinjenom kaznenom djelu ili optužbama", kako bi se izbjegla različita tumačenja, koja bi omogućila da se korist ne oduzme od onoga tko ju je nezakonito pribavio.

Sporna/otvorena pitanja za države članice i EK:

Države članice istaknule su problematiku oduzimanja imovine bez osuđujuće presude. **IE** je istaknula kako oduzimanje bez osuđujuće presude provodi u okviru građanskih postupaka, a **FI** i **SK** su navele kako se takvo oduzimanje dotiče ustavnog prava. Države članice smatraju spornim i odnos mjera koje spadaju u područje kaznenog prava s EU mjerama ograničavanja (sankcijama), koje su administrativne naravi, naglasivši pritom vladavinu prava, ustavni poredak, načelo razmjernosti i temeljna ljudska prava te paralelnu inicijativu kriminaliziranja kršenja mjera ograničavanja.

Vezano uz predložene dodatne ovlasti ureda za oduzimanje imovinske koristi, točnije pristup dodatnim bazama podataka, **DČ** su skrenule pažnju na zaštitu osobnih podataka.

Države članice ne gledaju blagonaklono na predloženu novu ovlast ureda za oduzimanje imovinske koristi, prema kojoj bi mogao izvršiti hitnu privremenu mjeru zamrzavanja imovine, bez sudskog naloga. **EK** je navela kako je potrebno iskoristiti iskustvo ARO-a, na način da se pruži pomoć nadležnim tijelima pri identificiranju imovine, dok bi se nalog za zamrzavanje i oduzimanje izdavao u redovnom postupku pred sudom. Iznimku bi predstavljalo privremeno zamrzavanje od strane ARO-a kada postoji opravdan rizik da će imovina nestati do trenutka izdavanja sudskog naloga

Postojeće zakonodavstvo RH i potreba njegove izmjene slijedom usvajanja dokumenta:

Predložene odredbe direktive o povratu i oduzimanju imovine (budu li usvojene od strane Europskog parlamenta i Vijeća Europske unije u neizmijenjenom obliku) utjecat će na izmjene pozitivnih propisa Republike Hrvatske.

Utjecaj provedbe dokumenta na proračun RH:

Provedbom direktive nastat će dodatni troškovi za javnu upravu jer će i uredi za oduzimanje imovinske koristi i uredi za upravljanje imovinom trebati dostatna sredstva za izvršavanje dodijeljenih zadaća. Općenito se očekuje da će troškovi za javnu upravu biti niži od prihoda ostvarenih pojačanim sustavom povrata imovine.

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 25.5.2022.
COM(2022) 245 final

2022/0167 (COD)

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o povratu i oduzimanju imovine

{SEC(2022) 245 final} - {SWD(2022) 245 final} - {SWD(2022) 246 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Organizirani kriminal jedna je od najvećih prijetnji sigurnosti u Europskoj uniji. Transnacionalni doseg organiziranog kriminala, sustavno nasilje i korupcija koje podrazumijeva te dosad nezabilježena razina njegove infiltracije u gospodarstvo otkriveni su u okviru operacija EncroChat, Sky ECC i ANOM¹ provedenih 2020.–2021. Na temelju daljnjih istraga koje su pokrenuli države članice, Europol i Eurojust (više od 2 500 istraga samo u okviru operacije EncroChat) nacionalna tijela uhitila su više od 10 000 osoba te zaplijenila gotovo 250 tona droge i više od 600 milijuna EUR u gotovini, ali i drugu imovinu, uključujući stotine vozila, plovila, zrakoplova i luksuznih predmeta.

Zločinačke organizacije služe se naprednim načinima pranja svojih golemih prihoda, koji se procjenjuju na najmanje 139 milijardi EUR svake godine^[1]. Kako je istaknuto u Strategiji EU-a za suzbijanje organiziranog kriminala za razdoblje 2021.–2025.², oduzimanje te nezakonito stečene dobiti kriminalcima ključno je da bi se prekinule aktivnosti kriminalnih skupina i spriječila njihova infiltracija u zakonito gospodarstvo. Budući da je financijska dobit glavni motiv za organizirani kriminal, povrat imovine vrlo je djelotvoran mehanizam za odvratanje od kriminalne aktivnosti. Kako bi osigurala da se kriminal ne isplati, Komisija je u svojoj Strategiji EU-a za suzbijanje organiziranog kriminala objavila da namjerava ojačati pravila o povratu i oduzimanju imovine uzimajući u obzir izvješće Komisije iz 2020. pod naslovom „Povrat i oduzimanje imovine: osiguravanje da se kriminal ne isplati”³.

Odlukom Vijeća iz 2007. o uredima za oduzimanje imovinske koristi⁴ od država članica zahtijeva se da uspostave urede za oduzimanje imovinske koristi kako bi se olakšalo praćenje i identifikaciju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima i utvrđuju se minimalni zahtjevi kojima se olakšava njihova prekogranična suradnja. U Direktivi o oduzimanju iz 2014.⁵, koja djelomično zamjenjuje prethodne zakonodavne instrumente, utvrđuju se minimalna pravila za zamrzavanje imovine stečene kaznenim djelima, upravljanje njome i njezino oduzimanje. Unatoč tomu, sustavi država članica za povrat imovine nisu dobro opremljeni za djelotvorno suzbijanje složenog načina rada zločinačkih organizacija. Nacionalna tijela imaju ograničene kapacitete za brzo praćenje, identifikaciju i zamrzavanje imovine. Neučinkovito upravljanje zamrznutom imovinom znači da ona gubi na vrijednosti prije donošenja odluke o njezinu oduzimanju i postojeći alati za oduzimanje ne pokrivaju sva nezakonita tržišta koja donose velike prihode te se njima ne rješava problem složenih struktura i metoda zločinačkih organizacija. Institucije EU-a davno su prepoznale potrebu za jačanjem EU-ova sustava za povrat imovine. U lipnju 2020. Vijeće je pozvalo Komisiju da razmotri jačanje pravnog

¹ Europol, [Dismantling of an encrypted network sends shockwaves through organised crime groups across Europe](#) (Razbijanje šifrirane mreže uzdrvalo je zločinačke organizacije u cijeloj Europi), 2. srpnja 2020.; [New major interventions to block encrypted communications of criminal networks](#) (Novim velikim intervencijama blokirat će se šifrirana komunikacija kriminalnih mreža), 10. ožujka 2021.; [800 criminal arrested in biggest ever law enforcement operation against encrypted communication](#) (800 kriminalaca uhićeno u najvećoj dosad zabilježenoj operaciji kaznenog progona šifrirane komunikacije), 8. lipnja 2021.

okvira za upravljanje zamrznutom imovinom i dodjeljivanje dodatnih ovlasti uredima za oduzimanje imovinske koristi, na primjer za hitno zamrzavanje imovine, kao i pristupa skupu javnih registara⁶. Europski parlament pozvao je na jačanje pravila o povratu imovine⁷. Tim pozivima dopunjuje se prethodni zahtjev obaju suzakonodavaca da se analizira izvedivost uvođenja daljnjih zajedničkih pravila o oduzimanju imovine stečene kriminalnim aktivnostima, čak i ako nije donesena osuđujuća presuda⁸.

Stoga se predloženom Direktivom o povratu i oduzimanju imovine jačaju kapaciteti nadležnih tijela za identifikaciju imovine, njezino zamrzavanje i upravljanje njome te se jačaju i proširuju kapaciteti za oduzimanje kako bi se obuhvatile sve relevantne kriminalne aktivnosti skupina organiziranog kriminala i time omogućilo oduzimanje sve relevantne imovine. Naposljetku, Direktivom se poboljšava suradnja među svim tijelima uključenima u povrat imovine i promiče strateški učinkovitiji pristup povratu imovine jer se ta tijela u većoj mjeri obvezuju na postizanje zajedničkih ciljeva u tom području.

Osim toga, kao odgovor na vojnu agresiju Rusije na Ukrajinu, Europska unija donijela je mjere ograničavanja protiv Rusije i Bjelarusa kojima se proširuju mjere ograničavanja prvotno uvedene u ožujku 2014. zbog nezakonitog pripojenja Krima i Sevastopolja Rusiji. Te mjere, donesene na temelju članka 29. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) i članka 215. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), uključuju sektorske mjere i pojedinačne mjere u obliku zamrzavanja imovine i ograničenja prihvata, kao i klauzule o sprečavanju izbjegavanja mjera, kojima se zabranjuje svjesno i namjerno sudjelovanje u aktivnostima kojima se nastoje izbjeći te mjere, te druge obveze, a posebno obveza izvješćivanja o koracima poduzetima za provedbu Unijinih mjera ograničavanja. Kako bi se dodatno suzbio rizik od kršenja takvih mjera, Komisija je 25. svibnja 2022. donijela Prijedlog odluke Vijeća o dodavanju kršenja Unijinih mjera ograničavanja u područja kriminaliteta utvrđena u članku 83. stavku 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije⁹, zajedno s Komunikacijom ususret Direktivi o kaznenim sankcijama za kršenje Unijinih mjera ograničavanja¹⁰, kako bi se kršenje prava Unije o mjerama ograničavanja (kršenje Unijinih mjera ograničavanja) utvrdilo kao područje osobito teškog kriminaliteta s prekograničnim elementima. U Komunikaciji se

² Komunikacija Komisije o Strategiji EU-a za suzbijanje organiziranog kriminala za razdoblje 2021.–2025. (COM(2021) 170, 14.4.2021.).

³ Izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću, Povrat i oduzimanje imovine: osiguravanje da se kriminal ne isplati (COM(2020) 217, 2.6.2020.).

⁴ Odluka Vijeća 2007/845/PUP od 6. prosinca 2007. o suradnji između ureda za oduzimanje imovinske koristi država članica u području praćenja i utvrđivanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom ili druge imovine povezane s kaznenim djelom (SL L 332, 18.12.2007., str. 103.).

⁵ Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (SL L 127, 29.4.2014., str. 39.).

⁶ Zaključci Vijeća o jačanju financijskih istraga radi borbe protiv teškog i organiziranog kriminala, 8927/20, 17. lipnja 2020.

⁷ Rezolucija Europskog parlamenta od 15. prosinca 2021. o učincima organiziranog kriminala na vlastita sredstva EU-a i na zloupotrebu sredstava EU-a s posebnim naglaskom na podijeljenom upravljanju iz perspektive revizije i kontrole, P9_TA(2021)0501, (2020/2221(INI)).

⁸ Izjava Europskog parlamenta i Vijeća o analizi koju treba provesti Komisija, dokument Vijeća 7329/1/14/REV 1 ADD 1.

⁹ Dodati referentni broj

¹⁰ Dodati referentni broj

iznosi i mogući sadržaj prijedloga direktive o utvrđivanju minimalnih pravila za definiranje kaznenih djela i sankcija u tom području kriminaliteta, koji bi mogao uslijediti ako Vijeće donese taj prijedlog odluke Vijeća uz prethodnu suglasnost Europskog parlamenta, čime bi se proširio popis područja kriminaliteta u kojima Unija može utvrditi minimalna pravila o definiranju kaznenih djela i sankcija. Stoga bi se predložena direktiva, koja ne uključuje samo pravila o praćenju i identifikaciji imovine te upravljanju imovinom, nego i pravila o zamrzavanju i oduzimanju, trebala primjenjivati i na kršenje Unijinih mjera ograničavanja ako takvo postupanje predstavlja kazneno djelo kako je definirano.

Nadalje, kako bi se olakšala djelotvorna provedba Unijinih mjera ograničavanja u svim državama članicama, u predloženoj direktivi utvrđuju se odredbe koje omogućuju brzo praćenje i identifikaciju imovine u vlasništvu ili pod kontrolom osoba ili subjekata koji podliježu tim mjerama, među ostalim u okviru suradnje s trećim zemljama, u cilju otkrivanja, sprečavanja i istrage kaznenih djela povezanih s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja.

- **Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području**

Ovaj Prijedlog sastavni je dio globalne borbe protiv organiziranog kriminala, korupcije i pranja novca. Njime se provode Konvencija Ujedinjenih naroda protiv organiziranog kriminaliteta (UNTOC) i protokoli uz nju¹¹, Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije (UNCAC)¹², Varšavska konvencija Vijeća Europe¹³ i 4. preporuka Stručne skupine za financijsko djelovanje (FATF), u okviru kojih se od država potpisnica zahtijeva donošenje mjera kojima će svojim nadležnim tijelima omogućiti zamrzavanje i oduzimanje imovinske koristi i predmeta stečenih kaznenim djelima.

Osim toga, dio je širih nastojanja na razini EU-a da se suzbije teški i organizirani kriminal. U tom kontekstu njime se dopunjuje skup zakonodavnih instrumenata kojima se usklađuje definicija kaznenih djela i sankcija povezanih s kriminalnim aktivnostima, kao i drugi instrumenti usmjereni na sprečavanje ili suzbijanje povezanih nezakonitih aktivnosti kao što su krivotvorenje, nezakonita trgovina kulturnim dobrima, porezna kaznena djela i krivotvorenje administrativnih isprava.

S druge strane, ovaj Prijedlog pridonosi i prilagođen je djelotvornoj provedbi sigurnosne politike EU-a, koja se sastoji od skupa nezakonodavnih i zakonodavnih mjera čiji je cilj opskrbiti tijela za izvršavanje zakonodavstva i pravosudna tijela alatima za sprečavanje i suzbijanje širokog raspona kriminalnih aktivnosti i osigurati visoku razinu sigurnosti u Europskoj uniji, osobito u okviru prekogranične suradnje. To posebno uključuje Uredbu (EU)

¹¹ Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta, Protokol za sprečavanje, suzbijanje i kažnjavanje trgovine ljudima, posebice ženama i djecom; Protokol protiv krijumčarenja migranata kopnom, morem i zrakom, Rezolucija Opće skupštine 55/25 od 15. studenoga 2000.; i Protokol protiv nezakonite proizvodnje i trgovanja vatrenim oružjem, Rezolucija Opće skupštine 55/255 od 31. svibnja 2001.

¹² Konvencija Ujedinjenih naroda protiv korupcije, Rezolucija Opće skupštine 58/43 od 1. listopada 2003.

¹³ Konvencija Vijeća Europe o pranju, traganju, privremenom oduzimanju i oduzimanju prihoda stečenoga kaznenim djelom i o financiranju terorizma (CETS br. 198).

2018/1805¹⁴, koja olakšava uzajamno priznavanje naloga za zamrzavanje i oduzimanje imovine u cijelom EU-u.

Pritom Prijedlog pridonosi i prilagođen je pravnom okviru kojim se uspostavljaju Unijine mjere ograničavanja, kojim se namjerava osigurati njihova sveobuhvatna provedba u cijeloj Uniji i kojim se od država članica zahtijeva da utvrde pravila o kaznama koje se primjenjuju na kršenja relevantnih odredaba.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Direktiva se temelji na članku 82. stavku 2., članku 83. stavcima 1. i 2. te članku 87. stavku 2. UFEU-a.

Mjere koje se odnose na zamrzavanje i oduzimanje obuhvaćene su člankom 83. stavkom 1. UFEU-a, koji omogućuje utvrđivanje minimalnih pravila o definiranju sankcija u području osobito teškog kriminaliteta s prekograničnim elementima za zločine navedene u tom članku. Područje primjene tih mjera proširuje se na kaznena djela počinjena u okviru zločinačkih organizacija, pri čemu se organizirani kriminal smatra „eurokriminalom” u smislu članka 83. stavka 1. UFEU-a. To bi uključivalo i kršenje Unijinih mjera ograničavanja kako su usklađene na razini EU-a. Opravdano je i uključivanje kaznenih djela koja su usklađena na razini EU-a ili čije je povezano područje politike usklađeno na razini EU-a jer su predložene mjere zamrzavanja i oduzimanja ključne za osiguravanje djelotvorne provedbe politike Unije u području koje podliježe mjerama usklađivanja i stoga je obuhvaćeno člankom 83. stavkom 2. UFEU-a. Mjere usmjerene na poboljšanje upravljanja zamrznutom i oduzetom imovinom potrebne su za djelotvornu provedbu mjera zamrzavanja i oduzimanja i dodatni su zahtjevi obuhvaćeni člankom 83. UFEU-a. To se primjenjuje i na odredbe usmjerene na razvoj sveobuhvatnije strategije za povrat imovine u kombinaciji s mehanizmima suradnje između nacionalnih tijela i na odredbe kojima se nastoji osigurati da nadležna tijela imaju potrebne resurse za izvršavanje svojih zadaća.

Osim toga, mjere povezane s praćenjem i identifikacijom imovine ili suradnjom ureda za oduzimanje imovinske koristi i ureda za upravljanje imovinom te njihovih partnera u drugim državama članicama isto tako pridonose djelotvornoj prekograničnoj suradnji u pogledu sprečavanja, otkrivanja i istrage kaznenih djela. Kao takve obuhvaćene su člankom 87. stavkom 2. UFEU-a.

Budući da područje primjene članka 87. UFEU-a nije ograničeno u smislu obuhvaćenih kaznenih djela, prethodno navedene mjere primjenjuju se i na kršenja Unijinih mjera ograničavanja ako je takvo kršenje kazneno djelo kako je definirano u nacionalnom pravu pod uvjetom da one olakšavaju sprečavanje i otkrivanje kršenja Unijinih mjera ograničavanja.

¹⁴ Uredba (EU) 2018/1805 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o uzajamnom priznavanju naloga za zamrzavanje i naloga za oduzimanje (SL L 303, 28.11.2018., str. 1.).

Nadalje, postupovne zaštitne mjere predviđene ovom Direktivom, kao i odredba kojom se osigurava naknada žrtvama, obuhvaćene su člankom 82. stavkom 2. UFEU-a.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Pojedinačni naponi koje države članice ulažu u suzbijanje organiziranog kriminala nisu dostatni da bi se svladao prekogranični aspekt zločinačkih organizacija jer je 70 % kriminalnih skupina koje djeluju u EU-u aktivno u više od tri države članice¹⁵ te skriva i ponovno ulaže imovinu stečenu kriminalnim aktivnostima na cijelom unutarnjem tržištu EU-a. Kriminalne skupine upotrebljavaju složenu mrežu bankovnih računa i fiktivnih društava u različitim jurisdikcijama kako bi zamele revizijski trag te sakrile porijeklo i vlasništvo sredstava, a kriminalci prema nekim navodima ciljaju države članice sa slabijim sustavima za povrat imovine¹⁶.

Stoga je potrebno ponovno usmjeriti djelovanje na razini cijele Unije protiv financijskih sredstava zločinačkih organizacija kako bi se djelotvorno vratili sredstva i imovinska korist ostvareni kaznenim djelima. Predložena direktiva olakšat će prekograničnu suradnju i pridonijet će djelotvornijoj borbi protiv organiziranog kriminala.

- **Proporcionalnost**

U skladu s načelom proporcionalnosti, kako je utvrđeno u članku 5. stavku 4. UEU-a, predložena direktiva ograničena je na ono što je potrebno i proporcionalno za provedbu zajedničkog minimalnog standarda na razini EU-a.

Prijedlogom se jačaju kapaciteti i alati za praćenje, identifikaciju, zamrzavanje i oduzimanje nezakonito stečene imovine te upravljanje njome. Mjerama se osigurava dovoljno široko područje primjene, a pritom su posebno usmjerene na nezakonito stečenu imovinu povezanu s kriminalnim aktivnostima zločinačkih organizacija. Prijedlogom se pojašnjava niz općenitijih obveza, čime se smanjuju razlike među državama članicama koje mogu otežati prekograničnu suradnju i osigurava veća pravna jasnoća.

Osim toga, koristi koje donose poboljšani kapaciteti nadležnih tijela za praćenje, identifikaciju, zamrzavanje i oduzimanje nezakonito stečene imovine te upravljanje njome premašuju utjecaj predloženih mjera na države članice u smislu potrebnih resursa i potrebe za prilagodbom nacionalnih okvira.

Nadalje, pojedinačne mjere ograničene su na ono što je nužno i razmjerno ciljevima prekidanja aktivnosti organiziranog kriminala i oduzimanja nezakonito stečene dobiti kriminalaca. To se, na primjer, postiže tako što se sustavno pokretanje istraga radi praćenja imovine ograničava na kaznena djela koja će vjerojatno dovesti do znatnih ekonomskih

¹⁵ Europol, Procjena prijetnje teškog i organiziranog kriminala u Europskoj uniji, [A Corrupting Influence: The infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crimes](#) (Koruptivni utjecaj: infiltriranje i potkopavanje europskog gospodarstva i društva organiziranim kriminalom), (2021.).

¹⁶ Sastanak sa stručnjacima Eurojusta održan u lipnju 2016., citat iz radnog dokumenta službi Komisije „Procjena učinka uz Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uzajamnom priznavanju naloga za zamrzavanje i naloga za oduzimanje”, SWD(2016) 468 final.

koristi. Osim toga, mogućnosti oduzimanja bez osuđujuće presude za određeno kazneno djelo ograničava se na teška kaznena djela koja će vjerojatno dovesti do znatne koristi. Sveukupna proporcionalnost osigurana je povezivanjem različitih mjera sa snažnim zaštitnim mjerama.

- **Odabir instrumenta**

Prijedlog ima oblik direktive kojom se namjerava osigurati zajednički minimalni standard za mjere zamrzavanja i oduzimanja u svim državama članicama uz istodobno jačanje zajedničkih kapaciteta za praćenje i identifikaciju imovine te upravljanje njome kao i olakšavanje prekogranične suradnje u suzbijanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima. Odabirom pravnog instrumenta ostavlja se dovoljno fleksibilnosti državama članicama za provedbu zajedničkih mjera u skladu s nacionalnim pravnim tradicijama i organizacijskim okruženjem.

U predloženoj direktivi utvrđuju se odredbe o uredima za oduzimanje imovinske koristi, koji su trenutačno regulirani Odlukom Vijeća o uredima za oduzimanje imovinske koristi, i o aspektima oduzimanja, koji su regulirani Direktivom o oduzimanju i Okvirnom odlukom Vijeća 2005/212/PUP o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine pribavljene kaznenim djelima. Predložena direktiva zamijenila bi Okvirnu odluku Vijeća 2005/212/PUP, Odluku Vijeća o uredima za oduzimanje imovinske koristi i Direktivu o oduzimanju, kojima se uspostavljaju zajednički standardi za praćenje, identifikaciju, zamrzavanje i oduzimanje imovine te upravljanje njome u jednom instrumentu. Objedinjenjem prethodno rascjepkanih obveza u okviru jednog instrumenta osigurali bi se usklađeniji i strateški učinkovitiji pristup povratu imovine te suradnja svih relevantnih dionika u sustavu za povrat imovine.

- **Odbor za nadzor regulative**

Procjena učinka dostavljena je Odboru za nadzor regulative 2. veljače 2022. Odbor za nadzor regulative preispitao je nacrt procjene učinka na sastanku održanom 2. ožujka 2022. i dao pozitivno mišljenje bez zadržki 4. ožujka 2022.

3. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- **Ex post evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Provedena je evaluacija kako bi se ocijenilo je li postojeći sustav EU-a za povrat imovine i dalje svrsishodan te utvrdili mogući nedostaci koji bi mogli otežati borbu protiv organiziranog kriminala. Evaluacijom je, u skladu s načelom „prethodne evaluacije”, ocijenjeno jesu li postignuti izvorno predviđeni rezultati te su utvrđena područja u kojima je potrebno dodatno unapređenje ili ažuriranje postojećih pravnih instrumenata.

U tom su kontekstu dva evaluirana pravna instrumenta, Odluka Vijeća o uredima za oduzimanje imovinske koristi i Direktiva o oduzimanju, pridonijela većoj suradnji između ureda za oduzimanje imovinske koristi usklađivanjem pojmova zamrzavanja i oduzimanja u državama članicama i određenim povećanjem stopa zamrzavanja i oduzimanja. No u evaluaciji se zaključilo da i dalje postoje poteškoće u identifikaciji imovine te da je ukupna stopa oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima i dalje preniska da bi znatno utjecala na dobit zločinačkih organizacija. Unatoč poboljšanju različitih aspekata sustava za

povrat imovine nakon donošenja Odluke Vijeća o uredima za oduzimanje imovinske koristi i Direktive o oduzimanju problemi utvrđeni prije donošenja relevantnih akata (a posebno Direktive o oduzimanju) i dalje su u velikoj mjeri prisutni, zajedno s određenim nedostacima koji utječu na kapacitete država članica da djelotvorno i učinkovito prate, identificiraju, zamrzavaju i oduzimaju nezakonito stečenu imovinu te upravljaju njome.

- **Savjetovanja s dionicima**

Pri pripremi ovog Prijedloga Komisija se savjetovala s velikim brojem različitih dionika, uključujući institucije i agencije EU-a, urede za oduzimanje imovinske koristi, tijela država članica za izvršavanje zakonodavstva, nevladine organizacije i civilno društvo te međunarodne organizacije.

S dionicima se savjetovalo na razne načine, uključujući traženje povratnih informacija za potrebe početne procjene učinka, događanja za dionike, radionice, ciljana savjetovanja, javno savjetovanje, prateću studiju uz procjenu učinka, polustrukturirane razgovore i radionice o opcijama politike.

Početna **procjena učinka** bila je objavljena od 9. ožujka 2021. do 6. travnja 2021. radi dobivanja povratnih informacija. Ukupno je primljeno 13 odgovora od niza dionika.

Održane su dvije **radionice za dionike**, jedna s predstavnicima uređâ za oduzimanje imovinske koristi 25. i 26. svibnja 2021., a druga s odborom za kontakt za potrebe Direktive o oduzimanju 1. i 2. lipnja 2021. Cilj je tih radionica bio prikupiti mišljenja o djelotvornosti, učinkovitosti, relevantnosti, usklađenosti i europskoj dodanoj vrijednosti Direktive o oduzimanju i Odluke Vijeća o uredima za oduzimanje imovinske koristi. Nakon radionica provedena su ciljana savjetovanja na način da su sudionici dostavljali pisane odgovore.

Od 21. lipnja do 27. rujna 2021. održano je **javno savjetovanje** kako bi se prikupila mišljenja građana i dionika. Primljeno je čak 50 odgovora. U njima je naglašena važnost prekogranične suradnje tijela za izvršavanje zakonodavstva u borbi protiv ostvarivanja imovinske koristi kaznenim djelima te su istaknute prepreke djelotvornoj identifikaciji i oduzimanju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima i upravljanju njome, kao što su nedostatne ovlasti i pristup podacima uređâ za oduzimanje imovinske koristi, ali i ograničeno područje primjene Direktive o oduzimanju. Osim toga, ispitanici su podržali odgovarajuće ažuriranje zakonodavnih mjera kako bi se riješili ti problemi.

Nadalje, Komisija je naručila **studiju za potporu pripremi procjene učinka**. Studiju je proveo vanjski konzultant od ožujka 2021. do prosinca 2021. Priprema studije uključivala je analizu dokumentacije i gotovo 40 polustrukturiranih razgovora s dionicima kao što su Agencija Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva (CEPOL), Agencija Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol), Agencija Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu (Eurojust), tijela za izvršavanje zakonodavstva, uredi za oduzimanje imovinske koristi i nevladine organizacije. Nadalje, obuhvaćala je ciljana savjetovanja u obliku pisanih upitnika upućenih uredima za oduzimanje imovinske koristi i članovima odbora za kontakt za potrebe Direktive o oduzimanju

provedena u srpnju 2021. Naposljetku, u rujnu 2021. održane su još četiri radionice kako bi se prikupila mišljenja dionika o opcijama politike i utvrdili mogući učinci opcija politike.

- **Procjena učinka**

U okviru procjene učinka kojom je potkrijepljen razvoj ove inicijative istražene su različite opcije politike kako bi se riješio problem neopremljenosti sustava EU-a za povrat imovine za djelotvorno suzbijanje složenog načina rada zločinačkih organizacija. Uz osnovni scenarij, koji je istovjetan trenutačnoj situaciji, analizirane su sljedeće opcije:

Prva opcija sastoji se od **nezakonodavnih mjera** koje olakšavaju razmjenu iskustava, znanja i primjera dobre prakse među nadležnim tijelima radi jačanja kapaciteta za povrat imovine i boljeg razumijevanja faza povrata imovine. Ta razmjena dodatno bi se unaprijedila izradom odgovarajućih smjernica EU-a i, prema potrebi, osposobljavanjem nadležnih tijela.

Mjere u okviru **druge opcije** pretežno bi podrazumijevale **ciljane izmjene** Odluke Vijeća o uredima za oduzimanje imovinske koristi i Direktive o oduzimanju kako bi se utvrdilo područje primjene postojećih općih zahtjeva i povećala njihova djelotvornost. Te bi mjere uključivale obveze da države članice donesu nacionalnu strategiju za povrat imovine i pobrinu se za to da nadležna tijela imaju potrebne vještine i resurse. Osim toga, uključivale bi mjere za poboljšanje prekogranične suradnje među uredima za oduzimanje imovinske koristi, uključujući pristup bazama podataka i povećane ovlasti za zamrzavanje imovine.

U okviru **treće opcije** državama članicama uvele bi se **detaljnije obveze** za sve faze postupka povrata uz mjere predviđene drugom opcijom. To bi uključivalo obveze kao što su sustavno pokretanje financijskih istraga i posebne zahtjeve u pogledu upravljanja imovinom, kao što su planiranje prije zapljene, preliminarna prodaja i osnivanje specijaliziranih ureda za upravljanje imovinom. Osim toga, područje primjene Direktive o oduzimanju proširilo bi se na širi raspon kaznenih djela: proširila bi se postojeća odredba o oduzimanju koje se ne temelji na osuđujućoj presudi i uveo bi se model oduzimanja bogatstva čije podrijetlo nije objašnjeno, kojim bi se osiguralo oduzimanje imovine koja nije povezana s određenim kaznenim djelom.

Mjere u okviru **četvrte opcije** temeljile bi se na onima iz treće opcije, no područje primjene odredaba proširilo bi se na sva kaznena djela i uveli bi se opsežniji zahtjevi u pogledu pokretanja istraga. Nadalje, utvrdili bi se konkretniji uvjeti za hitne naloge za zamrzavanje i razmjenu informacija među uredima za oduzimanje imovinske koristi.

S obzirom na različite gospodarske, društvene i okolišne učinke povezane sa svakom od opcija, ali i njihovu vrijednost u smislu djelotvornosti, učinkovitosti i proporcionalnosti, procjenom učinka utvrđeno je da je najpoželjnija treća opcija.

Mjere u okviru prve opcije mogu dopuniti zakonodavne promjene, no s obzirom na to da su utvrđeni problemi u znatnoj mjeri proizašli iz zakonodavnog okvira, one ne bi bile dostatne za djelotvorno rješavanje tih problema. Slično tomu, druga opcija samo bi u ograničenoj mjeri pridonijela poboljšanju trenutačne situacije jer bi nekoliko dodatnih zahtjeva samo djelomično povećalo kapacitete praćenja i identifikacije imovine u odnosu na *status quo*, stoga oni ne bi

bili dostatni za osiguranje učinkovitog upravljanja zamrznutom imovinom i ne bi obuhvatili sve relevantne kriminalne aktivnosti ako bi područje primjene mjera oduzimanja ostalo ograničeno.

Utvrđeno je da bi mjere za praćenje i identifikaciju imovine te za osiguravanje donošenja djelotvornih mehanizama za upravljanje imovinom i modela oduzimanja imovine u okviru treće opcije znatno povećale djelotvornost sustava za povrat imovine. Unatoč troškovima te se mjere smatraju učinkovitima zbog kvalitativnog skoka stope oduzimanja i proporcionalnima s obzirom na administrativno opterećenje i utjecaj na organizacijski ustroj u državama članicama. Utvrđeno je da su učinci treće opcije, a posebno novog modela oduzimanja, na temeljna prava razmjerni zaštitnim mjerama i željenom cilju politike s obzirom na razmjere problema.

Očekivano povećanje djelotvornosti u okviru četvrte opcije bilo bi ograničeno u usporedbi s dodatnim troškovima i većim utjecajem na slobodu država članica da uspostave nacionalne sustave za povrat imovine u skladu sa svojim odabirima i nacionalnim preferencijama.

Na temelju pozitivnog mišljenja bez zadržki koje je Odbor za nadzor regulative dostavio 4. ožujka 2022. procjena učinka revidirana je radi boljeg predstavljanja i usporedbe opcija politike, uključujući njihove troškove, koristi i učinke. Procjena učinka dodatno je revidirana kako bi se bolje uzeli u obzir mišljenja dionikâ i raznovrsnost problema utvrđenih u državama članicama. Naposljetku, u okviru revizije opisan je program prvog praćenja i evaluacije predviđenog prijedloga.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

U skladu s Komisijinim Programom za primjerenost i učinkovitost propisa (REFIT) svim inicijativama čiji je cilj izmijeniti postojeće zakonodavstvo EU-a trebalo bi se nastojati pojednostavniti i učinkovitije postići predmetne ciljeve politika (tj. smanjiti nepotrebne regulatorne troškove). Iz analize učinka proizlazi da bi mjere utvrđene u predloženoj direktivi stvorile opterećenje za države članice, no koristi bi premašile to opterećenje.

Ako se odredbama predložene direktive predvide strateški učinkovitiji pristup povratu imovine i djelotvorniji alati za oduzimanje imovine te osigura da nadležna tijela imaju potrebne resurse, vještine i ovlasti, sustavi država članica za povrat imovine i prekogranična suradnja postat će znatno učinkovitiji.

Regulatorno opterećenje povezano s tim mjerama i više će se nego nadoknaditi koristima koje proizlaze iz identifikacije, zamrzavanja i oduzimanja veće količine nezakonito stečene imovine i zadržavanjem ili čak maksimalnim povećanjem njezine vrijednosti.

- **Temeljna prava**

Sve mjere predviđene u ovom Prijedlogu u skladu su s temeljnim pravima i slobodama sadržanima u Povelji Europske unije o temeljnim pravima te ih je potrebno u skladu s tim provoditi. Svako ograničenje pri ostvarivanju tih temeljnih prava i sloboda podliježe uvjetima iz članka 52. stavka 1. Povelje, odnosno podliježe načelu proporcionalnosti uz poštovanje legitimnog cilja istinskog ispunjavanja ciljeva od općeg interesa koje priznaje Unija i potrebe

zaštite prava i sloboda drugih osoba. Ograničenja moraju biti propisana zakonom te poštovati bit prava i sloboda utvrđenih u Povelji.

Utjecaj predloženih mjera na temeljna prava (posebno uključujući imovinska prava) opravdan je potrebom za tim da se kriminalcima, a posebno zločinačkim organizacijama, djelotvorno oduzme nezakonito stečena imovina jer im je ona glavna motivacija za počinjenje kaznenih djela i omogućuje im da nastave i prošire svoje kriminalne aktivnosti. Predložene mjere ograničene su na ono što je potrebno za postizanje tog cilja. Nedavno uvedeni model oduzimanja opravdan je poteškoćama koje su svojstvene povezivanju imovine s određenim kaznenim djelima u slučajevima kad se vlasnik bavi aktivnostima organiziranog kriminala koje se sastoje od nekoliko kaznenih djela počinjenih tijekom duljeg razdoblja. Naposljetku, poštovanje temeljnih prava zajamčit će se zaštitnim mjerama koje uključuju djelotvorne pravne lijekove dostupne predmetnoj osobi za sve mjere na temelju predložene direktive, uključujući nove zahtjeve u pogledu preliminarne prodaje ili novi model oduzimanja.

Ovim Prijedlogom osigurava se i da se pri provedbi Direktive primjenjuju relevantna pravila EU-a o zaštiti podataka.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Prijedlog nema utjecaj na proračun Europske unije.

5. DRUGI ELEMENTI

• Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja

Provedba predložene direktive preispitat će se 3 godine nakon njezina stupanja na snagu, nakon čega će Komisija podnijeti izvješće Europskom parlamentu i Vijeću. U tom će se izvješću procijeniti u kojoj su mjeri države članice poduzele potrebne mjere za usklađivanje s Direktivom. Komisija će Europskom parlamentu i Vijeću podnijeti izvješće o procjeni učinka i dodane vrijednosti Direktive pet godina nakon njezina stupanja na snagu.

• Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga

Ovaj Prijedlog direktive podijeljen je na osam poglavlja:

Opće odredbe o povratu i oduzimanju imovine (poglavlje I., članci od 1. do 3.).

U članku 1. utvrđen je predmet, koji obuhvaća utvrđivanje minimalnih pravila o praćenju, identifikaciji, zamrzavanju i oduzimanju imovine u kaznenim stvarima te upravljanju njome i olakšavanje provedbe Unijinih mjera ograničavanja ako je to potrebno za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela povezanih s kršenjem takvih mjera.

U članku 2. utvrđuje se područje primjene navođenjem kaznenih djela na koja bi se trebala primjenjivati pravila utvrđena u ovoj Direktivi. Taj popis uključuje kaznena djela navedena u članku 83. UFEU-a i kaznena djela usklađena na razini EU-a. Nadalje, članak o području primjene obuhvaća niz kaznenih djela čiji su počinitelji obično skupine organiziranog kriminala. Osim toga, uključuje kaznena djela povezana s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja. U svrhu praćenja i identifikacije imovine obuhvaćena su kaznena djela za koja je propisana najviša kazna zatvora u trajanju od najmanje jedne godine.

U članku 3. definirani su ključni pojmovi koji se upotrebljavaju u postupku povrata imovine, pri čemu se zadržavaju postojeće definicije iz Direktive o oduzimanju i dodaju nove definicije, na primjer povezane s istragama radi praćenja i definicije pojmova „ciljanih financijskih sankcija” i „Unijinih mjera ograničavanja”. Upućivanja na pojam „imovina” treba tumačiti na netehnički način. Za potrebe odredaba o praćenju, identifikaciji, zamrzavanju i oduzimanju imovine te upravljanju njome u okviru kaznenog postupka upotrebljavaju se i definiraju pojmovi „imovinska korist”, „predmeti” i „imovina”.

Odredbe o praćenju i identifikaciji imovine (poglavlje II., članci od 4. do 10.).

Odredbe iz poglavlja II. temelje se na članku 87. stavku 2. UFEU-a. Cilj je odredaba kao takvih praćenje i identifikacija imovine u kaznenim stvarima te olakšavanje provedbe Unijinih mjera ograničavanja ako je to potrebno za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela povezanih s kršenjem takvih mjera.

Člankom 4. od država članica zahtijeva se da osiguraju provedbu istraga radi praćenja imovine kako bi se olakšala prekogranična suradnja, posebno ako postoji sumnja da bi kazneno djelo moglo dovesti do znatne ekonomske dobiti i kako bi se spriječilo, otkrilo ili istražilo kršenje Unijinih mjera ograničavanja.

U članku 5. utvrđuje se obveza da države članice uspostave najmanje jedan ured za oduzimanje imovinske koristi u skladu s postojećom Odlukom Vijeća o uredima za oduzimanje imovinske koristi. Uz postojeća pravila tom se odredbom utvrđuju posebne zadaće ureda za oduzimanje imovinske koristi, uključujući razmjenu informacija s drugim uredima za oduzimanje imovinske koristi u drugim državama članicama i u kontekstu sprečavanja, otkrivanja i istrage kršenja Unijinih mjera ograničavanja. Tim se člankom uredima za oduzimanje imovinske koristi daje zadaća praćenja i identifikacije imovine pojedinaca i subjekata na koje se primjenjuju Unijine mjere ograničavanja. U tom bi kontekstu uredi za oduzimanje imovinske koristi imali ovlast i za poduzimanje hitnih mjera za privremeno zamrzavanje predmetne imovine.

U članku 6. utvrđene su informacije koje bi države članice trebale izravno staviti na raspolaganje uredima za oduzimanje imovinske koristi kako bi se moglo brzo odgovoriti na zahtjeve drugih država članica za informacije, što nije uređeno u Odluci Vijeća o uredima za oduzimanje imovinske koristi.

U članku 7. predviđene su posebne zaštitne mjere u pogledu pristupa informacijama. Tom odredbom namjerava se osigurati da nacionalna tijela pristupaju informacijama na osnovi načela nužnosti te u skladu s potrebnim pravilima o sigurnosti i povjerljivosti.

Člankom 8. uspostavlja se okvir za praćenje pristupa nadležnih nacionalnih tijela informacijama. Cilj je te odredbe spriječiti propuste ili neprimjeren pristup informacijama.

Člankom 9. uređuje se razmjena informacija među uredima za oduzimanje imovinske koristi, spontano ili na zahtjev, te se navodi više pojedinosti u odnosu na Odluku Vijeća o uredima za oduzimanje imovinske koristi, među ostalim utvrđivanje svrhe tih razmjena, minimalne informacije koje treba uključiti u prekogranične zahtjeve, kanali za razmjenu informacija (SIENA) i razlozi za odbijanje.

U članku 10. utvrđeni su rokovi za odgovor na zahtjeve za informacije, ali se ne mijenjaju rokovi iz Odluke Vijeća o uredima za oduzimanje imovinske koristi, u kojoj se upućuje na rokove iz Okvirne odluke Vijeća 2006/960/PUP¹⁷. Tom odredbom uređena su dva scenarija, odnosno uobičajeni zahtjevi na koje bi trebalo odgovoriti u roku od sedam dana i hitni zahtjevi koje bi trebalo riješiti u roku od osam sati.

Odredbe o zamrzavanju i oduzimanju imovine (poglavlje III., članci od 11. do 18.).

Odredbe o zamrzavanju i oduzimanju temelje se na članku 83. UFEU-a. Kao takve, odredbe iz poglavlja III. primjenjuju se na kaznena djela obuhvaćena područjem primjene članka 2. stavaka 1., 2., 3. i 4. ove Direktive, ali ne i na zamrzavanje u okviru Unijinih mjera ograničavanja.

Člankom 11. od država članica zahtijeva se da poduzmu potrebne mjere kako bi se nezakonito stečena imovina mogla zamrznuti brzo i, prema potrebi, s trenutnim učinkom da bi se spriječilo njezino rasipanje. Te mjere, uz mjere utvrđene u Direktivi o oduzimanju, uključuju mogućnost da uredi za oduzimanje imovinske koristi poduzmu privremene hitne mjere zamrzavanja prije izdavanja službenog naloga za zamrzavanje. Člankom je predviđena i posebna zaštitna mjera kojom se utvrđuje da se nalog za zamrzavanje primjenjuje samo dok je to potrebno i da bi imovinu trebalo odmah vratiti ako se ne oduzme.

Člankom 12. od država članica zahtijeva se da omoguće oduzimanje predmeta i imovinske koristi ostvarenih kaznenim djelima nakon pravomoćne osuđujuće presude te oduzimanje imovine u protuvrijednosti imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom („standardno i vrijednosno oduzimanje” kako je predviđeno postojećim pravilima EU-a).

Člankom 13. od država članica zahtijeva se da omoguće oduzimanje imovine koju je optuženik ili osumnjičenik prenio trećoj strani s ciljem izbjegavanja oduzimanja („oduzimanje trećoj strani” kako je predviđeno Direktivom o oduzimanju). Takvo oduzimanje opravdano je samo ako je treća strana znala ili je trebala znati da je imovina prenesena u tu svrhu. U odredbama su utvrđene okolnosti koje su važne za tu procjenu.

Člankom 14. od država članica zahtijeva se da omoguće oduzimanje imovine osuđenika ako je nacionalni sud države članice uvjeren u to da je imovina stečena kriminalnom aktivnošću („prošireno oduzimanje”). U svojoj procjeni nacionalni sud trebao bi uzeti u obzir sve okolnosti predmeta, uključujući činjenicu da je vrijednost imovine u nerazmjeru sa zakonitim prihodom osuđenika. U usporedbi s Direktivom o oduzimanju ta mogućnost trebala bi biti dostupna za sva kaznena djela obuhvaćena područjem primjene Direktive.

Člankom 15. od država članica zahtijeva se da predvide mogućnost oduzimanja ako postoje svi dokazi za kazneno djelo, ali zbog ograničenog broja okolnosti nije moguće donijeti osuđujuću presudu. Uz bolest i bijeg (koji su već uključeni u Direktivu o oduzimanju) te okolnosti uključuju smrt osumnjičenika ili optuženika, imunitet ili amnestiju, ili činjenicu da

¹⁷ Okvirna odluka Vijeća 2006/960/PUP od 18. prosinca 2006. o pojednostavljenju razmjene informacija i obavještajnih podataka između tijela zaduženih za izvršavanje zakona u državama članicama Europske unije (SL L 386, 29.12.2006., str. 89.).

su istekli rokovi određeni nacionalnim pravom. Područje primjene s obzirom na kaznena djela ograničeno je na ona s najvećom kaznom zatvora od najmanje četiri godine.

Člankom 16. uvedena je nova mogućnost oduzimanja kad je imovina zamrznuta na temelju sumnje da postoji uključenost u aktivnosti organiziranog kriminala i kad oduzimanje na temelju drugih odredaba Direktive nije moguće. Oduzimanje imovine trebalo bi biti moguće samo ako je nacionalni sud uvjeren u to da je predmetna imovina stečena kriminalnim aktivnostima. Taj zaključak mora se temeljiti na sveobuhvatnoj procjeni svih okolnosti predmeta, među ostalim je li vrijednost imovine u nerazmjeru sa zakonitim prihodom vlasnika. Područje primjene s obzirom na kaznena djela ograničeno je na ona s najvećom kaznom zatvora od najmanje četiri godine.

Člankom 17. od država članica zahtijeva se da osiguraju provedbu istraga radi praćenja imovine nakon osuđujuće presude kako bi se nalog za oduzimanje djelotvorno izvršio. Osim toga, tim člankom zahtijeva se od država članica da razmotre upotrebu oduzete imovine u javne ili socijalne svrhe. Obje odredbe temelje se na odgovarajućim odredbama Direktive o oduzimanju.

Člankom 18. namjerava se osigurati da mjere oduzimanja ne utječu na pravo žrtava na naknadu, slično kao odgovarajućom odredbom Direktive o oduzimanju.

Odredbe o upravljanju imovinom (poglavlje IV., članci od 19. do 21.).

Odredbe o upravljanju temelje se na članku 83. UFEU-a. Kao takve, odredbe iz poglavlja IV. primjenjuju se na kaznena djela obuhvaćena područjem primjene članka 2. stavaka 1., 2., 3. i 4. ove Direktive, ali ne i na zamrzavanje u okviru Unijinih mjera ograničavanja.

Člankom 19. od država članica zahtijeva se da osiguraju učinkovito upravljanje zamrznutom ili oduzetom imovinom do raspolaganja njome. U toj odredbi dodatno se pojašnjava područje primjene tog općeg zahtjeva (slično odgovarajućoj odredbi Direktive o oduzimanju) te je njezin cilj sačuvati vrijednost imovine i smanjiti troškove upravljanja. Kako bi se postigao taj cilj, države članice moraju provesti početnu procjenu troškova koji će nastati pri upravljanju imovinom („planiranje prije zapljene”).

Člankom 20. od država članica zahtijeva se da predvide mogućnost prijenosa ili prodaje zamrznute imovine prije izdavanja naloga za oduzimanje („preliminarna prodaja”). Odredbom je nadalje utvrđeno područje primjene te opće obveze (kako je utvrđeno u Direktivi o oduzimanju) i zahtijeva se provedba preliminarne prodaje u određenim okolnostima kako imovina ne bi izgubila na vrijednosti ili kako troškovi upravljanja ne bi postali nerazmjerni. Taj zahtjev podliježe nizu zaštitnih mjera kako bi se zaštitili legitimni interesi predmetne osobe. One, uz opće zaštitne mjere, uključuju pravo na saslušanje prije donošenja odluke o preliminarnoj prodaji. Ta se pravila primjenjuju na imovinu identificiranu u kontekstu provedbe Unijinih mjera ograničavanja ako je zamrznuta na temelju kaznenih prijava, na primjer zbog kršenja Unijinih mjera ograničavanja. Osim toga, članak 20. uključuje mogućnost da se troškovi upravljanja zamrznutom imovinom naplate stvarnom vlasniku.

Člankom 21. od država članica zahtijeva se da osnuju najmanje jedan ured za upravljanje imovinom i u njemu se na precizniji način utvrđuju zadaće ureda za upravljanje imovinom nego u odgovarajućim odredbama Direktive o oduzimanju.

Odredbe o zaštitnim mjerama (poglavlje V., članci od 22. do 24.)

Odredbe o zaštitnim mjerama temelje se na članku 82. stavku 2. UFEU-a. Kao takve, odredbe iz poglavlja V. primjenjuju se na kaznena djela obuhvaćena područjem primjene članka 2. stavaka 1., 2., 3. i 4. ove Direktive.

Zaštitne mjere navedene u predmetnom odjeljku uvelike se temelje na postojećim odredbama Direktive o oduzimanju, a u njemu se pružaju dodatna pojašnjenja kojima se povećava djelotvornost zaštitnih mjera te se one ažuriraju se kako bi bile u skladu s novim pravilima o zaštiti podataka.

Člankom 22. nastoji se osigurati da se predmetne osobe obavijesti o donesenim mjerama zamrzavanja i oduzimanja, uključujući razloge za njihovo donošenje.

U članku 23. utvrđuju se konkretniji zahtjevi kojima se osigurava dostupnost djelotvornih pravnih lijekova protiv mjera poduzetih na temelji odredaba ove Direktive. To uključuje i pravo pristupa odvjetniku.

Odredbe o strateškom okviru za povrat imovine (poglavlje VI., članci od 24. do 27.)

Taj odjeljak većinom čine nove odredbe kojima se osigurava veća djelotvornost cjelokupnog postupka povrata i oduzimanja imovine.

Člankom 24. od država članica zahtijeva se da donesu nacionalnu strategiju za povrat imovine i da je ažuriraju svakih pet godina. Nacionalna strategija trebala bi biti alat kojim države članice utvrđuju mjere za unapređenje rada nacionalnih tijela uključenih u postupak povrata imovine, osiguravaju i olakšavaju suradnju i koordinaciju te mjere napredak. U tu svrhu u strategiji bi trebalo utvrditi ciljeve, potrebe za resursima (uključujući osposobljavanje) i mehanizme suradnje među relevantnim nacionalnim tijelima.

Člankom 25. od država članica zahtijeva se da osiguraju da uredi za oduzimanje imovinske koristi i uredi za upravljanje imovinom imaju potrebne resurse za obavljanje svojih zadaća.

Člankom 26. od država članica zahtijeva se da uspostave centralizirani registar s relevantnim informacijama o zamrznutoj i oduzetoj imovini te imovini kojom se upravlja. Tom bi registru trebali moći pristupiti uredi za oduzimanje imovinske koristi, uredi za upravljanje imovinom i druga tijela zadužena za praćenje i identifikaciju imovine ili upravljanje njome.

Člankom 27. od država članica zahtijeva se da prikupljaju statističke podatke o mjerama poduzetima na temelju ove Direktive i te podatke na godišnjoj razini dostavljaju Komisiji. Pouzdani i potpuni statistički podaci ključni su za pravilnu procjenu djelotvornosti mjera donesenih na temelju ove Direktive. Člankom se Komisija ovlašćuje da prema potrebi donosi delegirane akte o informacijama koje treba prikupiti i o metodologiji.

Odredbe o suradnji ureda za oduzimanje imovinske koristi i tijela i agencija EU-a te trećih zemalja (poglavlje VII., članci 28. i 29.)

Odredbe o suradnji nove su i u njima se odražava cilj uspostave sveobuhvatnog pravnog okvira za sve relevantne aspekte povrata imovine.

Člankom 28. namjerava se osigurati suradnja ureda za oduzimanje imovinske koristi i Ureda europskog javnog tužitelja, Europolu i Eurojusta radi olakšavanja praćenja i identifikacije

imovine koja može biti predmet naloga za oduzimanje. Člankom se predviđa i da će uredi za oduzimanje imovinske koristi morati surađivati s Europolom i Eurojustom ako je to potrebno za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela povezanih s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja.

Člankom 29. namjerava se osigurati suradnja ureda za oduzimanje imovinske koristi i ureda za upravljanje imovinom s njihovim partnerima u trećim zemljama. Suradnja među uredima za oduzimanje imovinske koristi obuhvaća situacije u kojima je to potrebno za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela povezanih s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja.

Završne odredbe (poglavlje VIII., članci od 30. do 37.).

U tom odjeljku razmatra se niz pravnih i tehničkih pitanja. Prvo, Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje delegiranih akata uz primjenu uvjeta utvrđenih u članku (članak 30.). Drugo, od država članica zahtijeva se da Komisiji prijave imenovana nadležna tijela i relevantne kontaktne točke u skladu s člancima 5. i 21. ove Direktive (članak 31.). Nadalje, to poglavlje sadržava odredbu o prenošenju u nacionalno pravo (članak 32.) i u njemu se predviđa obveza Komisije da izvješćuje Europski parlament i Vijeće o provedbi i daljnjoj evaluaciji ove Direktive (članak 33.). U njemu se pojašnjava veza s drugim pravnim instrumentima (članak 34.) i predviđa zamjena pet postojećih pravnih akata (članak 35.). Obveze iz Odluke Vijeća o uredima za oduzimanje imovinske koristi nastavit će se primjenjivati samo na Dansku kako bi suradnja s danskim uredima za oduzimanje imovinske koristi i dalje bila regulirana relevantnom pravnom stečevinom EU-a. Naposljetku, taj odjeljak sadržava pravila o stupanju na snagu (članak 36.) i adresatima (članak 37.).

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**o povratu i oduzimanju imovine**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 82. stavak 2., članak 83. stavke 1. i 2. te članak 87. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹⁸,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) U Europolovoj Procjeni prijetnje teškog i organiziranog kriminala (SOCTA) za 2021. istaknuto je da raste prijetnja organiziranog kriminala i infiltracije kriminala. S obzirom na velike prihode zločinačkih organizacija, koji iznose barem 139 milijardi EUR godišnje i koji se sve češće peru u okviru paralelnog podzemnog financijskog sustava, dostupnost takve imovinske koristi ostvarene kriminalnim aktivnostima velika je prijetnja integritetu gospodarstva i društva koja ugrožava vladavinu prava i temeljna prava. Ti se problemi nastoje riješiti Strategijom EU-a za suzbijanje organiziranog kriminala za razdoblje 2021.–2025., konkretnije promicanjem prekogranične suradnje, podupiranjem učinkovitih istraga kriminalnih mreža, uklanjanjem imovinske koristi ostvarene kriminalnim aktivnostima te prilagodbom tijela za izvršavanje zakonodavstva i sudstva digitalnom dobu.
- (2) Glavni motiv prekograničnog organiziranog kriminala, uključujući visokorizične kriminalne mreže, jest financijska dobit. Stoga bi, da bi se uklonila ozbiljna prijetnja koju predstavlja organizirani kriminal, nadležnim tijelima trebalo dati sredstva za djelotvorno praćenje, identificiranje, zamrzavanje i oduzimanje predmeta i imovinske koristi ostvarenih kaznenim djelima i imovine stečene kriminalnim aktivnostima, kao i za upravljanje njima.
- (3) Djelotvoran sustav za povrat imovine zahtijeva brzo praćenje i identifikaciju predmeta i imovinske koristi ostvarenih kaznenim djelima te imovine za koju se sumnja da je kriminalnog podrijetla. Takvu bi imovinsku korist, predmete i imovinu trebalo zamrznuti kako bi se spriječio njihov nestanak, a potom bi ih trebalo oduzeti nakon zaključenja kaznenog postupka. Da bi sustav za povrat imovine bio djelotvoran potrebno je i učinkovito upravljanje zamrznutom i oduzetom imovinom kako bi se održala njezina vrijednost za državu ili za njezin povrat žrtvama.

¹⁸ SL C , , str. .

- (4) Postojeći pravni okvir EU-a za praćenje, identifikaciju, zamrzavanje i oduzimanje imovinske koristi, predmeta i imovine te za upravljanje njima, kao i za urede za oduzimanje imovinske koristi, sastoji se od Direktive 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća¹⁹, Odluke Vijeća 2007/845/PUP²⁰ i Okvirne odluke Vijeća 2005/212/PUP²¹. Komisija je ocijenila Direktivu 2014/42/EU i Odluku Vijeća 2007/845/PUP te zaključila da postojećim okvirom nije u potpunosti postignut cilj politike da se organizirani kriminal suzbije povratom njegove dobiti.
- (5) Stoga bi trebalo ažurirati postojeći pravni okvir kako bi se olakšali i osigurali djelotvoran povrat i oduzimanje imovine u cijeloj Uniji. U tu bi svrhu Direktivom trebalo utvrditi minimalna pravila o praćenju i identifikaciji, zamrzavanju i oduzimanju imovine te upravljanju njome u okviru kaznenih postupaka. U tom je kontekstu kazneni postupak autonoman pojam prava Unije kako ga tumači Sud Europske unije, neovisno o sudskoj praksi Europskog suda za ljudska prava. Pojam obuhvaća sve vrste naloga za zamrzavanje i oduzimanje izdanih nakon postupaka povezanih s kaznenim djelom. Njime su obuhvaćene i druge vrste naloga izdanih bez pravomoćne presude. Kaznenim postupcima mogle bi se obuhvatiti i kaznene istrage koje provode policija i druga tijela kaznenog progona. Potrebno je ojačati kapacitete nadležnih tijela za to da kriminalcima oduzimaju imovinsku korist ostvarenu kriminalnim aktivnostima. U tu svrhu trebalo bi utvrditi pravila za jačanje praćenja i identifikacije imovine, kao i sposobnosti za njezino zamrzavanje, za poboljšanje upravljanja zamrznutom i oduzetom imovinom, jačanje instrumenata za oduzimanje predmeta i imovinske koristi ostvarenih kaznenim djelima te imovine stečene kriminalnim aktivnostima zločinačkih organizacija te za poboljšanje cjelokupne učinkovitosti sustava za povrat imovine.
- (6) Nadalje, donošenje dosad nezabilježanih i dalekosežnih Unijinih mjera ograničavanja kao odgovor na invaziju Rusije na Ukrajinu ukazalo je na potrebu za ulaganjem većih napora kako bi se osigurala djelotvorna provedba sektorskih i pojedinačnih Unijinih mjera ograničavanja u cijeloj Uniji. Iako po svojoj prirodi nisu usmjerene na kaznena djela i kriminalne radnje nisu preduvjet za njihovo uvođenje, Unijine mjere ograničavanja također se temelje na zamrzavanju financijskih sredstava (tj. ciljanim financijskim sankcijama) i sektorskim mjerama te bi im trebali koristiti ojačani kapaciteti u kontekstu identifikacije i praćenja imovine. U tu svrhu trebalo bi utvrditi pravila za poboljšanje djelotvorne identifikacije i praćenja imovine u vlasništvu ili pod kontrolom osoba ili subjekata na koje se primjenjuju te mjere ograničavanja, te za promicanje veće međunarodne suradnje ureda za oduzimanje imovinske koristi s njihovim partnerima u trećim zemljama. Mjere povezane sa zamrzavanjem i oduzimanjem na temelju ove Direktive, posebno one iz poglavlja III. i IV., ipak ostaju ograničene na situacije u kojima je imovina stečena kriminalnim aktivnostima, primjerice kršenjem Unijinih mjera ograničavanja. Ovom se Direktivom ne uređuje zamrzavanje financijskih sredstava i gospodarskih izvora u okviru Unijinih mjera ograničavanja.

¹⁹ Direktiva 2014/42/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o zamrzavanju i oduzimanju predmeta i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima u Europskoj uniji (SL L 127, 29.4.2014., str. 39.).

²⁰ Odluka Vijeća 2007/845/PUP od 6. prosinca 2007. o suradnji između ureda za oduzimanje imovinske koristi država članica u području praćenja i utvrđivanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom ili druge imovine povezane s kaznenim djelom (SL L 332, 18.12.2007., str. 103.).

²¹ Okvirna odluka Vijeća 2005/212/PUP od 24. veljače 2005. o oduzimanju imovinske koristi, sredstava i imovine pribavljene kaznenim djelom (SL L 68, 15.3.2005., str. 49.).

- (7) Mjere usmjerene na povećanje sposobnosti za praćenje i identifikaciju relevantne imovine povezane s pojedincima ili subjektima na koje se primjenjuju Unijine mjere ograničavanja, kao i dopunske mjere kojima se osigurava da se takva imovina ne prenosi ili ne sakriva radi izbjegavanja Unijinih mjera ograničavanja, pridonose sprečavanju i otkrivanju mogućeg kršenja Unijinih mjera ograničavanja te boljoj prekograničnoj suradnji u istragama mogućih kaznenih djela.
- (8) Pravilima bi trebalo olakšati prekograničnu suradnju tako da se nadležnim tijelima daju potrebne ovlasti i resursi za brzo i djelotvorno odgovaranje na zahtjeve tijela u drugim državama članicama. Odredbe u kojima se utvrđuju pravila o ranom praćenju i identifikaciji, hitnom zamrzavanju ili učinkovitim upravljanju pridonose poboljšanju mogućnosti za prekogranični povrat imovine. S obzirom na globalnu prirodu organiziranog kriminala trebalo bi ojačati i suradnju s trećim zemljama.
- (9) Budući da je suradnja kriminalnih organizacija uključenih u brojne nezakonite aktivnosti na različitim tržištima podrazumijeva više vrsta kaznenih djela te je sustavna i usmjerena na dobit, za djelotvornu borbu protiv organiziranog kriminala potrebne su mjere zamrzavanja i oduzimanja kako bi se obuhvatila dobit ostvarena svim kaznenim djelima koja su počinila skupine organiziranog kriminala. Ta kaznena djela uključuju područja kriminaliteta iz članka 83. stavka 1., uključujući nezakonitu trgovinu oružjem, streljivom i eksplozivima kako je definirana u Protokolu protiv nezakonite proizvodnje i trgovanja vatrenim oružjem, njegovim dijelovima i komponentama te streljivom, kojim se dopunjuje Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta, čija je Unija stranka. Osim kaznenih djela navedenih u članku 83. stavku 1., područje primjene Direktive trebalo bi obuhvaćati i sva kaznena djela usklađena na razini EU-a, uključujući prijevare koje štete financijskim interesima Europske unije, s obzirom na sve veće sudjelovanje zločinačkih organizacija u tom području kriminaliteta. Područje primjene Direktive trebalo bi uključivati i kaznena djela protiv okoliša, koja su glavna aktivnost skupina organiziranog kriminala i često su povezana s pranjem novca ili se odnose na otpad i ostatke proizvedene u kontekstu proizvodnje droge i trgovine drogom. Olakšavanje neovlaštenog ulaska i boravka glavna je aktivnost skupina organiziranog kriminala koja je obično povezana s trgovinom ljudima.
- (10) Druga kaznena djela počinjena u okviru zločinačke organizacije imaju ključnu ulogu u ostvarivanju prihoda i omogućivanju daljnjih kaznenih djela, uključujući teška kaznena djela prekogranične prirode. Takva bi kaznena djela trebala biti uključena u područje primjene Direktive ako su počinjena u okviru zločinačke organizacije. Krivotvorenje i piratstvo proizvoda povezani su s pranjem novca i krivotvorenjem dokumenata te ugrožavaju funkcioniranje jedinstvenog tržišta i pošteno tržišno natjecanje. Nezakonita trgovina kulturnim dobrima, uključujući antikvitete i umjetnine, često je povezana s pranjem novca te je važan izvor financiranja za zločinačke organizacije. Krivotvorenje administrativnih isprava, uključujući bankovne isprave ili identifikacijske dokumente, i trgovina njima ključni su za omogućivanje pranja novca, trgovine ljudima ili krijumčarenja migranata te bi kao takvi trebali biti obuhvaćeni područjem primjene ove Direktive. Druga kaznena djela koja su česta u okviru skupina organiziranog kriminala uključuju ubojstvo ili nanošenje teških tjelesnih ozljeda, kao i nezakonitu trgovinu ljudskim organima i tkivom, koji su izvor prihoda za skupine organiziranog kriminala u kontekstu naručenih ubojstava, zastrašivanja i trgovine ljudima. Slično tomu, otmica, protuzakonito lišavanje slobode ili uzimanje talaca, kao i reketarenje i iznuda, koriste se kao izvor prihoda prikupljanjem otkupnine ili kao taktika zastrašivanja protivnika. Kazneno djelo

organizirane ili oružane pljačke jedan je od najčešćih načina ostvarivanja dobiti za skupine organiziranog kriminala te se često provodi zajedno s drugim kaznenim djelima, osobito trgovinom vatrenim oružjem. Slično tomu, trgovina ukradenim vozilima ne može samo stvarati dobit, već to kazneno djelo omogućuje i stjecanje predmeta potrebnih za počinjenje drugih kaznenih djela. Nadalje, nužno je uključiti porezna kaznena djela ako su počinjena u okviru zločinačke organizacije u područje primjene Direktive jer je to kazneno djelo izvor dobiti, osobito kad se djeluje prekogranično. Uobičajene tehnike koje se upotrebljavaju za poreznu prijevaru ili utaju poreza sastoje se od iskorištavanja prekograničnih korporacijskih struktura ili sličnih rješenja za dobivanje poreznih pogodnosti i povrata prijevarom, skrivanje imovine ili dobiti, spajanje zakonite s nezakonito stečenom dobiti i imovinom ili njihov prijenos subjektima u inozemstvu kako bi se prikrilo njihovo podrijetlo ili (stvarno) vlasništvo.

- (11) [Da bi se osigurala djelotvorna provedba Unijinih mjera ograničavanja, potrebno je proširiti područje primjene Direktive na kršenje Unijinih mjera ograničavanja].
- (12) Kako bi se obuhvatila imovina koja može biti preoblikovana i prenesena radi prikrivanja njezina podrijetla i kako bi se osigurale usklađenost i jasnoća definicija u cijeloj Uniji, trebalo bi široko definirati imovinu koja može biti predmet naloga za zamrzavanje i oduzimanje. Definicija bi trebala obuhvaćati pravne dokumente ili instrumente kojima se dokazuje pravo na imovinu koja podliježe zamrzavanju i oduzimanju ili udjel u takvoj imovini, uključujući, na primjer financijske instrumente, ili dokumente koji mogu dovesti do potraživanja vjerovnika i obično se nalaze u vlasništvu osobe na koju utječu relevantni postupci, ali i trustova. Ovom Direktivom ne dovode se u pitanje postojeći nacionalni postupci za zadržavanje pravnih dokumenata ili instrumenata kojima se dokazuje pravo na imovinu ili udjel u imovini, kako ih primjenjuju nadležna nacionalna tijela ili javna tijela u skladu s nacionalnim pravom. Definicija bi trebala obuhvatiti sve oblike imovine, uključujući kriptoinovinu.
- (13) Kako bi se obuhvatila imovina koja može biti preoblikovana i prenesena radi prikrivanja njezina podrijetla i kako bi se osigurale usklađenost i jasnoća definicija u cijeloj Uniji, trebalo bi predvidjeti široku definiciju imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima kako bi se obuhvatile izravna imovinska korist od kriminalne aktivnosti i sve neizravne koristi, uključujući kasnije ponovno ulaganje ili preoblikovanje izravne imovinske koristi, u skladu s definicijama iz Uredbe (EU) 2018/1805 Europskog parlamenta i Vijeća²². Imovinska korist stoga bi trebala uključivati bilo kakvu imovinu, uključujući onu koja je u cijelosti ili djelomično preoblikovana ili pretvorena u drugu imovinu i onu koja je pomiješana s imovinom stečenom iz zakonitih izvora, do procijenjene vrijednosti pomiješane imovinske koristi. Trebala bi uključivati i prihode ili druge koristi proizašle iz imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima ili iz imovine u koju je ta imovinska korist preoblikovana ili pretvorena odnosno s kojom je pomiješana.
- (14) Za lakšu prekograničnu suradnju nužno je praćenje i identificiranje imovine u ranoj fazi kaznene istrage kako bi se brzo identificiralo predmete, imovinsku korist ili imovinu koje bi se kasnije moglo oduzeti, uključujući imovinu povezanu s kriminalnim aktivnostima koja se nalazi u drugim jurisdikcijama. Kako bi financijske

²² Uredba (EU) 2018/1805 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. studenoga 2018. o uzajamnom priznavanju naloga za zamrzavanje i naloga za oduzimanje (SL L 303, 28.11.2018., str. 1.).

istrage povezane s prekograničnim kaznenim djelom imale prioritet u svim državama članicama, nužno je od nadležnih tijela zahtijevati da pokrenu praćenje imovine čim se pojavi sumnja na kriminalne aktivnosti koje će vjerojatno dovesti do znatnih ekonomskih koristi.

- (15) Trebalo bi pokrenuti i istrage radi praćenja i identifikacije imovine ako je to potrebno za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela povezanih s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja. U tu bi svrhu uredi za oduzimanje imovinske koristi trebali biti ovlašteni za praćenje i identifikaciju imovine pojedinaca ili subjekata na koje se primjenjuju ciljane financijske sankcije. Nakon identificiranja imovine uredi za oduzimanje imovinske koristi trebali bi imati ovlast za privremeno zamrzavanje imovine kako bi se osiguralo da imovina ne nestane.
- (16) Zbog transnacionalne prirode financija organiziranih kriminalnih skupina države članice trebale bi brzo razmjenjivati informacije koje mogu dovesti do identifikacije predmeta i imovinske koristi ostvarenih kaznenim djelima i druge imovine u vlasništvu ili pod kontrolom kriminalaca odnosno osoba ili subjekata obuhvaćenih Unijinim mjerama ograničavanja. U tu je svrhu potrebno ovlastiti urede za oduzimanje imovinske koristi za praćenje i identifikaciju imovine koja bi se mogla naknadno oduzeti, osigurati im pristup potrebnim informacijama pod jasnim uvjetima te utvrditi pravila o brzom međusobnoj razmjeni informacija, spontano ili na zahtjev. U hitnim slučajevima u kojima postoji rizik od rasipanja imovine, odgovori na zahtjeve za informacije trebali bi se dati što prije, a najkasnije u roku od osam sati.
- (17) Za djelotvorne istrage radi praćenja imovine i brz odgovor na prekogranične zahtjeve uredi za oduzimanje imovinske koristi trebali bi imati pristup informacijama koje im omogućuju da utvrde postojanje imovine odnosno vlasništvo ili kontrolu nad imovinom koja bi mogla postati predmet naloga za zamrzavanje ili oduzimanje. Stoga bi uredi za oduzimanje imovinske koristi trebali imati pristup relevantnim podacima kao što su fiskalni podaci, nacionalni registri o državljanstvu i popisu stanovništva, komercijalne baze podataka i informacije o socijalnoj sigurnosti. To bi trebalo uključivati informacije tijela za izvršavanje zakonodavstva ako bi podaci kao što su kaznena evidencija, zaustavljena vozila, pretraživanje imovine i prethodni pravni postupci, kao što su nalozi za zamrzavanje i oduzimanje ili zapljena gotovine, mogli biti korisni za identifikaciju relevantne imovine. Na pristup informacijama trebale bi se primjenjivati posebne zaštitne mjere koje sprečavaju zlorabu prava pristupa. Te zaštitne mjere ne bi smjele dovesti u pitanje članak 25. Direktive (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća²³. Izravan i neposredan pristup tim informacijama ne sprečava države članice u tome da na pristup primjenjuju postupovna jamstva utvrđena nacionalnim pravom i pritom uzimaju u obzir potrebu da uredi za oduzimanje imovinske koristi mogu brzo odgovoriti na prekogranične zahtjeve. Provedba postupovnih jamstava za pristup bazama podataka ne bi trebala utjecati na sposobnost ureda za oduzimanje imovinske koristi da odgovaraju na zahtjeve iz drugih država članica, posebno u slučaju hitnih zahtjeva. Pristup relevantnim bazama podataka i registrima na temelju ove Direktive trebao bi dopunjavati pristup informacijama o bankovnim računima u skladu s Direktivom (EU) 2019/1153 Europskog parlamenta i

²³ Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP (SL L 119, 4.5.2016., str. 89.).

Vijeća²⁴ i informacijama o stvarnom vlasništvu u skladu s Direktivom (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća²⁵.

- (18) Da bi se zajamčila sigurnost informacija koje razmjenjuju uredi za oduzimanje imovinske koristi, upotreba mrežne aplikacije za sigurnu razmjenu informacija (SIENA), kojom upravlja Europol u skladu s Uredbom (EU) 2016/794 Europskog parlamenta i Vijeća²⁶, trebala bi biti obvezna za svu komunikaciju među uredima za oduzimanje imovinske koristi na temelju ove Direktive. Stoga bi svi uredi za oduzimanje imovinske koristi trebali moći izravno pristupiti sustavu SIENA kako bi mogli izvršiti svoje zadaće na temelju ove Direktive.
- (19) Zamrzavanje i oduzimanje u okviru ove Direktive autonomni su pojmovi koji ne bi trebali sprečavati države članice u provedbi ove Direktive instrumentima koji bi se u skladu s nacionalnim pravom smatrali sankcijama ili drugim vrstama mjera.
- (20) Oduzimanje dovodi do konačnog oduzimanja imovine. No zaštita imovine može biti preduvjet za oduzimanje i često je nužna za djelotvorno izvršenje naloga za oduzimanje. Imovina se štiti mjerom zamrzavanja. Kako bi se spriječilo rasipanje imovine prije izdavanja naloga za zamrzavanje, nadležna tijela u državama članicama, uključujući uredi za oduzimanje imovinske koristi, trebala bi se ovlastiti za hitno postupanje kako bi se ta imovina osigurala.
- (21) S obzirom na ograničenje prava na imovinu na temelju naloga za zamrzavanje takve se privremene mjere ne bi trebale primjenjivati dulje nego što je potrebno za očuvanje raspoloživosti imovine kako bi se ona eventualno kasnije oduzela. Za to će možda biti potrebno da nacionalni sud provede preispitivanje kako bi se osiguralo da svrha sprečavanja rasipanja imovine i dalje vrijedi.
- (22) Mjere zamrzavanja ne bi trebale dovoditi u pitanje mogućnost da se određena imovina smatra dokazom u okviru postupka ako bi ona u konačnici postala raspoloživa za djelotvorno izvršenje naloga za oduzimanje. Imovina se u kontekstu kaznenog postupka može zamrznuti i radi mogućeg kasnijeg povrata ili kako bi se zajamčila naknada štete uzrokovane kaznenim djelom.
- (23) Uz mjere oduzimanja koje tijelima omogućuju da kriminalcima oduzmu imovinsku korist ili predmete izravno stečene kaznenim djelima potrebno je omogućiti oduzimanje imovine čija je vrijednost istovjetna vrijednosti te imovinske koristi ili predmeta nakon konačne osuđujuće presude kako bi se oduzela imovina čija je vrijednost istovjetna vrijednosti imovinske koristi i predmeta stečenih kaznenim djelima kad god nije moguće utvrditi lokaciju te imovinske koristi i predmeta. Države članice mogu definirati oduzimanje imovine jednake vrijednosti kao dodatak ili alternativu izravnom oduzimanju, prema potrebi u skladu s nacionalnim pravom.

²⁴ Direktiva (EU) 2019/1153 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o utvrđivanju pravila kojima se olakšava uporaba financijskih i drugih informacija u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage ili progona određenih kaznenih djela i stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 2000/642/PUP (SL L 186, 11.7.2019., str. 122.).

²⁵ Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2018/843 (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.).

²⁶ Uredba (EU) 2016/794 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o Agenciji Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol) te zamjeni i stavljanju izvan snage odluka Vijeća 2009/371/PUP, 2009/934/PUP, 2009/935/PUP, 2009/936/PUP i 2009/968/PUP (SL L 135, 24.5.2016., str. 53.).

- (24) Česta je i raširena praksa osumnjičenika ili optuženika da prenose imovinu ili imovinsku korist informiranoj trećoj strani kako bi izbjegli oduzimanje. Stjecanje koje provodi treća strana odnosi se na situaciju u kojoj je, na primjer, treća strana izravno ili neizravno, primjerice preko posrednika, stekla imovinu od osumnjičenika ili optuženika, među ostalim ako je kazneno djelo počinjeno u njezino ime ili za njezinu korist, a optuženik nema imovinu koja se može oduzeti. Takvo oduzimanje trebalo bi biti moguće u slučajevima kad je utvrđeno da je treća strana znala ili je trebala znati da je svrha prijenosa ili stjecanja izbjegavanje oduzimanja, na temelju konkretnih činjenica i okolnosti, među ostalim kad je prijenos izvršen bez naknade ili u zamjenu za iznos znatno niži od tržišne vrijednosti. Pravila o oduzimanju trećoj strani trebala bi se proširiti na fizičke i pravne osobe, ne dovodeći u pitanje pravo trećih strana na saslušanje, uključujući pravo na potraživanje vlasništva nad predmetnom imovinom. U svakom se slučaju ne bi trebalo utjecati na prava *bona fide* trećih strana.
- (25) Zločinačke organizacije sudjeluju u širokom rasponu kriminalnih aktivnosti. Mogu postojati situacije u kojima je radi učinkovitog suzbijanja aktivnosti organiziranog kriminala primjereno da nakon osuđujuće presude za kazneno djelo koje bi moglo dovesti do ekonomske koristi slijedi oduzimanje imovine povezane s određenim kaznenim djelom, uključujući imovinsku korist ili predmete stečene kaznenim djelom, ali i dodatne imovine za koju sud utvrdi da je stečena kriminalnim radnjama.
- (26) Oduzimanje bi trebalo biti moguće i ako sud utvrdi da su predmetni predmeti, imovinska korist ili imovina stečeni kriminalnim radnjama, no pravomoćna presuda nije moguća zbog bolesti, bijega ili smrti osumnjičenika ili optuženika, ili zato što se osumnjičenika ili optuženika ne može smatrati odgovornim zbog imuniteta ili amnestije predviđenih nacionalnim pravom. To bi trebalo biti moguće i u slučaju isteka rokova propisanih nacionalnim pravom kad ti rokovi nisu dovoljno dugi da bi omogućili učinkovitu istragu i kazneni progon relevantnih kaznenih djela. Oduzimanje bi u tim slučajevima trebalo biti dopušteno samo ako se nacionalni sud uvjerio u to da postoje svi elementi kaznenog djela. Za potrebe proporcionalnosti oduzimanje imovine bez prethodne osuđujuće presude trebalo bi biti ograničeno na teška kaznena djela. Ne bi trebalo biti utjecaja na pravo tuženika da ga se upozna s postupkom i da ga zastupa odvjetnik.
- (27) Za potrebe ove Direktive bolest bi trebalo tumačiti kao nemogućnost osumnjičenika ili optuženika da prisustvuje kaznenom postupku tijekom duljeg razdoblja, zbog čega nije moguće nastaviti postupak.
- (28) Zbog netransparentnosti organiziranog kriminala nije uvijek moguće povezati imovinu stečenu kriminalnim aktivnostima s određenim kaznenim djelom i oduzeti takvu imovinu. U takvim situacijama oduzimanje bi trebalo biti moguće pod određenim uvjetima, među ostalim ako se imovina zamrzava na temelju sumnje na kazneno djelo počinjeno u okviru zločinačke organizacije i ako ta kaznena djela mogu dovesti do znatne ekonomske koristi, a sud je uvjeren u to da je zamrznuta imovina stečena kriminalnim aktivnostima počinjenima u okviru zločinačke organizacije. Tim bi se uvjetima trebalo osigurati da je oduzimanje imovine koja nije povezana s određenim kaznenim djelom za koje je vlasnik osuđen ograničeno na kriminalne aktivnosti zločinačkih organizacija koje su ozbiljne naravi i koje mogu stvoriti znatnu korist. Pri utvrđivanju mogu li kaznena djela dovesti do znatne koristi države članice trebale bi uzeti u obzir sve relevantne okolnosti kaznenog djela, među ostalim i to jesu li kriminalne aktivnosti počinjene s namjerom stvaranja redovite znatne dobiti. Iako uvjerenje nacionalnog suda da je počinjeno kazneno djelo ne bi trebalo biti preduvjet, sud se barem mora uvjeriti da je predmetna imovina stečena kaznenim djelima. Pri

određivanju je li predmetna imovina stečena kriminalnim aktivnostima nacionalni sudovi trebali bi uzeti u obzir sve relevantne okolnosti predmeta, na primjer da je imovina u velikom nerazmjeru sa zakonitim prihodom vlasnika. Države članice zatim bi trebale zahtijevati i dodijeliti stvarnu mogućnost da vlasnik imovine dokaže da je predmetna imovina stečena zakonitim aktivnostima.

- (29) Kako bi se osiguralo da imovina koja je predmet naloga za zamrzavanje ili oduzimanje ili koja to može postati zadrži svoju gospodarsku vrijednost, države članice trebale bi uspostaviti učinkovite mjere upravljanja. Takve bi mjere trebale uključivati sustavnu ocjenu najboljeg načina očuvanja i optimiziranja vrijednosti imovine prije donošenja mjera zamrzavanja, što je poznato i kao planiranje prije zapljene.
- (30) Ako je zamrznuta imovina pokvarljiva ili brzo gubi na vrijednosti, ako su njezini troškovi održavanja nerazmjerni njezinoj očekivanoj vrijednosti u trenutku oduzimanja, ako je njome preteško upravljati ili je lako zamjenjiva, države članice trebale bi omogućiti prodaju te imovine. Vlasnik imovine trebao bi imati pravo na saslušanje prije donošenja takve odluke. Države članice trebale bi razmotriti mogućnost da troškove upravljanja zamrznutom imovinom naplate stvarnom vlasniku, na primjer umjesto izdavanja naloga za preliminarnu prodaju i u slučaju pravomoćne presude. Ta se pravila, uključujući mogućnost da se troškovi upravljanja zamrznutom imovinom naplaćuju stvarnom vlasniku, primjenjuju na imovinu identificiranu u kontekstu provedbe Unijinih mjera ograničavanja ako je zamrznuta na temelju kaznenih prijava, na primjer zbog kršenja Unijinih mjera ograničavanja.
- (31) Države članice trebale bi osnovati urede za upravljanje imovinom radi uspostave specijaliziranih tijela zaduženih za upravljanje zamrznutom i oduzetom imovinom kako bi se učinkovito upravljalo imovinom koja je zamrznuta prije oduzimanja i očuvala njezina vrijednost do donošenja konačne odluke o oduzimanju. Ne dovodeći u pitanje unutarnje administrativne strukture država članica, uredi za upravljanje imovinom trebali bi imati isključivu nadležnost za upravljanje zamrznutom ili oduzetom imovinom ili bi trebali pružati potporu decentraliziranim akterima u skladu s nacionalnim upravljačkim ustrojem i podupirati relevantna tijela u planiranju prije zapljene.
- (32) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i načela priznata Poveljom Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”) i Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („EKLJP”), kako se tumače u sudskoj praksi Europskog suda za ljudska prava. Ova bi se Direktiva trebala provoditi u skladu s tim pravima i načelima.
- (33) Nalozi za zamrzavanje i oduzimanje imovine znatno utječu na prava osumnjičenih i optuženih osoba, a u posebnim slučajevima i na prava trećih strana koje ne sudjeluju u postupku. Direktivom bi trebalo predvidjeti posebne zaštitne mjere i pravne lijekove kako bi se zajamčila zaštita njihovih temeljnih prava u provedbi ove Direktive u skladu s pravom na pošteno suđenje, pravom na djelotvoran pravni lijek i pravom na pretpostavku nedužnosti u skladu s člancima 47. i 48. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.
- (34) Pogođenu stranu trebalo bi bez odgode obavijestiti o nalogu za zamrzavanje, oduzimanje i preliminarnu prodaju. Pogođena osoba obavještava se o tim nalogu, među ostalim, zato da bi ih mogla osporiti pred sudom. Stoga bi u takvim obavijestima u pravilu trebalo navesti razlog ili razloge za predmetni nalog. Pogođena strana trebala bi imati stvarnu mogućnost osporavanja naloga za zamrzavanje, oduzimanje i preliminarnu prodaju. Ako su prisutni svi elementi kaznenog djela za donošenje

naloga za oduzimanje, ali nije moguća osuđujuća presuda, tuženik bi prije donošenja naloga trebao imati mogućnost saslušanja. Ista bi mogućnost trebala biti pružena vlasniku imovine koja je predmet naloga za prodaju imovine prije oduzimanja.

- (35) Pri provedbi ove Direktive i kako bi se osigurala proporcionalnost mjera oduzimanja, države članice trebale bi predvidjeti da se oduzimanje imovine ne nalaže ako bi to bilo nerazmjerno predmetnom kaznenom djelu. Nadalje, države članice trebale bi predvidjeti mogućnost da se u iznimnim okolnostima ne nalaže oduzimanje ako bi to u skladu s nacionalnim pravom pogođenoj osobi stvorilo nepotrebne poteškoće na temelju okolnosti pojedinačnog slučaja koje bi trebale biti odlučujuće. Takve iznimne okolnosti trebale bi biti ograničene na slučajeve u kojima bi predmetna osoba bila u situaciji u kojoj bi joj bilo vrlo teško preživjeti, a okolnosti predmetnog pojedinačnog slučaja trebale bi biti odlučujuće.
- (36) Ovu Direktivu trebalo bi provoditi ne dovodeći u pitanje Direktivu 2010/64/EU Europskog parlamenta i Vijeća²⁷, Direktivu 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća²⁸, Direktivu 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća²⁹, Direktivu 2013/48/EU Europskog parlamenta i Vijeća³⁰, Direktivu 2016/343 Europskog parlamenta i Vijeća³¹, Direktivu (EU) 2016/800 Europskog parlamenta i Vijeća³² i Direktivu (EU) 2016/1919 Europskog parlamenta i Vijeća³³.
- (37) Posebno je važno da se u skladu s pravom Unije osigura zaštita osobnih podataka pri obradi podataka na temelju ove Direktive. U tu bi svrhu pravila ove Direktive trebala biti usklađena s Direktivom (EU) 2016/680. Posebno bi trebalo navesti da svi osobni podaci koje razmjenjuju uredi za oduzimanje imovinske koristi trebaju ostati ograničeni na kategorije podataka navedene u odjeljku B točki 2. Priloga II. Uredbi (EU) 2016/794 Europskog parlamenta i Vijeća. Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća primjenjuje se na obradu osobnih podataka koju za potrebe ove Direktive provode nadležna nacionalna tijela, osobito uredi za oduzimanje imovinske koristi.
- (38) Posebno je važno da se u skladu s pravom Unije osigura zaštita osobnih podataka u svim razmjenama informacija na temelju ove Direktive. U tu svrhu, u mjeri u kojoj se to odnosi na obradu osobnih podataka u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija, pravila o zaštiti podataka

²⁷ Direktiva 2010/64/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o pravu na tumačenje i prevođenje u kaznenim postupcima (SL L 280, 26.10.2010., str. 1.).

²⁸ Direktiva 2012/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2012. o pravu na informiranje u kaznenom postupku (SL L 142, 1.6.2012., str. 1.).

²⁹ Direktiva 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP (SL L 315, 14.11.2012., str. 57.).

³⁰ Direktiva 2013/48/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2013. o pravu na pristup odvjetniku u kaznenom postupku i u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga te o pravu na obavješćivanje treće strane u slučaju oduzimanja slobode i na komunikaciju s trećim osobama i konzularnim tijelima (SL L 294, 6.11.2013., str. 1.).

³¹ Direktiva (EU) 2016/343 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o jačanju određenih vidova pretpostavke nedužnosti i prava sudjelovati na raspravi u kaznenom postupku (SL L 65, 11.3.2016., str. 1.).

³² Direktiva (EU) 2016/800 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o postupovnim jamstvima za djecu koja su osumnjičeni ili optuženi u kaznenim postupcima (SL L 132, 21.5.2016., str. 1.).

³³ Direktiva (EU) 2016/1919 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o pravnoj pomoći za osumnjičeni i okrivljeni u kaznenom postupku i za tražene osobe u postupku na temelju europskog uhidbenog naloga (SL L 297, 4.11.2016., str. 1.).

kako su utvrđena u Direktivi (EU) 2016/680 primjenjuju se u odnosu na mjere poduzete na temelju ove Direktive. Kad je to potrebno, osobito s obzirom na obradu osobnih podataka koju u svrhu upravljanja imovinom provode uredi za oduzimanje imovinske koristi, primjenjuju se pravila o zaštiti podataka utvrđena u Uredbi (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća.

- (39) Za učinkovit sustav naplate potrebno je uskladiti aktivnosti niza tijela, od tijela za izvršavanje zakonodavstva, uključujući carinska tijela, porezna tijela i tijela za naplatu poreza koja su nadležna za povrat imovine do ureda za oduzimanje imovinske koristi, pravosudnih tijela i tijela za upravljanje imovinom, uključujući urede za upravljanje imovinom. Kako bi se osiguralo koordinirano djelovanje svih nadležnih tijela, potrebno je uspostaviti strateški učinkovitiji pristup povratu imovine i promicati veću suradnju relevantnih tijela uz jasan pregled rezultata povrata imovine. U tu svrhu države članice trebale bi donijeti i redovito preispitivati nacionalnu strategiju za povrat imovine kojom će se voditi mjere povezane s financijskim istragama, zamrzavanjem i oduzimanjem relevantnih sredstava, imovinske koristi ili imovine te upravljanjem i konačnim raspolaganjem njima. Nadalje, države članice trebale bi nadležnim tijelima osigurati potrebna sredstva za učinkovito izvršavanje njihovih zadaća. Nadležna tijela trebalo bi shvatiti kao tijela kojima je povjereno obavljanje zadaća kako je navedeno u ovoj Direktivi i u skladu s nacionalnim ustrojima.
- (40) Kako bi se ocijenile djelotvornost i učinkovitost okvira za povrat imovine, upravljanje imovinom i oduzimanje imovine, potrebno je prikupiti i objaviti usporediv skup statističkih podataka o zamrzavanju i oduzimanju imovine te upravljanju njome.
- (41) Kako bi se osigurali dosljedni pristupi država članica pri prikupljanju statističkih podataka, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a kako bi se ova Direktiva dopunila donošenjem detaljnijih pravila o informacijama koje treba prikupiti i metodologiji za prikupljanje statističkih podataka.
- (42) Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, i da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.³⁴ U cilju osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (43) Kako bi se pružio sveobuhvatniji pregled mjera poduzetih za zamrzavanje i oduzimanje imovine, države članice trebale bi uspostaviti središnji registar zamrznutih i oduzetih predmeta, imovinske koristi ili imovine te predmeta, imovinske koristi ili imovine kojom se upravlja i prikupiti potrebne statističke podatke o provedbi relevantnih mjera. Trebalo bi na nacionalnoj razini uspostaviti centralizirane registre zamrznutih i oduzetih predmeta, imovinske koristi ili imovine kako bi se olakšalo vođenje predmeta. Cilj je uspostave centraliziranih registara da se svim relevantnim tijelima nadležnima za povrat imovine stečene kaznenim djelima pomogne pružanjem pristupačne evidencije imovine koja je zamrznuta, oduzeta ili kojom se upravlja, od trenutka njezina zamrzavanja do njezina vraćanja vlasniku ili raspolaganja njome. Informacije unesene u registre trebale bi se čuvati samo onoliko dugo koliko je to

³⁴ SL L 123, 12.5.2016, str. 1.

potrebno u svrhu vođenja predmeta ili prikupljanja statističkih podataka. Informacije se za potrebe vođenja predmeta ne bi smjele čuvati nakon trenutka konačnog raspolaganja imovinom na temelju naloga za oduzimanje ili nakon njezina vraćanja vlasniku u slučaju oslobađajuće presude. Pristup informacijama u centraliziranim registrima trebalo bi omogućiti samo tijelima koja su nadležna za povrat imovine stečene kaznenim djelima, kao što su uredi za oduzimanje imovinske koristi, uredi za upravljanje imovinom, nacionalni sudovi ili druga imenovana tijela u skladu s nacionalnim propisima.

- (44) Zločinačke organizacije djeluju preko granica i stječu sve više imovine u državama članicama koje nisu njihove matične države i u trećim zemljama. S obzirom na transnacionalnu dimenziju organiziranog kriminala, međunarodna suradnja ključna je za povrat dobiti i oduzimanje financijske imovine koja kriminalcima omogućuje djelovanje. Države članice trebale bi stoga osigurati da uredi za oduzimanje imovinske koristi i uredi za upravljanje imovinom blisko surađuju sa svojim partnerima u trećim zemljama kako bi pratili i identificirali predmete i imovinsku korist ili imovinu koji mogu postati ili jesu predmet naloga za zamrzavanje ili oduzimanje u okviru kaznenog postupka te kako bi njima upravljali. Nadalje, za učinkovitu provedbu Unijinih mjera ograničavanja iznimno je važno da uredi za oduzimanje imovinske koristi surađuju s odgovarajućim tijelima u trećim zemljama ako je to potrebno radi sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela povezanih s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja. U tom bi pogledu države članice trebale osigurati da uredi za oduzimanje imovinske koristi uspostave radne dogovore sa svojim partnerima u trećim zemljama s kojima je sklopljen sporazum o operativnoj suradnji koji omogućuje razmjenu operativnih osobnih podataka s Europolom ili Eurojustom.
- (45) Uredi za oduzimanje imovinske koristi trebali bi i blisko surađivati s tijelima i agencijama EU-a, uključujući Europol, Eurojust i Ured europskog javnog tužitelja, u skladu s njihovim ovlastima, u mjeri u kojoj je to potrebno za praćenje i identificiranje imovine u okviru prekograničnih istraga koje podupiru Europol i Eurojust ili u okviru istraga koje provodi Ured europskog javnog tužitelja. Uredi za oduzimanje imovinske koristi trebali bi surađivati i s Europolom i Eurojustom u skladu s njihovim ovlastima u mjeri u kojoj je to potrebno za praćenje i identifikaciju imovine radi sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela povezanih s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja.
- (46) Kako bi se osigurali zajedničko razumijevanje i minimalni standardi za praćenje, identifikaciju i zamrzavanje imovine i upravljanje imovinom, ovom bi se Direktivom trebala utvrditi minimalna pravila za relevantne mjere i povezane zaštitne mjere. Donošenje minimalnih pravila ne sprečava države članice da dodijele opsežnije ovlasti uredima za oduzimanje imovinske koristi ili uredima za upravljanje imovinom ili da predvide dodatne zaštitne mjere u okviru nacionalnog prava pod uvjetom da takve nacionalne mjere i odredbe ne ugrožavaju cilj ove Direktive.
- (47) Budući da države članice ne mogu dostatno ostvariti cilj ove Direktive da se olakša oduzimanja imovine u kaznenim stvarima, već se on može bolje ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (48) Budući da se ovom Direktivom predviđa sveobuhvatan skup pravila koja bi se preklapala s postojećim pravnim instrumentima, ona bi trebala zamijeniti Zajedničku

akciju Vijeća 98/699/PUP³⁵, Okvirnu odluku Vijeća 2001/500/PUP³⁶, Okvirnu odluku 2005/212/PUP, Odluku 2007/845/PUP i Direktivu 2014/42/EU u pogledu država članica koje obvezuje ova Direktiva.

- (49) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.
- (50) [U skladu s člankom 3. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, Irska je obavijestila da želi sudjelovati u donošenju i primjeni ove Direktive.] [ili] [U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 21 o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske s obzirom na područje slobode, sigurnosti i pravde, priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, i ne dovodeći u pitanje članak 4. navedenog protokola, Irska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.]
- (51) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 42. Uredbe (EU) 2018/1725 te je on dao mišljenje XX.XX.20XX.

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

1. Ovom se Direktivom utvrđuju minimalna pravila o praćenju, identifikaciji, zamrzavanju i oduzimanju imovine te upravljanju imovinom u okviru kaznenog postupka.

2. Ovom se Direktivom utvrđuju i pravila za olakšavanje učinkovite provedbe Unijinih mjera ograničavanja i naknadnog povrata povezane imovine ako je to potrebno za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela povezanih s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na sljedeća kaznena djela:

³⁵ Zajednička akcija 98/699/PUP od 3. prosinca 1998. o pranju novca, utvrđivanju, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine ili imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom, koju je Vijeće usvojilo na temelju članka K.3 Ugovora o Europskoj uniji (SL L 333, 9.12.1998., str. 1.).

³⁶ Okvirna odluka Vijeća PUP od 26. lipnja 2001. o pranju novca, identifikaciji, praćenju, zamrzavanju, pljenidbi i oduzimanju imovine i imovinske koristi ostvarene kaznenim djelima (SL L 182, 5.7.2001., str. 1.).

- (a) sudjelovanje u zločinačkoj organizaciji, kako je definirano u Okvirnoj odluci Vijeća 2008/841/PUP³⁷;
- (b) terorizam, kako je definiran u Direktivi (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća³⁸;
- (c) trgovanje ljudima, kako je definirano u Direktivi 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća³⁹;
- (d) seksualno iskorištavanje djece i dječju pornografiju, kako su definirani u Direktivi 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁰;
- (e) nezakonitu trgovinu opojnim drogama i psihotropnim tvarima, kako je definirana u Okvirnoj odluci Vijeća 2004/757/PUP⁴¹;
- (f) korupciju, kako je definirana u Konvenciji sastavljenoj na temelju članka K.3 stavka 2. točke (c) Ugovora o Europskoj uniji o borbi protiv korupcije u kojoj sudjeluju dužnosnici Europskih zajednica ili dužnosnici država članica Europske unije⁴² i u Okvirnoj odluci Vijeća 2003/568/PUP⁴³;
- (g) pranje novca, kako je definirano u Direktivi (EU) 2018/1673 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁴;
- (h) krivotvorenje sredstava plaćanja, kako je definirano u Direktivi (EU) 2019/713 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁵;
- krivotvorenje novca, uključujući eura, kako je definirano u Direktivi 2014/62/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁶;
- (j) kiberkriminalitet, kako je definiran u Direktivi 2013/40/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁷;

³⁷ Okvirna odluka Vijeća 2008/841/PUP od 24. listopada 2008. o borbi protiv organiziranog kriminala (SL L 300, 11.11.2008., str. 42.).

³⁸ Direktiva (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP i o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP (SL L 88, 31.3.2017., str. 6.).

³⁹ Direktiva 2011/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o sprečavanju i suzbijanju trgovanja ljudima i zaštiti njezinih žrtava te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/629/PUP (SL L 101, 15.4.2011., str. 1.).

⁴⁰ Direktiva 2011/93/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o suzbijanju seksualnog zlostavljanja i seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije, te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2004/68/PUP, SL L 335, 17.12.2011., str. 1.).

⁴¹ Okvirna odluka Vijeća 2004/757/PUP od 25. listopada 2004. o utvrđivanju minimalnih odredaba vezanih za elemente kaznenih djela i sankcija u području nezakonite trgovine drogom (SL L 335, 11.11.2004., str. 8.).

⁴² SL C 195, 25.6.1997., str. 1.

⁴³ Okvirna odluka Vijeća 2003/568/PUP od 22. srpnja 2003. o borbi protiv korupcije u privatnom sektoru (SL L 192, 31.7.2003., str. 54.).

⁴⁴ Direktiva (EU) 2018/1673 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o borbi protiv pranja novca kaznenopravnim sredstvima (SL L 284, 12.11.2018., str. 22.).

⁴⁵ Direktiva (EU) 2019/713 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2019. o borbi protiv prijevара i krivotvorenja u vezi s bezgotovinskim sredstvima plaćanja i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/413/PUP (SL L 123, 10.5.2019., str. 18.).

⁴⁶ Direktiva 2014/62/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o kaznenopravnoj zaštiti eura i drugih valuta od krivotvorenja (SL L 151, 21.5.2014., str. 1.).

(k) nezakonitu trgovinu oružjem, streljivom i eksplozivima, kako je definirana u Protokolu protiv nezakonite proizvodnje i trgovanja vatrenim oružjem, njegovim dijelovima i komponentama te streljivom, kojim se dopunjuje Konvencija Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta⁴⁸;

(l) prijevaru, uključujući prijevaru i druga kaznena djela koja štetno utječu na financijske interese Unije, kako su definirani u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća⁴⁹;

(m) kaznena djela protiv okoliša, uključujući nezakonitu trgovinu ugroženim životinjskim vrstama te ugroženim biljnim vrstama i sortama, kako su definirana u Direktivi 2008/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća,⁵⁰ kao i kaznena djela povezana s onečišćenjem s brodova, kako su definirana u Direktivi 2005/35/EZ kako je izmijenjena Direktivom 2009/123/EZ⁵¹;

(n) pomaganje neovlaštenog ulaska i boravka, kako je definirano u Okvirnoj odluci Vijeća 2002/946/PUP⁵² i Direktivi Vijeća 2002/90/EZ⁵³;

2. Ova se Direktiva primjenjuje na sljedeća kaznena djela ako su počinjena u okviru zločinačke organizacije:

(a) krivotvorenje i piratstvo proizvoda;

(b) nezakonitu trgovinu kulturnim dobrima, uključujući antikvitete i umjetnine;

(c) krivotvorenje administrativnih isprava i trgovinu njima;

(d) ubojstvo ili nanošenje teških tjelesnih ozljeda;

(e) nezakonitu trgovinu ljudskim organima i tkivom;

(f) otmicu, protupravno oduzimanje slobode ili uzimanje talaca;

(g) organiziranu ili oružanu pljačku;

(h) reketarenje i iznudu;

(i) trgovinu ukradenim vozilima;

(j) porezna kaznena djela povezana s izravnim i neizravnim porezima, kako su definirana nacionalnim pravom država članica, koja su kažnjiva oduzimanjem slobode ili nalogom za pritvaranje u trajanju od najmanje godinu dana.

⁴⁷ Direktiva 2013/40/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. kolovoza 2013. o napadima na informacijske sustave i o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2005/222/PUP (SL L 218, 14.8.2013., str. 8.).

⁴⁸ SL L 89, 25.3.2014, str. 7.

⁴⁹ Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima, SL L 198, 28.7.2017., str. 29.).

⁵⁰ Direktiva 2008/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o zaštiti okoliša putem kaznenog prava (SL L 328, 6.12.2008., str. 28.).

⁵¹ Direktiva 2009/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o izmjeni Direktive 2005/35/EZ o onečišćenju s brodova i uvođenju sankcija za kršenja (SL L 280, 27.10.2009., str. 52.).

⁵² Okvirna odluka Vijeća 2002/946/PUP o jačanju kaznenopravnog okvira za sprečavanje pomaganja neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka (SL L 328, 5.12.2002., str. 1.).

⁵³ Direktiva 2002/90/EZ o definiranju olakšavanja neovlaštenog ulaska, tranzita i boravka (SL L 328, 5.12.2002., str. 17.).

3. [Ova se Direktiva primjenjuje na kršenje Unijinih mjera ograničavanja kako su definirane u Direktivi Europskog parlamenta i Vijeća].

4. Ova se Direktiva primjenjuje na bilo koje drugo kazneno djelo utvrđeno u drugim pravnim aktima Unije ako se njima posebno predviđa da se ova Direktiva primjenjuje na kaznena djela koja su u njima definirana.

5. Odredbe o praćenju i identifikaciji predmeta i imovinske koristi ili imovine iz poglavlja II. primjenjuju se na sva kaznena djela kako su definirana u nacionalnom pravu koja su kažnjiva oduzimanjem slobode ili nalogom za pritvaranje u trajanju od najmanje godinu dana.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

(1) „imovinska korist” znači svaka ekonomska korist izravno ili neizravno ostvarena kaznenim djelom koja se sastoji od bilo kojeg oblika imovine i uključuje svako naknadno ponovno ulaganje ili preoblikovanje izravne imovinske koristi i svaku novčanu pogodnost;

(2) „imovina” znači imovina bilo koje vrste, neovisno o tome je li materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna, odnosno pravni dokumenti ili instrumenti kojima se dokazuje pravo na takvu imovinu ili interes u takvoj imovini;

(3) „predmeti” znači bilo koja imovina koja se upotrijebila ili se namjerava upotrijebiti, na bilo koji način, u cijelosti ili djelomično, za počinjenje kaznenog djela;

(4) „praćenje i identifikacija” znači svaka istraga koju provode nadležna tijela radi utvrđivanja predmeta, imovinske koristi ili imovine koji bi mogli biti stečeni kriminalnim aktivnostima;

(5) „zamrzavanje” znači privremena zabrana prijenosa, uništenja, prenamjene ili premještanja imovine ili raspolaganja njome, odnosno privremeno čuvanje i nadzor imovine;

(6) „oduzimanje” znači konačno oduzimanje imovine koje je odredio sud u vezi s kaznenim djelom;

(7) „SIENA” znači mrežna aplikacija za sigurnu razmjenu informacija, kojom upravlja Europol, a čiji je cilj olakšati razmjenu informacija između država članica i Europa;

(8) „zločinačka organizacija” znači zločinačka organizacija kako je definirana u članku 1. Okvirne odluke Vijeća 2008/841/PUP;

(9) „žrtva” znači žrtva kako je definirana u članku 2. stavku 1. točki (a) Direktive 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća,⁵⁴ i pravna osoba, kako je definirana u nacionalnom pravu, koja je pretrpjela štetu uzrokovanu bilo kojim kaznenim djelom obuhvaćenim područjem primjene ove Direktive;

⁵⁴ Direktiva 2012/29/EU Europskog Parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP.

(10) „stvarni vlasnik” znači stvarni vlasnik kako je definiran u članku 3. točki 6. Direktive 2015/849/EU⁵⁵;

(11) „Unijine mjere ograničavanja” znači mjere donesene na temelju članka 29. Ugovora o Europskoj uniji i članka 215. Ugovora o funkcioniranju Europske unije;

(12) ciljne financijske sankcije” znači posebne Unijine mjere ograničavanja usmjerene protiv određenih osoba ili subjekata donesene na temelju članka 29. Ugovora o Europskoj uniji i članka 215. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

POGLAVLJE II.

PRAĆENJE I IDENTIFIKACIJA

Članak 4.

Istrage radi praćenja imovine

1. Kako bi se olakšala prekogranična suradnja, države članice poduzimaju potrebne mjere za omogućavanje brzog praćenja i identifikacije predmeta i imovinske koristi ili imovine koji mogu postati ili jesu predmet naloga za zamrzavanje ili oduzimanje tijekom kaznenog postupka.

2. Nadležna tijela odmah provode istrage radi praćenja imovine u skladu sa stavkom 1. kad god se pokrene istraga kaznenog djela koje bi moglo dovesti do znatne ekonomske koristi ili kad je to potrebno za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela povezanih s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja.

Članak 5.

Uredi za oduzimanje imovinske koristi

1. Svaka država članica osniva barem jedan ured za oduzimanje imovinske koristi kako bi se olakšala prekogranična suradnja u istragama radi praćenja imovine.

2. Uredi za oduzimanje imovinske koristi imaju sljedeće zadaće:

(a) praćenje i identifikacija predmeta, imovinske koristi ili imovine kad god je to potrebno kako bi se pružila potpora drugim nacionalnim tijelima nadležnima za istrage radi praćenja imovine u skladu s člankom 4.;

(b) praćenje i identifikacija predmeta, imovinske koristi ili imovine koji mogu postati ili jesu predmet naloga za zamrzavanje ili oduzimanje koji je izdala druga država članica;

(c) suradnja i razmjena informacija s uredima za oduzimanje imovinske koristi u drugim državama članicama radi praćenja i identifikacije predmeta i imovinske koristi ili imovine koji mogu postati ili jesu predmet naloga za zamrzavanje ili oduzimanje;

⁵⁵ Direktiva (EU) 2015/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2015. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, kako je izmijenjena Direktivom (EU) 2018/843 (SL L 141, 5.6.2015., str. 73.).

(d) razmjena informacija s uredima za oduzimanje imovinske koristi u drugim državama članicama radi učinkovite provedbe Unijinih mjera ograničavanja kad je to potrebno za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela.

3. Uredi za oduzimanje imovinske koristi ovlašteni su za praćenje i identifikaciju imovine osoba i subjekata na koje se primjenjuju ciljane financijske sankcije EU-a kad je to potrebno za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela. U tu svrhu surađuju s uredima za oduzimanje imovinske koristi i drugim relevantnim nadležnim tijelima u drugim državama članicama i razmjenjuju relevantne informacije s njima.

4. Države članice omogućuju uredima za oduzimanje imovinske koristi da poduzmu hitne mjere u skladu s člankom 11. stavkom 2. kad je to potrebno za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela povezanih s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja. Članak 11. stavak 5. primjenjuje se *mutatis mutandis*.

Članak 6.

Pristup informacijama

1. Za potrebe izvršavanja zadaća iz članka 5. države članice osiguravaju da uredi za oduzimanje imovinske koristi imaju brz i izravan pristup sljedećim informacijama ako su one potrebne za praćenje i identifikaciju imovinske koristi, predmeta i imovine:

- (a) fiskalnim podacima, uključujući podatke poreznih tijela;
- (b) nacionalnim registrima nekretnina ili elektroničkim sustavima za dohvat podataka te zemljišnim i katastarskim registrima;
- (c) nacionalnim registrima o državljanstvu i popisu stanovništva, koji obuhvaćaju fizičke osobe;
- (d) nacionalnim registrima motornih vozila, zrakoplova i plovila;
- (e) komercijalnim bazama podataka, uključujući poslovne registre i registre trgovačkih društava;
- (f) nacionalnim registrima socijalnog osiguranja;
- (g) relevantnim informacijama koje posjeduju tijela nadležna za sprečavanje, otkrivanje, istragu ili kazneni progon kaznenih djela.

2. Ako informacije iz stavka 1. nisu pohranjene u bazama podataka ili registrima, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da uredi za oduzimanje imovinske koristi mogu brzo dobiti te informacije na drugi način.

3. Izravnim i brzim pristupom informacijama iz stavka 1. ne dovode se u pitanje postupovna jamstva utvrđena nacionalnim pravom.

Članak 7.

Uvjeti za pristup informacijama za urede za oduzimanje imovinske koristi

1. Osoblje koje je posebno imenovano i ovlašteno za pristup informacijama iz članka 6. pristupa informacijama u skladu s tim člankom samo ako je to potrebno i na pojedinačnoj osnovi.
2. Države članice osiguravaju da osoblje ureda za oduzimanje imovinske koristi poštuje pravila o povjerljivosti i čuvanju poslovne tajne kako je predviđeno primjenjivim nacionalnim pravom. Države članice osiguravaju i da osoblje ureda za oduzimanje imovinske koristi ima potrebne specijalizirane vještine i sposobnosti za učinkovito obavljanje svojih uloga.
3. Države članice osiguravaju uspostavu odgovarajućih tehničkih i organizacijskih mjera radi osiguravanja sigurnosti podataka kako bi uredi za oduzimanje imovinske koristi mogli pristupiti informacijama iz članka 6. i pretraživati ih.

Članak 8.

Praćenje pristupa i pretraživanja koje provode uredi za oduzimanje imovinske koristi

1. Ne dovodeći u pitanje članak 25. Direktive 2016/680, države članice osiguravaju da tijela koja posjeduju informacije iz članka 6. vode evidenciju o svim aktivnostima pristupa i pretraživanja koje provode uredi za oduzimanje imovinske koristi u skladu s ovom Direktivom. Evidencija sadržava sljedeće:

- (a) upućivanje na nacionalni spis;
- (b) datum i vrijeme upita ili pretraživanja;
- (c) vrstu podataka koji su upotrijebljeni za pokretanje upita ili pretraživanja;
- (d) jedinstvenu identifikacijsku oznaku rezultata upita ili pretraživanja;
- (e) naziv ureda za oduzimanje imovinske koristi koji pretražuje informacije u registru;
- (f) jedinstvenu korisničku oznaku službenika koji je postavio upit ili izvršio pretraživanje.

2. Evidencija iz stavka 1. može se upotrebljavati samo za praćenje zaštite podataka, uključujući provjeru zakonitosti obrade podataka, i za osiguravanje sigurnosti i cjelovitosti podataka. Evidencija je zaštićena odgovarajućim mjerama protiv neovlaštenog pristupa te se briše godinu dana nakon njezina stvaranja. No ako je evidencija potrebna za postupke praćenja koji su u tijeku, briše se kad više nije potrebna za postupke praćenja.

Članak 9.

Razmjena informacija

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da njihovi uredi za oduzimanje imovinske koristi, na zahtjev ureda za oduzimanje imovinske koristi druge države članice, dostave sve informacije potrebne za obavljanje njegovih zadaća u skladu s člankom 5. Kategorije osobnih podataka koji se mogu dostaviti navedene su u odjeljku B točki 2. Priloga II. Uredbi (EU) 2016/794.

Svi osobni podaci koji će se dostaviti utvrđuju se na pojedinačnoj osnovi s obzirom na ono što je nužno za obavljanje zadaća u skladu s člankom 5.

2. Pri podnošenju zahtjeva u skladu sa stavkom 1. ured za oduzimanje imovinske koristi koji podnosi zahtjev navodi što je moguće preciznije sljedeće:

- (a) predmet zahtjeva;
- (b) razloge za zahtjev, uključujući relevantnost zatraženih informacija za praćenje i identifikaciju imovine;
- (c) prirodu postupka;
- (d) vrstu kaznenog djela za koje je podnesen zahtjev;
- (e) povezanost postupka s državom članicom kojoj je upućen zahtjev;
- (f) pojedinosti o ciljanoj ili traženoj imovini, kao što su bankovni računi, nekretnine, vozila, plovila, zrakoplovi, poduzeća i druge stavke visoke vrijednosti;
- (g) i/ili pojedinosti o fizičkim ili pravnim osobama za koje se pretpostavlja da su uključene, kao što su imena, adrese, datumi i mjesta rođenja, datumi registracije, dioničari, sjedište;
- (h) ako je primjenjivo, razloge za hitnost zahtjeva.

3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile razmjenu informacija između svojih ureda za oduzimanje imovinske koristi i ureda za oduzimanje imovinske koristi drugih država članica bez podnošenja zahtjeva u tu svrhu kad god su upoznati s informacijama o predmetima, imovinskoj koristi ili imovini koje smatraju potrebnima za izvršavanje zadaća tih ureda u skladu s člankom 5. Pri dostavljanju takvih informacija uredi za oduzimanje imovinske koristi navode razloge zbog kojih se razmijenjene informacije smatraju potrebnima.

4. Države članice osiguravaju da se informacije koje uredi za oduzimanje imovinske koristi dostave u skladu sa stavcima 1., 2. i 3. mogu predočiti kao dokaz nacionalnom sudu države članice u skladu s postupcima predviđenim nacionalnim pravom.

5. Države članice osiguravaju da uredi za oduzimanje imovinske koristi imaju izravan pristup sustavu SIENA i da ga upotrebljavaju za razmjenu informacija u skladu s ovim člankom.

6. Uredi za oduzimanje imovinske koristi mogu odbiti dostaviti informacije uredu za oduzimanje imovinske koristi koji je podnio zahtjev ako postoje činjenični razlozi za pretpostavku da bi dostavljanje informacija:

- (a) naštetilo temeljnim interesima nacionalne sigurnosti države članice kojoj je upućen zahtjev;
- (b) ugrozilo istragu u tijeku ili operaciju prikupljanja obavještajnih podataka o kaznenom djelu, ili predstavljalo neposrednu prijetnju životu ili tjelesnom integritetu osobe.

7. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se navedu razlozi za odbijanje dostavljanja informacija. Odbijanje se odnosi samo na dio zatraženih informacija za koje vrijede razlozi utvrđeni u stavku 6. i, prema potrebi, ne utječe na obvezu dostavljanja drugih dijelova informacija u skladu s ovom Direktivom.

Članak 10.

Rokovi za pružanje informacija

1. Države članice osiguravaju da uredi za oduzimanje imovinske koristi odgovaraju na zahtjeve za informacije u skladu s člankom 9. stavkom 1. što prije, a u svakom slučaju u sljedećim rokovima:

(a) sedam kalendarskih dana za sve zahtjeve koji nisu hitni;

(b) osam sati za hitne zahtjeve koji se odnose na informacije iz članka 6. stavka 1. koje su pohranjene u bazama podataka i registrima.

2. Ako informacije zatražene u skladu sa stavkom 1. točkom (b) nisu izravno dostupne ili zahtjev u skladu sa stavkom 1. točkom (a) stvara nerazmjerno opterećenje, ured za oduzimanje imovinske koristi kojemu je upućen zahtjev može odgoditi dostavljanje informacija. U tom slučaju ured za oduzimanje imovinske koristi kojemu je upućen zahtjev odmah obavještava ured za oduzimanje imovinske koristi koji je podnio zahtjev o toj odgodi i dostavlja tražene informacije što prije, a u svakom slučaju u roku od tri dana od početnog roka utvrđenog u skladu sa stavkom 1.

POGLAVLJE III.

ZAMRZAVANJE I ODUZIMANJE IMOVINE

Članak 11.

Zamrzavanje

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile zamrzavanje imovine za potrebe mogućeg oduzimanja te imovine na temelju članka 12.

2. Mjere zamrzavanja uključuju hitne radnje koje se prema potrebi poduzimaju kako bi se sačuvala imovina.

3. Države članice omogućuju uredima za oduzimanje imovinske koristi da poduzimaju hitne radnje u skladu sa stavkom 2. do izdavanja naloga za zamrzavanje u skladu sa stavkom 1. Takve privremene hitne mjere zamrzavanja ne smiju vrijediti dulje od sedam dana.

4. Imovina u posjedu treće strane može biti predmet mjera zamrzavanja u skladu sa stavicima 1., 2. i 3. ako je to potrebno da bi se osiguralo moguće oduzimanje na temelju članka 13.

5. Države članice osiguravaju da naloge za zamrzavanje u skladu sa stavicima 1., 2., 3. i 4. izdaje nadležno tijelo te da su na odgovarajući način obrazloženi.

6. Nalog za zamrzavanje imovine u skladu sa stavkom 1. ostaje na snazi samo onoliko dugo koliko je potrebno da se sačuva imovina u cilju mogućeg naknadnog oduzimanja. Zamrznuta imovina koja nije naknadno oduzeta bez odgode se vraća vlasniku imovine. Uvjeti ili postupovna pravila pod kojima se takva imovina vraća utvrđuju se nacionalnim pravom.

7. Ako se imovina koja će se zamrznuti sastoji od subjekata, kao što su poduzeća, koje bi trebalo sačuvati zbog kontinuiteta poslovanja nalog za zamrzavanje uključuje mjere kojima se osobama koje su vlasnici ili upravitelji imovine uskraćuje pristup toj imovini, a istodobno omogućuje nastavak poslovanja.

Članak 12.

Oduzimanje

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile oduzimanje, u cijelosti ili djelomično, predmeta i imovinske koristi ostvarenih kaznenim djelom nakon pravomoćne presude, koja može proizaći i iz postupka u odsutnosti.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile oduzimanje imovine čija vrijednost odgovara predmetima ili imovinskoj koristi ostvarenima kaznenim djelom nakon pravomoćne presude, koja može proizaći i iz postupka u odsutnosti.

Članak 13.

Oduzimanje trećim stranama

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile oduzimanje imovinske koristi ili druge imovine čija vrijednost odgovara imovinskoj koristi koju je osumnjičenik ili optuženik izravno ili neizravno prenio trećim stranama ili koju su treće strane stekle od osumnjičenika ili optuženika.

Oduzimanje takve imovinske koristi ili druge imovine moguće je ako je utvrđeno da je treća strana znala ili je trebala znati da je svrha prijenosa ili stjecanja izbjegavanje oduzimanja, na temelju konkretnih činjenica i okolnosti, među ostalim da su prijenos ili stjecanje izvršeni bez naknade ili u zamjenu za iznos znatno niži od tržišne vrijednosti.

2. Stavak 1. ne utječe na prava *bona fide* trećih strana.

Članak 14.

Prošireno oduzimanje

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile oduzimanje, u cijelosti ili djelomično, imovine koja pripada osobi osuđenoj za kazneno djelo ako to kazneno djelo može izravno ili neizravno dovesti do ekonomske koristi i ako se nacionalni sud uvjeri da je imovina stečena kaznenim radnjama.

2. Pri utvrđivanju je li predmetna imovina stečena kaznenim radnjama uzimaju se u obzir sve okolnosti slučaja, uključujući posebne činjenice i dostupne dokaze, na primjer da je vrijednost imovine u nerazmjeru sa zakonitim prihodom osuđene osobe.

Članak 15.

Oduzimanje koje se ne temelji na presudi

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile, pod uvjetima utvrđenima u stavku 2., oduzimanje predmeta i imovinske koristi ili imovine iz članka 12. ili predmeta i imovinske koristi ili imovine koja je prenesena trećim stranama kako je navedeno u članku 13. u slučajevima u kojima je pokrenut kazneni postupak, ali se postupak nije mogao nastaviti zbog sljedećih okolnosti:

(a) bolest osumnjičenika ili optuženika;

(b) bijeg osumnjičenika ili optuženika;

(c) smrt osumnjičenika ili optuženika;

(d) imunitet osumnjičenika ili optuženika od kaznenog progona, kako je predviđeno nacionalnim pravom;

(e) amnestija odobrena osumnjičeniku ili optuženiku, kako je predviđeno nacionalnim pravom;

(f) istek rokova propisanih nacionalnim pravom kad ti rokovi nisu dovoljno dugi da bi omogućili učinkovitu istragu i kazneni progon relevantnih kaznenih djela.

2. Oduzimanje bez prethodne presude ograničeno je na kaznena djela koja mogu izravno ili neizravno dovesti do znatne ekonomske koristi i provodi se samo ako se nacionalni sud uvjeri da su prisutni svi elementi kaznenog djela.

3. Prije nego što sud izda nalog za oduzimanje u smislu stavaka 1. i 2. države članice osiguravaju da se poštuje pravo na obranu osobe na koju se nalog odnosi, među ostalim omogućivanjem pristupa spisu i priznavanjem prava na saslušanje u pravnim i činjeničnim pitanjima.

4. Za potrebe ovog članka pojam „kazneno djelo” uključuje kaznena djela navedena u članku 2. ako su kažnjiva oduzimanjem slobode u najduljem trajanju od najmanje četiri godine.

Članak 16.

Oduzimanje bogatstva neobjašnjenog podrijetla koje je povezano s kriminalnim aktivnostima

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile oduzimanje imovine u slučaju da ono nije moguće na temelju članaka od 12. do 15. i ako su ispunjena sljedeća tri uvjeta:

(a) imovina je zamrznuta u okviru istrage kaznenih djela počinjenih u okviru zločinačke organizacije;

(b) kazneno djelo u skladu s točkom (a) može izravno ili neizravno dovesti do znatne ekonomske koristi;

(c) nacionalni sud uvjeren je da je zamrznuta imovina stečena kaznenim djelima počinjenima u okviru zločinačke organizacije.

2. Pri utvrđivanju je li zamrznuta imovina stečena kaznenim djelima uzimaju se u obzir sve okolnosti slučaja, uključujući posebne činjenice i dostupne dokaze, na primjer da je vrijednost imovine u znatnom nerazmjeru sa zakonitim prihodom vlasnika imovine.

3. Za potrebe ovog članka pojam „kazneno djelo” uključuje kaznena djela navedena u članku 2. ako su kažnjiva oduzimanjem slobode u najduljem trajanju od najmanje četiri godine.

4. Prije nego što sud izda nalog za oduzimanje u smislu stavaka 1. i 2. države članice osiguravaju da se poštuje pravo na obranu osobe na koju se nalog odnosi, među ostalim omogućivanjem pristupa spisu i priznavanjem prava na saslušanje u pravnim i činjeničnim pitanjima.

Članak 17.

Učinkovito oduzimanje i izvršenje

1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi omogućile praćenje i identifikaciju imovine koja će se zamrznuti i oduzeti čak i nakon pravomoćne presude za kazneno djelo ili nakon postupka u skladu s člancima 15. i 16.

2. Države članice razmatraju poduzimanje mjera koje bi omogućile da se oduzeta imovina upotrebljava za javni interes ili u socijalne svrhe.

Članak 18.

Naknada žrtvama

Ako kao rezultat kaznenog djela žrtve imaju potraživanja prema osobama koje podliježu mjeri oduzimanja predviđenoj na temelju ove Direktive, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da mjera oduzimanja ne utječe na pravo žrtve da traži naknadu za svoja potraživanja.

POGLAVLJE IV.

UPRAVLJANJE

Članak 19.

Upravljanje imovinom i planiranje prije privremenog oduzimanja

1. Države članice osiguravaju učinkovito upravljanje zamrznutom i oduzetom imovinom do raspolaganja njome.

2. Države članice osiguravaju da nadležna tijela odgovorna za upravljanje zamrznutom i oduzetom imovinom prije izdavanja naloga za zamrzavanje u smislu članka 11. stavka 1. provedu procjenu troškova koji mogu nastati pri upravljanju imovinom koja se može zamrznuti u svrhu očuvanja i optimizacije vrijednosti takve imovine do raspolaganja njome.

Članak 20.

Preliminarna prodaja

1. Države članice osiguravaju da se imovina zamrznuta na temelju članka 11. stavka 1. može prenijeti ili prodati prije izdavanja naloga za oduzimanje u sljedećim okolnostima:

- (a) imovina koja je predmet zamrzavanja pokvarljiva je ili brzo gubi na vrijednosti;
- (b) troškovi skladištenja ili održavanja imovine nerazmjerni su njezinoj vrijednosti;
- (c) imovinom je preteško upravljati ili su za upravljanje njome potrebni posebni uvjeti i nedostupno stručno znanje.

2. Države članice donose potrebne mjere kako bi osigurale da se pri izdavanju naloga za preliminarnu prodaju uzmu u obzir interesi vlasnika imovine, među ostalim je li imovina koja se prodaje lako zamjenjiva. Države članice osiguravaju da se, osim u slučaju bijega, vlasnik nekretnine koja može biti predmet naloga za preliminarnu prodaju obavijesti i sasluša prije prodaje. Vlasniku se omogućuje da zatraži prodaju imovine.

3. Prihodi od preliminarne prodaje trebali bi se zaštititi dok se ne donese sudska odluka o oduzimanju. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za zaštitu trećih strana koje kupe imovinu od mjera odmazde kako bi osigurale da se prodana imovina ne vrati osobama osuđenima za kaznena djela iz članka 2.

4. Države članice mogu zahtijevati da se troškovi upravljanja zamrznutom imovinom naplate stvarnom vlasniku.

Članak 21.

Uredi za upravljanje imovinom

1. Svaka država članica osniva ili imenuje najmanje jedan ured za upravljanje imovinom za potrebe upravljanja zamrznutom i oduzetom imovinom.

2. Uredi za upravljanje imovinom imaju sljedeće zadaće:

- (a) osiguravanje učinkovitog upravljanja zamrznutom i oduzetom imovinom, bilo izravnim upravljanjem zamrznutom i oduzetom imovinom ili pružanjem potpore i stručnog znanja drugim nadležnim tijelima odgovornima za upravljanje zamrznutom i oduzetom imovinom;
- (b) pružanje potpore nadležnim tijelima odgovornima za upravljanje zamrznutom i oduzetom imovinom u planiranju prije zapljene;
- (c) suradnja s drugim nadležnim tijelima odgovornima za praćenje, identifikaciju, zamrzavanje i oduzimanje imovine u skladu s ovom Direktivom;
- (d) suradnja s drugim nadležnim tijelima odgovornima za upravljanje zamrznutom i oduzetom imovinom u prekograničnim predmetima.

POGLAVLJE V.

ZAŠTITNE MJERE

Članak 22.

Obveza obavještanja osoba na koje se nalog odnosi

Države članice osiguravaju da se osoba na koju se nalog odnosi obavijesti o nalogu za zamrzavanje u skladu s člankom 11., nalogu za oduzimanje u skladu s člancima od 12. do 16. i o nalogu za prodaju imovine u skladu s člankom 20. te da se pritom navedu razlozi za poduzimanje mjere.

Članak 23.

Pravni lijekovi

1. Države članice osiguravaju da osobe na koje se primjenjuju mjere predviđene u okviru ove Direktive imaju pravo na obranu, djelotvoran pravni lijek i pošteno suđenje kako bi ostvarile svoja prava.

2. Države članice osiguravaju osobi čija je imovina predmet naloga za zamrzavanje stvarnu mogućnost da pred sudom ospori taj nalog u skladu s člankom 11. i postupcima predviđenima u nacionalnom pravu. Ako je nalog za zamrzavanje donijelo nadležno tijelo koje nije pravosudno tijelo, nacionalnim pravom predviđa se da se takav nalog prvo podnosi pravosudnom tijelu na odobrenje ili preispitivanje prije nego što se može osporiti pred sudom.

3. Ako je osumnjičenik ili optuženik pobjegao, države članice poduzimaju sve razumne mjere kako bi mu osigurale stvarnu mogućnost da ostvari svoje pravo na osporavanje naloga za oduzimanje i zahtijevaju da se predmetna osoba pozove da sudjeluje u postupku oduzimanja ili da se poduzmu razumni napor da se ta osoba obavijesti o tom postupku.

4. Države članice osiguravaju osobi čija je imovina predmet naloga za oduzimanje stvarnu mogućnost da pred sudom ospori taj nalog i relevantne okolnosti slučaja u skladu s postupcima predviđenima u nacionalnom pravu.

U slučaju naloga za oduzimanje u skladu s člankom 13. takve okolnosti uključuju činjenice i okolnosti na kojima se temeljio zaključak da je treća strana znala ili je trebala znati da je svrha prijenosa ili stjecanja bila izbjegavanje oduzimanja.

U slučaju naloga za oduzimanje u skladu s člancima 14. i 16. takve okolnosti uključuju posebne činjenice i dostupne dokaze na temelju kojih se smatra da je predmetna imovina stečena kaznenim radnjama.

U slučaju naloga za oduzimanje u skladu s člankom 15. takve okolnosti uključuju činjenice i dokaze na temelju kojih je nacionalni sud zaključio da su prisutni svi elementi kaznenog djela.

5. Pri provedbi ove Direktive države članice predviđaju da se oduzimanje ne nalaže ako bi to bilo nerazmjerno počinjenom kaznenom djelu ili optužbama protiv osobe na koju se odnosi nalog za oduzimanje. Pri provedbi ove Direktive države članice predviđaju da se oduzimanje u iznimnim okolnostima ne nalaže ako bi to u skladu s nacionalnim pravom predmetnoj osobi predstavljalo nepotrebne teškoće.

6. Države članice osiguravaju osobi čija je imovina predmet naloga za oduzimanje stvarnu mogućnost da ospori nalog za prodaju predmetne imovine u skladu s člankom 20. Države članice omogućuju da takva žalba ima suspenzivni učinak.

7. Treće strane imaju pravo tražiti pravo vlasništva ili druga imovinska prava, među ostalim u slučajevima iz članka 13.

8. Osobe na čiju imovinu utječu mjere predviđene ovom Direktivom imaju pravo na pristup odvjetniku tijekom cijelog postupka zamrzavanja i oduzimanja. Predmetne osobe obavještava se o tom pravu.

POGLAVLJE VI.

STRATEŠKI OKVIR ZA POVROT IMOVINE

Članak 24.

Nacionalna strategija za povrat imovine

1. Države članice do [*godinu dana nakon stupanja na snagu ove Direktive*] donose nacionalnu strategiju za povrat imovine i ažuriraju je u redovitim vremenskim razmacima od najviše pet godina.

2. Strategija obuhvaća barem sljedeće elemente:

(a) strateške ciljeve, prioritete i mjere u svrhu poboljšanja rada svih nadležnih nacionalnih tijela uključenih u povrat imovine u skladu s ovom Direktivom;

(b) okvir upravljanja za ostvarivanje strateških ciljeva i prioriteta, uključujući opis uloga i odgovornosti svih nadležnih tijela i mehanizama suradnje;

(c) odgovarajuće mehanizme za koordinaciju i suradnju na strateškoj i operativnoj razini među svim nadležnim tijelima;

(d) resurse stavljene na raspolaganje nadležnim tijelima, uključujući osposobljavanje;

(e) postupke za redovito praćenje i evaluaciju ostvarenih rezultata.

3. Države članice obavještavaju Komisiju o svojim strategijama i svim njihovim ažuriranjima u roku od tri mjeseca od njihova donošenja.

Članak 25.

Resursi

Države članice osiguravaju da uredi za oduzimanje imovinske koristi i uredi za upravljanje imovinom koji obavljaju zadaće u skladu s ovom Direktivom imaju odgovarajuće kvalificirano osoblje i odgovarajuće financijske, tehničke i tehnološke resurse potrebne za učinkovito obavljanje svojih funkcija povezanih s provedbom ove Direktive.

Članak 26.

Uspostava centraliziranih registara zamrznute i oduzete imovine

1. Države članice uspostavljaju za potrebe upravljanja zamrznutom i oduzetom imovinom centralizirane registre koji sadržavaju informacije povezane sa zamrzavanjem i oduzimanjem

predmeta i imovinske koristi ili imovine, kao i s upravljanjem njima, koji su predmet naloga za zamrzavanje ili oduzimanje ili to mogu postati.

2. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da su uredi za oduzimanje imovinske koristi, uredi za upravljanje imovinom i druga nadležna tijela koja obavljaju zadaće u skladu s člancima 4., 19. i 20. ovlašteni za izravan i brz pristup informacijama iz stavka 3. kao i za unos i pretraživanje tih informacija.

3. U centraliziranim registrima iz stavka 1. dostupne su i mogu se unositi i pretraživati sljedeće informacije:

(a) imovina koja je predmet naloga za zamrzavanje ili oduzimanje, uključujući pojedinosti koje omogućuju identifikaciju imovine;

(b) procijenjena ili stvarna vrijednost imovine u trenutku zamrzavanja, oduzimanja i raspolaganja njome;

(c) vlasnik nekretnine, uključujući stvarnog vlasnika, ako su takve informacije dostupne;

(d) upućivanje na nacionalni spis za postupak koji se odnosi na imovinu;

(e) naziv tijela koje unosi informacije u registar;

(f) jedinstvena korisnička oznaka službenika koji je unio informacije u registar.

4. Informacije iz stavka 3. čuvaju se samo onoliko dugo koliko je to potrebno u svrhu vođenja evidencije i pregleda imovine koja je zamrznuta, oduzeta ili kojom se upravlja, i ni u kojem se slučaju ne smiju čuvati nakon raspolaganja imovinom ili radi dostavljanja godišnjih statističkih podataka iz članka 27.

5. Države članice osiguravaju uspostavu odgovarajućih tehničkih i organizacijskih mjera kako bi se zajamčila sigurnost podataka u centraliziranim registrima zamrznute i oduzete imovine.

Članak 27.

Statistički podaci

1. Države članice prikupljaju sveobuhvatne statističke podatke na središnjoj razini i vode statistiku o mjerama poduzetima na temelju ove Direktive.

2. Države članice osiguravaju da se statistički podaci iz stavka 1. prikupljaju na osnovi kalendarske godine i dostavljaju Komisiji jednom godišnje do [1. rujna] sljedeće godine.

3. Komisija može donositi delegirane akte u skladu s člankom 30. kojima se utvrđuju detaljnija pravila o informacijama koje će se prikupljati i metodologiji za prikupljanje statističkih podataka iz stavka 1. te o načinima njihova dostavljanja Komisiji.

POGLAVLJE VII.

SURADNJA

Članak 28.

Suradnja s tijelima i agencijama EU-a

1. Uredi država članica za oduzimanje imovinske koristi blisko surađuju s Uredom europskog javnog tužitelja u svrhu olakšavanja identifikacije predmeta i imovinske koristi ili imovine koji mogu postati ili jesu predmet naloga za zamrzavanje ili oduzimanje u kaznenim postupcima koji se odnose na kaznena djela za koja je nadležan Ured europskog javnog tužitelja.
2. Uredi za oduzimanje imovinske koristi surađuju s Europolom i Eurojustom u skladu s područjima svoje nadležnosti u svrhu olakšavanja identifikacije predmeta i imovinske koristi ili imovine koji mogu postati ili jesu predmet naloga za zamrzavanje ili oduzimanje koji je izdalo nadležno tijelo tijekom kaznenog postupka ili kad je to potrebno za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela povezanih s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja.

Članak 29.

Suradnja s trećim zemljama

1. Države članice osiguravaju da uredi za oduzimanje imovinske koristi surađuju s odgovarajućim tijelima u trećim zemljama u najvećoj mogućoj mjeri i u skladu s primjenjivim pravnim okvirom za zaštitu podataka radi izvršavanja zadaća u skladu s člankom 5. i kad je to potrebno za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela povezanih s kršenjem Unijinih mjera ograničavanja.
2. Države članice osiguravaju da uredi za upravljanje imovinom surađuju s odgovarajućim tijelima u trećim zemljama u najvećoj mogućoj mjeri radi izvršavanja zadaća u skladu s člankom 21.

POGLAVLJE VIII.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 30.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji i podliježe uvjetima iz ovog članka.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 27. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno vrijeme počevši od [datuma stupanja na snagu ove Direktive].
3. Europski parlament ili Vijeće mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 27. u svakom trenutku. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.

5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

6. Delegirani akt donesen na temelju članka 27. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od [dva mjeseca] od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za [dva mjeseca] na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 31.

Imenovana nadležna tijela i kontaktne točke

1. Države članice obavještavaju Komisiju o tijelu ili tijelima imenovanima za izvršavanje zadaća u skladu s člancima 5. i 21.

2. Ako država članica ima više od dva tijela zadužena za izvršavanje zadaća u skladu s člancima 5. i 21., ona imenuje najviše dvije kontaktne točke za olakšavanje suradnje u prekograničnim predmetima.

3. Države članice najkasnije do [...mjeseci nakon stupanja na snagu ove Direktive] obavještavaju Komisiju o nadležnom tijelu ili tijelima iz stavka 1. i kontaktnim točkama iz stavka 2.

4. Komisija najkasnije do [...mjeseci nakon stupanja na snagu ove Direktive] uspostavlja internetski registar u kojem su navedena sva nadležna tijela i imenovane kontaktne točke za svako nadležno tijelo. Komisija objavljuje i redovito ažurira popis tijela iz stavka 1. na svojim internetskim stranicama.

Članak 32.

Prenošenje

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do [datum stupanja na snagu + 1 godina]. One odmah dostavljaju Komisiji tekst tih odredaba.

2. Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Države članice određuju načine tog upućivanja.

Članak 33.

Izješćivanje

1. Komisija do [datum stupanja na snagu + 3 godine] podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću u kojem ocjenjuje provedbu ove Direktive.

2. Komisija do [datum stupanja na snagu + 5 godina] podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću u kojem ocjenjuje ovu Direktivu. Komisija uzima u obzir informacije koje su dostavile države članice i sve druge relevantne informacije povezane s prenošenjem i provedbom ove Direktive. Na temelju tog ocjenjivanja Komisija odlučuje o odgovarajućim daljnjim mjerama, uključujući, prema potrebi, zakonodavni prijedlog.

Članak 34.

Odnos s drugim instrumentima

1. Ovom se Direktivom ne dovodi u pitanje Direktiva 2019/1153/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁵⁶.

Članak 35.

Zamjena Zajedničke akcije 98/699/PUP, okvirnih odluka 2001/500/PUP i 2005/212/PUP, Odluke 2007/845/PUP i Direktive 2014/42/EU

1. Zajednička akcija 98/699/PUP, okvirne odluke 2001/500/PUP i 2005/212/PUP, Odluka 2007/845/PUP i Direktiva 2014/42/EU zamjenjuju se u odnosu na one države članice koje obvezuje ova Direktiva, ne dovodeći u pitanje obveze tih država članica u pogledu roka za prenošenje tih instrumenata u nacionalno pravo.

2. U odnosu na države članice koje obvezuje ova Direktiva, upućivanja na instrumente iz stavka 1. smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu.

Članak 36.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 37.

Adresati

⁵⁶ Direktiva (EU) 2019/1153 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. o utvrđivanju pravila kojima se olakšava uporaba financijskih i drugih informacija u svrhu sprečavanja, otkrivanja, istrage ili progona određenih kaznenih djela i stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 2000/642/PUP (SL L 186, 11.7.2019., str. 122.).

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorima.
Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament
Predsjednica

Za Vijeće
Predsjednik